

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ**

АРХІТЕКТУРНИЙ

(факультет)

МІСТОБУДУВАННЯ

(кафедра)

**ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
ДО АТЕСТАЦІЙНОЇ РОБОТИ
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ «МАГІСТР»**

на тему:

**«МЕТОДИ ЛАНДШАФТНО-ПЛАНУВАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ
ПЕРСОНАЛЬНИХ РЕКРЕАЦІЙНИХ ПРОСТОРІВ У МІСЬКОМУ
СЕРЕДОВИЩІ (НА ПРИКЛАДІ ПАРКУ «ВІДРАДНИЙ» У М. КИЄВІ)»**

Виконав: студент VI курсу, групи Арх-61Б
191 «Архітектура та містобудування»,
спеціалізація «Містобудування. Архітектурно-ландшафтне проектування»
(шифр і назва спеціальності, спеціалізації)

Тулаїнова Олена Олександрівна

(прізвище, ім'я та по батькові студента повністю)

Робота містить результати власних досліджень. Використання ідей,
результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.



Тулаїнова О.О

(підпис, ініціали та прізвище здобувача)

Київ - 2022 р.

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ**

АРХІТЕКТУРНИЙ

(факультет)

МІСТОБУДУВАННЯ

(кафедра)

«З А Т В Е Р Д Ж У Ю» -

Завідувачка кафедри містобудування

докт. архіт., проф. _____ Н.М.Шебек

“ _____ “ _____ 20 22 року

**ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
ДО АТЕСТАЦІЙНОЇ РОБОТИ
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ «МАГІСТР»**

за темою:

«Методи ландшафтно-планувальної організації персональних
рекреаційних просторів в міському середовищі (на прикладі парку
«Відрадний» у м. Києві)»

(назва роботи)

Виконала студентка групи - Арх-61Б

Тулаїнова Олена Олександрівна

(прізвище, ім'я та по батькові повністю)

Спеціальність: 191 – Архітектура та містобудування

Спеціалізація: Містобудування. Архітектурно-ландшафтне
проектування

Науковий керівник: _____ Сєдак О.І. _____

(прізвище, ініціали)

_____ канд. архіт., проф. _____

(науковий ступінь, вчене звання)

Керівник проектної частини: _____ Сєдак О.І. _____

(прізвище, ініціали)

_____ канд. архіт., проф. _____

(науковий ступінь, вчене звання)

Рецензент: _____ Роздорожнюк О.Я. _____

(прізвище, ініціали)

_____ ландшафтний архітектор, канд. архіт., доц. _____

(науковий ступінь, вчене звання)

Київ – 2022 р.

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

Факультет: *АРХІТЕКТУРИ*

Кафедра: *МІСТОБУДУВАННЯ*

Освітньо-кваліфікаційний рівень підготовки: *МАГІСТЕРСЬКИЙ*

Галузь знань: *19 – АРХІТЕКТУРА ТА БУДІВНИЦТВО*

Спеціальність: *191 – АРХІТЕКТУРА ТА МІСТОБУДУВАННЯ*

Спеціалізація: *«Містобудування. Архітектурно-ландшафтне проектування»*

«З А Т В Е Р Д Ж У Ю» -
Декан архітектурного факультету,
докт.техн. наук, проф.
_____ О.В.КАЩЕНКО
„ ___ ” _____ 20 22 року

З А В Д А Н Н Я
ДО ВИКОНАННЯ АТЕСТАЦІЙНОЇ РОБОТИ
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ «МАГІСТР»
ТУЛАІНОВА Олена Олександрівна

(прізвище, ім'я та по батькові студента)

1. Тема роботи «Методи ландшафтно-планувальної організації персональних рекреаційних просторів в міському середовищі (на прикладі парку «Відрадний» у м. Києві)»

затверджена наказом ректора КНУБА № _____ від « ___ » _____ 20 22 року

2. Науковий керівник - канд. архіт, доц. Сєдак Олександр Ігоревич
(прізвище, ім'я та по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Керівник проектної частини - канд. архіт, доц. Сєдак Олександр Ігоревич
(прізвище, ім'я та по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

3. Строк подання студентом роботи до захисту - 25 травня 2022 р.

4. Зміст пояснювальної записки:

Глоссарій

Вступ. *(Актуальність теми, мета, завдання та об'єкт і предмет дослідження)*

Розділ 1. ДОСВІД ЛАНДШАФТНО-ПЛАНУВАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ
ПЕРСОНАЛЬНИХ РЕКРЕАЦІЙНИХ ПРОСТОРІВ

(Назва розділу)

Розділ 2. ТЕНДЕНЦІЇ ФОРМУВАННЯ ПЕРСОНАЛЬНИХ РЕКРЕАЦІЙНИХ
ПРОСТОРІВ У ПАРКОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ

(Назва розділу)

Розділ 3. МЕТОДИКА ПРОЕКТУВАННЯ ЛАНДШАФТНО-ПЛАНУВАЛЬНОЇ
ОРГАНІЗАЦІЇ ПЕРСОНАЛЬНОГО РЕКРЕАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ

ПАРКОВОГО СЕРЕДОВИЩА (НА ПРИКЛАДІ ПАРКУ
«ВІДРАДНИЙ» У М. КИЄВІ)

(Назва розділу)

Розділ 4. ЕСТЕТИКА МІСТОБУДУВАННЯ

Розділ 5. ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ ПО РОБОТІ

5. Перелік графічного матеріалу (з точними назвами обов'язкових креслень)

1. Схема розташування проектованої території у планувальній структурі міста
2. Опорний план (план існуючого використання території)
3. Схема планувальних обмежень
4. Проектний план (генеральний план)
5. Схема функціонального зонування
6. Схема організації руху відвідувачів парку та спецтранспорту по території
7. Схема озеленення і благоустрою проектованої території
8. Фрагмент проектного плану з детальною розробкою озеленення і благоустрою території
9. Креслення поперечних профілів алей та прогулянкових доріжок
10. Фрагменти побудови просторово-планувальних композицій в структурі парку
12. Техніко-економічні показники (за укрупненими показниками)
13. Перспективні зображення фрагментів парку

6. Календарний план виконання роботи:

<i>Назва розділу роботи та їх зміст</i>	<i>Дата виконання</i>
Розділ 1. Досвід ландшафтно-планувальної організації персональних рекреаційних просторів	14.02.2022
Розділ 2. Тенденції формування персональних рекреаційних просторів у парковому середовищі	04.04.2022
Розділ 3. Методика проектування ландшафтно-планувальної організації персонального рекреаційного простору паркового середовища (на прикладі парку «Відрадний» у м. Києві)	27.04.2022
Розділ 4. Естетика містобудування	30.04.2022
Розділ 5. Цивільний захист	05.05.2022
Остаточне оформлення роботи	11.05.2022
Перевірка роботи на плагіат	12.05.2022
Попередній захист роботи на кафедрі	25.05.2022
Захист роботи	26.05.2022

7. Консультанти з розділів атестаційної випускної роботи:

<i>Розділ</i>	<i>Прізвище, ініціали та посада консультанта</i>	<i>Перевірів</i>	
		<i>дата</i>	<i>підпис</i>

Транспорт	Лисюк Г.Г., доцент		
Естетика містобудування	Шебек Н.М., докт. архіт., професорка		
Цивільний захист			
Дендрологія	Дзиба А.А., доцент		

8. Дата видачі завдання 27.01.2022 р.

Завідувачка кафедри

(підпис)

Н.М. Шебек

(прізвище та ініціали)

Науковий керівник

(підпис)

О.І. Сєдак

(прізвище та ініціали)

Керівник проектної
частини

(підпис)

О.І. Сєдак

(прізвище та ініціали)

Студентка

(підпис)

О.О. Тулаїнова

(прізвище та ініціали)

РЕЗЮМЕ (summary) <i>до атестаційної випускної роботи студентки:</i> ТУЛАІНОВОЇ Олени Олександрівни			
<i>Назва ВНЗ</i>	Київський національний університет будівництва і архітектури		
<i>Тема роботи</i>	Методи ландшафтно-планувальної організації персональних рекреаційних просторів в міському середовищі (на прикладі парку «Відрадний» у м. Києві)		
<i>Освітній ступень</i>	Магістр за освітньо-науковою програмою навчання		
<i>Факультет</i>	Архітектурний		
<i>Кафедра</i>	Містобудування		
<i>Спеціальність</i>	191 - Архітектура та містобудування		
<i>Спеціалізація</i>	Містобудування. Архітектурно-ландшафтне проектування		
<i>Науковий керівник</i>	проф. кафедри, Засл. архітектор України, член-кореспондент Української академії архітектури, канд. арх. / докт. філософії (з архіт), доц. Сєдак Олександр Ігорович		
<i>Загальний обсяг роботи</i>	<i>пояснювальної записки (стор.)</i>	<i>розділів (кількість)</i>	<i>креслень формату А1</i>
	156	5	16
<i>Розділ 1. Досвід ландшафтно-планувальної організації персональних рекреаційних просторів</i>	<p>На основі порівняльного аналізу наукових робіт, вітчизняного та закордонного досвіду проектування рекреаційних просторів виділено аспекти, які треба враховувати при проектуванні приватних рекреаційних просторів: Авторкою запропоновано введення нового терміну «персонального рекреаційного простору»</p> <p>Виокремлено прийоми підвищення якості персонального рекреаційного простору: змінення балансу природних і штучних компонентів середовища на користь природних, впровадження безпечного повернення людей до активного стану життя в умовах пандемії, поліпшення соціального та психологічного рівня людини під час перебування у просторі реакрації та інш.</p> <p>Виділено ключові фактори створення рекреаційних персональних просторів (психофізичні, антропометричні, соціальні, психічні) та умови (поліфункціональність створення зелених куточків, розмежування тихих та активних функціональних зон, створення точок візуального споглядання для спонукування людини до руху, забезпечення якісного освітлення ділянок, соціальний зв'язок, підвищення рівня економічного стану району та його культурної цінності).</p>		

<p><i>Розділ 2.</i> Тенденції формування персональних рекреаційних просторів у парковому середовищі</p>	<p>Встановлено принципи ландшафтно-планувальної організації персональних рекреаційних просторів в міському середовищі. Виділено головні: принцип розподілу рекреаційних потоків, принцип активізації рекреаційної діяльності, принцип планувальної узгодженості, принцип функціональної цілісності в зонуванні простору, принцип соціального взаємозв'язку, принцип екологічності.</p> <p>Розроблено методи створення персонального рекреаційного простору: встановлено його типологію за доступом пішохідного потоку (закритого типу, напівзакритого типу та відкритого типу), за розташуванням відносно громадського типу простору різного призначення. Впроваджено так звані «бар'єри», що забезпечать розмежування загального та персонального доступу й які пропонуються для впровадження в ландшафтній організації паркових територій: планувальне та просторове дистанціювання в ландшафтному середовищі; формування «зелених екранів» як захисту персональних просторів; вертикальне планування території геопластиком та заглибленням у рельєф; оточення простору водними устроями; утворення багаторівневих просторів; використання МАФів в якості просторових бар'єрів та лакун.</p> <p>Розроблені вимоги до проектування персональних рекреаційних просторів парку в міському середовищі, ключові серед яких є: впровадження безпечного повернення людей до активного стану життя в умовах пандемії, змінення балансу природних і штучних компонентів середовища на користь природних, поліпшення соціального та психологічного рівня людини під час перебування у просторі рекреації, створення інклюзивного середовища.</p>
<p><i>Розділ 3.</i> Методика проектування ландшафтно-планувальної організації персонального рекреаційного простору паркового середовища (на прикладі парку «Відрадний» у м. Києві)</p>	<p>Досліджено основні характеристики ділянки, а саме, її розміщення в структурі міста, існуючий стан містобудівної ситуації та озеленення території, схему планувальних обмежень та функціонального зонування території. Розроблений аналіз пішохідно-транспортних шляхів, композиційний та еволюційно-генетичний аналіз паркового середовища.</p> <p>Функціонально-планувальне рішення парку «Відрадний» формує набір рекреаційної діяльності таким чином, що враховується специфіка перебування в парку окремих вікових та гендерних груп населення. Розвинена зона активного відпочинку формує міцний кластер і планувально розмежується із зонами тихої рекреації. Приблизно 25% території насичена персональними рекреаційними просторами.</p> <p>Запропоновано ряд заходів з благоустрою та озеленення ділянки проектування. Впроваджено ідею створення «зелених куліс» - насадження масивів дерев та чагарників, живоплотів. Виділено три типи персональних рекреаційних просторів, які запроектовані планувально по всій території. Запроваджене покращення видового складу озеленення, збільшення дендрорізноманіття за рахунок висадження дерев першої величини, які будуть змінювати своє забарвлення протягом вегетаційного періоду.</p>

<p><i>Розділ 4. Естетика містобудування</i></p>	<p>Проектування паркового рекреаційного простору у житловому масиві Відрадний передбачає втілення художньої концепції. За художню концепцію було обрано тема поглиблення в історичне минуле ділянки та поширення культурної спадщини засобами художньої виразності та ландшафтно-планувальними прийомами. В парку «Відрадний» бере початок гирло річки Либідь, тому за основу взято образний ряд на основі термінів «джерело», «струмок», «Либідь».</p> <p>Тематичне зонування парку налічує 6 зон: «джерела», «водної гладі», «течії», «пагорбів», «струмку», «відродження». Кожна з зон логічно продовжує одна одну, таким чином, що людина завжди відчуває інтерес як спонукання до руху.</p> <p>За часовим моделюванням території передбачено тривале перебування для транзитних зон та зон пішохідних прогулянок, для довшого перебування – зони активного та тихого відпочинку, для найдовшого перебування – зони персональних рекреаційних просторів та місць тихої рекреації.</p>
<p><i>Розділ 5. Цивільний захист</i></p>	<p>Ділянка для проектування частково знаходиться в зоні можливого хімічного ураження та вибухонебезпечних зон. Зі збірного евакуаційного пункту існують пішохідний та автотранспортний маршрути, які забезпечать евакуацію відвідувачів та персонал до безпечного місця. При правильній організації евакуації люди своєчасно можуть уникнути ризику хімічного отруєння та наслідків вибуху.</p>
<p><i>Висновки по роботі:</i></p>	<p>Авторкою запропоновано введення нового терміну «персонального рекреаційного простору». Окремо розглянуто та виділено аспекти, які треба враховувати при проектуванні приватних рекреаційних просторів (композиційні, архітектурно-просторові, архітектурно-планувальні, ергономічні, психофізіологічні, ландшафтні, екологічні чинники, сприйняття середовища через метод експериментальної психології, системні принципи формування цілісних ландшафтно-рекреаційних об'єктів).</p> <p>Виокремлено прийоми підвищення якості паркового рекреаційного простору: змінення балансу природних і штучних компонентів середовища на користь природних, впровадження безпечного повернення людей до активного стану життя в умовах пандемії, поліпшення соціального та психологічного рівня людини під час перебування у просторі реакреації та інш.</p> <p>Виділені фактори (психофізичні, антропометричні, соціальні, психічні) та умови (створення зелених куточків, поліфункціональність парку, розмежування тихих та активних функціональних зон, створення активних точок візуального споглядання для спонукання людини до руху тощо) створення рекреаційних персональних просторів.</p> <p>Сформовано головні принципи ландшафтно-планувальної організації персональних рекреаційних просторів в парковому середовищі такі як: принцип розподілу рекреаційних потоків, принцип активізації рекреаційної діяльності, принцип планувальної узгодженості, принцип</p>

	<p>функціональної цілісності в зонуванні простору, принцип соціального взаємозв'язку, принцип екологічності.</p> <p>Розроблено методи створення персонального рекреаційного простору: встановлено його типологію за доступом пішохідного потоку, за розташуванням відносно громадського типу простору різного призначення. Впроваджено так звані «бар'єри», що забезпечать розмежування загального та персонального доступу й які пропонуються для впровадження в ландшафтній організації паркових територій.</p> <p>Розроблені вимоги до проектування персональних рекреаційних просторів парковому середовищі: впровадження безпечного повернення людей до активного стану життя в умовах пандемії, змінення балансу природних і штучних компонентів середовища на користь природних, поліпшення соціального та психологічного рівня людини під час перебування у просторі реакрації, створення інклюзивного середовища.</p> <p>Досліджено основні характеристики ділянки проектування, а саме, її розміщення в структурі міста, існуючий стан містобудівної ситуації та озеленення території, схему планувальних обмежень та функціонального зонування території. Розроблений аналіз пішохідно-транспортних шляхів, композиційний та еволюційно-генетичний аналіз паркового середовища.</p> <p>Функціонально-планувальне рішення парку «Відрадний» формує набір рекреаційної діяльності таким чином, що враховується специфіка перебування в парку окремих вікових та гендерних груп населення. Розвинена зона активного відпочинку формує міцний кластер і планувально розмежується із зонами тихої рекреації. Приблизно 25% території насичена персональними рекреаційними просторами.</p> <p>Запропоновано ряд заходів з благоустрою та озеленення ділянки проектування. Сформовано ідею створення «зелених куліс, виділено три типи персональних рекреаційних просторів. Запроваджене покращення видового складу озеленення, збільшення дендрорізноманіття за рахунок висадження дерев першої величини.</p> <p>За художню концепцію паркового простору було взято образний ряд на основі термінів «джерело», «струмок», «Либідь», так як в парку «Відрадний» бере початок гирло річки Либідь.</p> <p>Заходи цивільного захисту забезпечують безпеку людей у випадку надзвичайної ситуації.</p>
<p>Ключові слова: громадська зона, міська площа, ландшафт, архітектура.</p> <p>Keywords: public area, city square, landscape, architecture.</p>	

Укладач: _____ / Тулаїнова О.О. /
(прізвище та ініціали)

Наук. керівник: _____ / Сєдак О.І. /
(прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК	12
ВСТУП.....	15
РОЗДІЛ 1. ДОСВІД ЛАНДШАФТНО-ПЛАНУВАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ПЕРСОНАЛЬНИХ РЕКРЕАЦІЙНИХ ПРОСТОРІВ.....	25
1.1. Теоретичні передумови організації персональних рекреаційних просторів	31
1.2. Особливості проектування парків та формування в них рекреаційних просторів.....	40
1.3. Фактори та умови ландшафтно-планувальної організації персональних рекреаційних просторів	51
Висновки до розділу-1.....	58
РОЗДІЛ 2. ТЕНДЕНЦІЇ ФОРМУВАННЯ ПЕРСОНАЛЬНИХ РЕКРЕАЦІЙНИХ ПРОСТОРІВ У ПАРКОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ	60
2.1. Принципи ландшафтно-планувальної організації персональних рекреаційних просторів у парковому середовищі.....	60
2.2. Методи ландшафтно-планувальної організації персональних рекреаційних просторів у парковому середовищі	60
2.3. Вимоги до проектування персональних рекреаційних просторів у парковому середовищі	64
Висновки до розділу-2.....	64
РОЗДІЛ 3. МЕТОДИКА ПРОЕКТУВАННЯ ЛАНДШАФТНО- ПЛАНУВАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ПЕРСОНАЛЬНОГО РЕКРЕАЦІЙНОГО ПРОСТОРОУ ПАРКОВОГО СЕРЕДОВИЩА (НА ПРИКЛАДІ ПАРКУ «ВІДРАДНИЙ» У М. КИЄВІ).....	66
3.1. Аналіз вихідної ситуації.....	66
3.2. Функціонально-планувальне рішення.....	83
3.3. Благоустрій та озеленення території	89
3.4. Дендрологія	93
Висновки до розділу-3.....	105

РОЗДІЛ 4. ЕСТЕТИКА МІСТОБУДУВАННЯ	107
4.1. Художня концепція містобудівного об'єкту.....	107
4.2. Енерго-інформаційне моделювання містобудівного об'єкту.....	110
4.3. Просторово-часове моделювання містобудівного об'єкту.....	114
Висновки до розділу-4.....	116
РОЗДІЛ 5. ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ.....	118
5.1. Вступ. Характеристика району, у якому проектується об'єкт.....	118
5.2. Характеристика об'єкту проектування.....	122
5.3. Розрахунок заходу цивільного захисту	126
Висновки до розділу-5.....	127
ВИСНОВКИ	128
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	131
ДОДАТКИ	142

ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК

З метою позбуття невпорядкованості методологічних підходів та виключення неточного тлумачення змісту та положень випускної наукової роботи ОКР «Магістр» авторка самостійно надала визначення окремих термінів й понять, що були залучені при написанні тексту, і яким автор слідувала протягом проведення усього дослідження. При складанні термінологічного апарату роботи були задіяні декілька першоджерел, серед яких важливими стали: термінологічний словник-довідник з будівництва та архітектури, підготовлений за редакцією к.т.н., доц. Р.А.Шмиги, «Словник термінів з ландшафтної архітектури» (укладач – О.М.Міщук, 2010 р.), «Терміни і поняття садово-паркового мистецтва» О.П.Вергунова і В.А.Горохова [http://landscape.totalarch.com/landscape_terms]. Крім традиційних термінів та їхніх визначень, у глосарії надаються деякі нові слова, що увійшли в науковий і практичний побут у зв'язку з проблемами сучасного проектування парків, їхнім включенням у структуру сучасного міста, організації масового відпочинку населення.

ЛАНДШАФТ – природно-географічний комплекс, в якому всі основні компоненти (рельєф, клімат, водні ресурси, флора та фауна) знаходяться в складному взаємозв'язку і створюють єдину систему.

ЛАНДШАФТНА АРХИТЕКТУРА - просторовий вид мистецтва подібно архітектурі та містобудуванню; об'ємно-просторова організація територій, об'єднання природних, будівельних та архітектурних компонентів у цілісну композицію, що містить певний художній образ.

ПАРК – велика за площею ландшафтна територія, на якій існуючі природні умови (насадження, водойми, рельєф) реконструйовані з застосуванням різних прийомів ландшафтної архітектури, зеленого будівництва й інженерного благоустрою та являє собою самостійний архітектурно-організаційний комплекс, де створене сприятливе у гігієнічному та естетичному відношенні середовище для відпочинку населення, і яке призначене для масового відпочинку населення міста, виконуючи, як правило, провідні функції – рекреаційну, прогулянкову, виставкову. Головним в парку є природні

елементи: рослини, вода, каміння; передбачається створення декоративних композицій, введення екзотів, квіткове оформлення; архітектурно-планувальна організація якого, його композиція має поліфункціональний характер, залежать від містобудівних умов розміщення та представляють взаємопов'язану з міським оточенням систему; (з латини «parricisus» - відгороджене місце) - огорожена озеленена територія з *алеями, фонтанами, водоймами*, архітектурними спорудами та скульптурою, призначена для відпочинку, впорядкована та художньо оформлена, складова *системи озелених територій міста*, за функціональним призначенням є багатофункціональні чи спеціалізовані» (за О.М.Міщуком) [<http://manualsem.com/book/678-slovník-terminiv-z-landshaftnoyi-arxitekturi/html>].

ПАРКОВИЙ ПРОСТІР – простір в межах паркової території, може мати різні типи (за змістом та психо-фізіологічною реакцією відвідувачів на певний тип); найбільш поширеними є відкритий та замкнений простори.

ПАРКОВЕ СЕРЕДОВИЩЕ – система зелених насаджень та споруд, що є наповненням ландшафтного простору й зорганізують композиційно-просторову й планувальну структуру ландшафтного об'єкту.

ПЕРСОНАЛЬНИЙ ПРОСТІР - територія з невидимою межею навколо людини, що визначає рівень психологічного та фізіологічного комфорту. і до якої може увійти чужа людина. Термін "персональний простір" є найбільш поширеним для пояснення просторової поведінки людини; водночас його недоліком і те, що зміст цієї категорії висловлює захисний механізм просторового поведінки, т. е. передбачає статичний, а чи не що розвивається характер цього феномена.

ПЕРСОНАЛЬНИЙ РЕКРЕАЦІЙНИЙ ПРОСТІР (загран. аналог) – частина рекреаційного простору, яка використовується для індивідуального усамітненого тимчасового використання під час відпочинку.

ПОЛІФУНКЦІОНАЛЬНІ ПАРКИ (КУЛЬТУРИ ТА ВІДПОЧИНКУ) - являє собою зелений масив, що за розміром та розміщенням у плані міста й за природною характеристикою забезпечує найкращі умови для відпочинку населення та можливої організації масових культурно-просвітніх, спортивних,

політичних і інших заходів; є не тільки місцем для розваг, але й стає майданчиком для творчості, територією реалізації суспільних ініціатив та зняття соціальної напруженості.

ПРОСТІР ЛАНДШАФТНИЙ (ПАРКОВИЙ) - естетична категорія, що характеризує властивості простору, штучно створеного за допомогою засобів природи у поєднанні з архітектурою.

РЕКРЕАЦІЙНА ЗОНА (ЗОНА РЕКРЕАЦІЇ) - спеціально виділена генеральним планом і організована територія в місті і зеленій зоні, призначена для відпочинку населення [50].

РЕКРЕАЦІЙНИЙ ПРОСТІР - частина соціального простору, що використовується для рекреаційної діяльності; формується внаслідок діяльності відпочиваючих і організаторів відпочинку [3].

РЕКРЕАЦІЙНИЙ ЧАС – час, що відведений людиною на свій власний відпочинок; частина соціального часу окремої особистості, певної соціальної групи, чи суспільства у цілому, яке використовується для збереження, відновлення і розвитку фізичного, духовного здоров'я та інтелектуального їх удосконалення [89].

РЕКРЕАЦІЯ – система заходів, пов'язаних із використанням вільного часу для оздоровчої, культурно-пізнавальної і спортивної діяльності людей на спеціалізованих територіях, розташованих поза місцями їхнього постійного мешкання. Необхідна умова розвитку рекреації – наявність рекреаційних ресурсів.

ФУНКЦІЯ ТЕРИТОРІЇ - функція, яка визначає основне призначення ландшафтної території: культури, торгівлі, розваг, пам'яті тощо.

ЯКІСТЬ ЛАНДШАФТНОГО ПРОСТОРУ - здатність природного ландшафту (його природних компонентів та просторових з них утворень) задовольняти об'єктивні потреби й запити людини відповідно до загально прийнятих на відповідний момент часу норм й стандартів його власної культури і життєдіяльності.

ВСТУП

Актуальність дослідження

Напрямок наукового дослідження визначений згідно з планом підготовки магістрантів на кафедрі містобудування факультету архітектури Київського національного університету будівництва і архітектури, тематикою актуальних проблем, що запропоновані кафедрою до першочергового розгляду й розробки. Дипломне дослідження та проектна частина до нього складені на основі вимог вищої школи України, що висуваються до цього виду випускових робіт магістерського кваліфікаційного рівня підготовки.

Проблема, що винесена у назву роботи, попередньо визначена на основі наведення негативних тенденцій та існуючих (позитивних й негативних) результатів фахової діяльності у сфері господарювання та містобудівної діяльності в Україні, що знаходиться на етапі корінних організаційних перетворень й внаслідок радикальних змін політичних соціально-економічних умов. На межі ХХ-ХХІ ст. в Україні відбулися значні зміни державного устрою, які визначилися в результаті переходу до ринкових відносин й демократичних форм управління. Назване змінило пряму залежність містобудування від планової економіки, що також вплинуло й на функціонально-планувальний сегмент парків в містах: розширило склад в них функцій, що пропонуються місцянам; їх поліфункціональність стала більш поширеною; склалася та й розвинулася група тематичних і розважальних парків, тощо.

Дана тема випускної кваліфікаційної роботи обрана не випадково. Час, у якому ми живемо, - час стрімких і неминучих змін. Уся країна і усе наше суспільство, ледь ввійшовши до "нового світу", були змушені дуже швидко мінятися і пристосовуватися до новітніх умов праці й життя. Міське середовище, стрес, швидкі й виснажливі темпи життя - усе це створило прецедент значного стомлення звичайного пересічного городянина. Реакцією на темпи життя стало те, що він розпочав шукати простір спокою і безтурботності, що зробити в мегаполісі чи надвеликому місті вкрай складно. Тривіальність форм і існуюча певна занедбаність парків столиці та інших великих міст визиває занепокій. Це

наштовхнуло автора цього дослідження на думку про те, що завдяки дипломній роботі можна взяти участь у благоустрої парків міста, внести в них новизну сучасного світу, застосувавши на практиці отримані знання на факультеті архітектури Київського національного університету будівництва та архітектури, і створити гармонію між рослинним середовищем і містом.

Соціальні перетворення, що відбуваються у сучасній Україні, зміни матеріально-просторового середовища міст і способів життя людей висувають нові вимоги до садів та парків як найбільш розповсюдженої групи ландшафтних об'єктів. Сьогодні постає потреба у створенні оптимальних та перспективних моделей садів й парків та обґрунтованих планів розвитку архітектурно-ландшафтної галузі. Актуальність теми дослідження пов'язана з важливістю підвищення ролі культурно-просвітніх закладів у національному вихованні, серед яких міські парки стають особливою категорією об'єктів культури, що спрямовують свою діяльність на задоволення соціально-культурних потреб населення в умовах навколишнього природного (паркового) середовища.

Сучасні принципи ландшафтного проектування на сьогодні не здатні протистояти агресії антропогенного ландшафту в містах, а паркові території інерційно розглядаються як потенційний резерв територіального розвитку поселень, поступово отримуючи урбанізований характер різного рівня руйнації цілісності їх природної основи. Сказане обґрунтовує необхідність принципово нового підходу до методології ландшафтного проектування, спроможного наповнити ландшафтні території багатством художньої виразності загальних композицій, театральнo-видовищною сценарністю просторових побудов, нових типів ландшафтних просторів, інноваційністю їх композиційно-просторового та функціонально-планувального вирішення, а також складною мовою символів і образів, що здатні відповісти сучасним культурним запитам, естетиці, темпу життя й менталітету людини.

Актуальність даного дослідження також визначається прогресуючим погіршенням екологічної ситуації в містах, що вимагає оптимального відновлення природної складової середовища. Також, попри відсутність доцільно

підбраної реновації рекреаційних середовищ, прогнозується істотне погіршення рівня захворюваності людей не тільки вірусними захворюваннями, а й розладами психосоматичного характеру. Саме екологічна та економічна криза призводить до стресів й постійного напруження людини, що насамперед знижує імунітет організму і призводить до підвищення проценту захворюваності й депресивним станам. В цілому, виникає замкнуте коло, де непрацездатний стан людини знов провокує зниження соціально-економічних показників. Саме ідея розімкнення цієї послідовності лежить у завданні розробки наукового магістерського дослідження з розвинутою проектною складовою як апробації отриманих наукових результатів роботи, де цей результат буде отримано засобом ландшафтної архітектури, а саме ландшафтно-планувальною організацією паркового простору.

Важливість обраної теми підкріплено наступними документами:

- міжнародними актами - Конвенцією Ради Європи «Європейська ландшафтна конвенція» від 20.10.2000 року; Декларація по навколишньому середовищу і розвитку, Прийнятою Конференцією ООН по навколишньому середовищу і розвитку у Ріо-де-Жанейро 3-14 червня 1992 року;
- наказом Міністерства охорони навколишнього середовища України «Про затвердження Положення про рекреаційну діяльність у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду України» від 22.06.2009;
- Законами України «Про планування і забудову територій» (опублікований Відомостями Верховної Ради України, 2000, №31, ст. 250) та «Про основи містобудування» (опублікований Відомості Верховної Ради України, 1992, № 52, ст. 683),

а також наступними дослідженнями і публікаціями:

- Данилко Н.Я. Проекологічні урбаністичні концепції у формуванні рекреаційних територій з використанням водойм // Сучасні проблеми архітектури та містобудування, вип. 51. - К., 2018, С. 216-221;
- Нефьодова В.А. Ландшафтний дизайн і стійкість середовища [41];

- Каранди А.О. Історичний досвід формування садів і парків філософської та психоемоційної спрямованості [31];
- Войко Н.Ю. та Каранди А.О. Вплив природних та штучних чинників на психоемоційний стан людини 2019 [11];
- Каранди А.О. Ідейно-тематична відповідність та стильова єдність, як основна складова принципу формування художньообразного середовища спеціалізованих культурнопізнавальних парків 2020 [30];
- Беляєва Е.Л. «Архитектурно-пространственная среда города как объект зрительного восприятия» [4];
- Беляєвої О.Л. «Движение и время в восприятии городской среды» [5];
- Усачова О.Ю. Удосконалення композиційних прийомів формування рекреаційного середовища для дітей в сучасному місті (на прикладі м. Харкова) [65];
- Смадича І.П. Архітектурна організація об'єктів сучасної рекреації у Карпатському регіоні України [57];
- Василенка Н.А. Системні принципи формування ландшафтно-рекреаційної середовища великого міста [7].

Теоретичною та методичною основою магістерської кваліфікаційної роботи-дослідження стала низка праць, пов'язаних з вивченням проблем містобудування, ландшафтно-архітектури, та їх функціональним використанням, а концепція роботи спирається на:

- загально-методологічні роботи з містобудування та ландшафтно-архітектури - М.Г.Бархіна, Ю.М.Білоконя, В.М.Білоусова, Ю.П.Бочарова, О.В.Буніна, В.М.Вадимова, В.В.Владімірова, О.Е.Гутнова, М.М.Дьоміна, В.І.Єжова, М.Я.Ксеневича, Г.І.Лаврика, Л.П.Лаврова, В.Ф.Макухіна, В.І.Новікова, А.М.Плешкановської, Т.Ф.Саваренської, І.М.Смоляра, В.О.Тімохіна, Г.Й.Фільварова, І.О.Фоміна, Г.Форшоу, Н.М.Шебек, З.М.Яргіної, В.О.Яценка та інших;

- питання планування ландшафтних об'єктів та їх композиції – в працях М.Б.Вітта, Ю.О.Бондаря, В.Т.Маєвської, І.Д.Родичкіна, В.Н.Станкус, К.Уоллворка та інших спеціалістів-науковців;
- питанням композиції ландшафтно-архітектури та її застосування в умовах удосконалення житлового середовища міст присвячені праці Ю.О.Бондаря, В.П.Вергунова, В.В.Владімірова, Г.М.Гаврилова, Л.С.Залеської, Ф.Н.Мількова, Є.М.Мікуліної, Є.М.Нікітіної, Т.Ф.Панченко, В.С.Преображенського, І.Д.Родичкіна, Дж.Саймондса, В.В.Шуліка та інших спеціалістів-науковців.

Аналіз літературних першоджерел з досліджуваної проблеми виявив, що в теоретичних працях та публікаціях з ландшафтно-архітектури автори зосередили увагу на питаннях, що стосуються історії ландшафтних об'єктів, їх функціонально-планувальної організації, особливостей просторової композиції, перспектив їх розвитку, але не розглядаються питання персональних ландшафтних просторів, що стало предметом перспективного наукового розгляду в цій магістерській дисертації.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами та темами.

Обрана тема магістерської роботи пов'язана з темою науково-дослідної роботи кафедри містобудування КНУБА «Проблеми формування та перспективи розвитку архітектурно-містобудівних і ландшафтних об'єктів» на період 2018-2023 років (№ державної реєстрації 0117U005341).

Мета і задачі дослідження

Мета дослідження: визначення методів ландшафтно-планувальної організації персональних рекреаційних просторів у сучасному парковому середовищі (на прикладі парку «Відрадний» у м. Києві).

Задачі дослідження:

- розробити методичні рекомендації з викладання і застосувати їх на практиці.
- вивести теоретичні аспекти та систематизувати досвід ландшафтно-планувальної організації рекреаційних просторів міського середовища,

виділити фактори і умови ландшафтно-планувальної організації рекреаційних просторів

- обґрунтувати методичний інструментарій з архітектурної організації та розвитку простору сучасної рекреації в умовах міста
- створити пропозиції щодо формування рекреаційних просторів парку «Відрадний» у м. Києві як можливої експериментальної території з метою перевірки отриманих результатів дослідження.

Об'єкт і предмет дослідження:

Об'єкт дослідження: персональні рекреаційні простори у сучасному парковому середовищі.

Предмет дослідження: методи ландшафтно-планувальної організації персональних рекреаційних просторів у парковому середовищі.

Методи дослідження

У роботі застосований метод наукової гіпотези дослідження, що полягає в припущенні і його наступній перевірці. Теоретична база дослідження з розвитку типології й композиції об'єктів ландшафтно-архітектури у II пол. XX - поч. XXI ст., передумови формування персональних ландшафтних просторів обґрунтована роботами вітчизняних і закордонних авторів. Практичною і теоретичною базою для дослідження є:

- аналіз закордонного і вітчизняного досвіду проведення наукових досліджень в області ландшафтно-архітектури та містобудування;
- ретроспективний аналіз літературних джерел, проектних й фото матеріалів в області містобудування, архітектури і ландшафтно-архітектури з метою вивчення еволюції типологічних об'єктів ландшафтно-архітектури і їх композиції щодо формування персональних рекреаційних просторів;
- натурні дослідження садів і парків на предмет їх просторової та планувальної композиції та організації в них персональних просторів;
- фотофіксація проєктованого об'єкту.

Для вирішення визначених в роботі мети та завдань залучені та використані наступні методи роботи, що базуються на розробці та використанні

функціонально-структурних моделей парків, заснованих на порівняльному аналізі архітектурних рішень та естетичних характеристик ландшафтно-рекреаційного середовища різних типів. Аналіз потребує використання загальноприйнятих методів дослідження ландшафтно-архітектурного простору:

- *методі натурних обстежень* (архітектурна, ландшафтна та містобудівна фотофіксація) – при оцінці естетики та рішень з архітектурної організації рекреаційних об'єктів;
- *методі порівняльного аналізу* першоджерел дослідження (бібліографічних, історичних, фотографічних, картографічних, містобудівних концепцій та документах, статистичних даних);
- *соціологічному методі* при визначенні оцінки мешканців та відпочиваючих щодо стану рекреаційного середовища та його естетичних характеристик;
- *індуктивний та дедуктивний методи* з вивчення питань психології, особливостей сприйняття навколишнього світу людиною скрізь призму актуальних проблем ландшафтно-архітектури сучасності.

Наукова новизна

- визначена переліком найактуальніших сучасних питань ландшафтно-архітектури й проблемою інноваційних видів рекреації на сучасних рівнях осмислення простору як тренажеру для відновлення психологічних та фізичних сил людини;
- вперше поставлена важлива проблема формування персональних (індивідуальних) просторів в парковому середовищі сьогодення як одна з найважливіших складових існування сучасних поліфункціональних ландшафтних об'єктів - загальноміських, районних парків та садів різного функціонального та типологічного видів та розміру, як дієвого засобу реабілітації населення тощо;
- запропоновані принципи та методи удосконалення архітектурно-ландшафтних рішень паркового середовища з впровадженням у нього персональних (індивідуальних) просторів;

Практична цінність роботи та отриманих у ній результатів полягає в їх наступному використанні та впровадженні в реальне та експериментальне проектування при розробці об'єктів ландшафтної архітектури – парків та садів, - а також їх складових; у навчальному процесі вищих архітектурних шкіл – при курсовому та дипломному проектуванні; в науково-дослідній роботі – при подальшій розробці даного наукового напрямку. Робота має надати поштовх до розвитку ландшафтно-рекреаційних персональних просторів у парковому середовищі, із подальшим підвищенням рівня життя населення в містах, з покращенням психо-фізіологічного стану людей, що впливатиме на загальні соціально-економічні показники. Основні висновки та результати роботи зорієнтовані на використання науково-дослідними і проектними організаціями при розробці проектних пропозицій з формування парково-садових рекреаційних персональних просторів.

Апробація результатів проводилася протягом навчання в магістратурі й під час написання магістерської роботи й отримання суттєвих по ній результатів, що припало більшістю на 2022 рік, а саме на наступних науково-практичних конференціях та професійних форумах:

1. III Науково-практична конференція КНУБА «Містобудування: проблеми і перспективи розвитку» з доповіддю на тему: «Проблеми формування персональних рекреаційних просторів в міському середовищі»;
2. IV Науково-практична конференція КНУБА «Містобудування: проблеми і перспективи розвитку» з доповіддю на тему: «Проблема персональних паркових просторів»;
3. XV International Scientific and Practical Conference. Madrid, Spain. 2022 з доповіддю на тему: «The concept of personal space in landscape architecture: methods of landscape-planning organization».

Публікації:

Доповіді по темі роботи викладені у матеріалах III та IV наукової конференції «Містобудування: проблеми і перспективи розвитку» та у матеріалах XV міжнародної наукової конференції в Мадриді

«MULTIDISCIPLINARY ACADEMIC NOTES. SCIENCE RESEARCH AND PRACTICE».

Структура та обсяг роботи із укаванням обсягу текстуальної та ілюстративної частини по кожному з розділів. Пояснювальна записка містить п'ять розділів. Структура роботи вибудована з науково-дослідної складової (два розділи) та проектної частини (три розділи), які є апробацією отриманих результатів дослідження, із висновками по кожному з них та узагальнених висновків наприкінці роботи, а також списку використаної літератури з 118 першоджерел. Зміст роботи викладено на 156 сторінках.

У першому розділі *«Досвід ландшафтно-планувальної організації персональних рекреаційних просторів»* проведено ретроспективний аналіз проектування предмету дослідження із залученням засобів ландшафтно-архітектури та дизайну; розглянуті теоретичні передумови організації персональних рекреаційних просторів; визначені особливості проектування парків та формування в них рекреаційних просторів; проаналізовані фактори та умови ландшафтно-планувальної організації персональних рекреаційних просторів.

У другому розділі *«Тенденції формування персональних рекреаційних просторів у парковому середовищі»* сформульовані принципи ландшафтно-планувальної організації персональних рекреаційних просторів у парковому середовищі, визначені методи ландшафтно-планувальної організації персональних рекреаційних просторів у парковому середовищі; висунуті вимоги до проектування персональних рекреаційних просторів парку у парковому середовищі.

У третьому розділі *«Методика проектування ландшафтно-планувальної організації персонального рекреаційного простору паркового середовища (на прикладі парку «Відрадний» у м. Києві)»*, що відображує апробаційну перевірку отриманих наукових результатів в проектній складовій роботи, наведений аналіз вихідної ситуації; детально розкритий зміст прийнятого функціонально-планувального рішення проектного парку, методів й прийомів організації

персональних ландшафтних у ньому просторів, заходів з благоустрою та розробки озеленення території.

У четвертому розділі «Естетика містобудування» – розглянуті питання удосконалення художньо-просторового стану та загальної ландшафтної композиції об'єкту ландшафтної архітектури, що досліджувався й проектувався, запропоновані композиційні прийоми його перетворення.

У п'ятому розділі «Цивільний захист» – наведені теоретичні та практичні аспекти із цивільного захисту відвідувачів парку.

Наприкінці роботи викладені загальні висновки, що є авторськими узагальненнями й предметом захисту кваліфікаційного дослідження, а також бібліографія до текстуальної частини.

РОЗДІЛ 1. ДОСВІД ЛАНДШАФТНО-ПЛАНУВАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ПЕРСОНАЛЬНИХ РЕКРЕАЦІЙНИХ ПРОСТОРІВ

1.1 Теоретичні передумови організації персональних рекреаційних просторів.

Фундаментальні дослідження, проведені американськими вченими, свідчать про те, що до 1930 року здоров'я людини залежало головним чином від поліпшення умов життя. На наступному етапі вирішення проблеми оздоровлення помітно зріс внесок медицини, й з 60-х здоров'я населення визнано у переважній залежності від життя й умов його довкілля. Мільярдне асигнування на охорону здоров'я виявилися безглуздими: вилікувати зростаючу масу хворих (навіть за таких бюджетних «ін'єкцій») традиційними медичними засобами виявилось неможливим [75]. З вищевикладеного слід певний висновок: переважна кількість хвороб населення міст має середовищне походження й позбутися їх можна лише орієнтуючись переважно на ресурс природної, ландшафтної рекреації.

У великих містах України склалась така ситуація, що цілі райони забудовані типовими будинками, високої поверховості [90]. За статистикою, саме у таких районах більший відсоток самогубств, кримінальних інцидентів та нещасних випадків. Там люди частіше хворіють і помирають [85]. На прикладі міста Києва ми бачимо стрімке динамічне зростання кількості міського населення, а за цим й формування підвищеної щільності забудови. Після 1960-х років з'явилися цілі масиви із типовою архітектурою, а наразі візуальне середовище з кожним днем ускладнюється, а психологія поведінки людини залишилась практично незмінною й основана на формуванні у місцевості з максимальним наближенням до природи. Розвиток психології архітектури, зокрема ландшафтного дизайну, надає нам змогу поєднати фізичні, психофізіологічні, антропометричні та психоемоційні фактори з метою розробки найефективніших методів та підходів для надання нового сенсу та осмислення рекреаційних просторів в межах надвеликого міста.

Важливе методологічне значення для даного дослідження мають фундаментальні праці представників української наукової школи у сфері

містобудування та ландшафтної архітектури – Ю.М.Білоконя, В.М.Вадімова, М.М.Габреля, М.М.Дьоміна, І.В.Древаль, І.Д.Родічкіна, Т.Ф.Панченко, А.М.Плешкановської, П.А.Ричкова, В.О.Тімохіна, В.В.Товбича, І.І.Устінової, Г.Й.Фільварова, І.О. Фоміна, Б.С. Черкеса, В.В. Шулика, Г.М. Шульги, а також вчених інших національних шкіл – В.В. Владимірова, А.П. Вергунова, М.Г.Бархіна, В.Ф.Гостєва, В.Л.Глазичева, А.Е.Гутнова, І.Груза, Д.Г.Донцова, Н.А.Нехуженко, С.С.Ожегова, З.М.Яргіної. Водойми в садово-парковому ландшафті та місті досліджено в роботах З.М.Ніколаєвської, Л.С.Залеської, О.М.Мікуліної, В.А.Нефьодова; вода в ландшафтній архітектурі - в закордонних виданнях С.С.Сампелл (США), G.A.Jellicoe (Канада), R.R. Brown, S. Crafti (Австралія), В. Helm, R. Norwood (Велика Британія) та ін.

Історично послідовне формування садово-паркових композицій, засноване на загальних законах становлення стилів в ландшафтній архітектурі проаналізовано в роботах І.О.Богової, Дж.Брауна, О.Ю.Вавер, А.П.Вергунова, В.О.Горохова, В.В.Дормідонтової, Т.Б.Дубяго, А.Д.Жирнова, Л.С.Залеської, Б.І.Кохно, В.Я.Курбатова, Д.С.Ліхачова, Т.І.Малахової, О.В. Мікуліної, М.В.Нащокіної, С.С.Ожегова, С.М.Палентреера, Х.Рептона, О.Б.Сокольської, Дж.Уеймарк, Л.М.Фурсової.

Принципи формування системи озеленення як частини містобудівного процесу розглядаються в дослідженнях А.В.Буніна, Дж. та С.Джеліко, Т.Ф. Саваренської, В.М.Семенова, Д.О.Швидковського. Принципи проектування об'єктів озеленення в містах розроблені в працях наступних авторів: В.Є.Бакутіса, І.О.Богової, О.П.Вергунова, С.Гарнізоненко, В.Ф.Гостєва, В.А.Горохова, Л.Б.Лунца, К.Моутіна, С.С.Ожегова, О.С.Расторгуєва, А.В.Сичевої, В.С.Теодоронського, П.Шерлі, М.М.Юскевича. Окреме коло робіт зв'язане з питаннями збереження природних ландшафтів у структурі міста (А.Г.Григорян, О.А.Лапшина, Ю.Б.Хромов). Питання комплексної оцінки природних умов при формуванні виразності ландшафтів досліджені в роботах:К.Іу, И.Макхарга, К.Моутіна, В.А.Нефьодова, М.Падуа, Дж.О. Саймондса, Б.В.Старкі, Ф.Р.Стейнера, П.Шерлі. Ряд досліджень присвячений

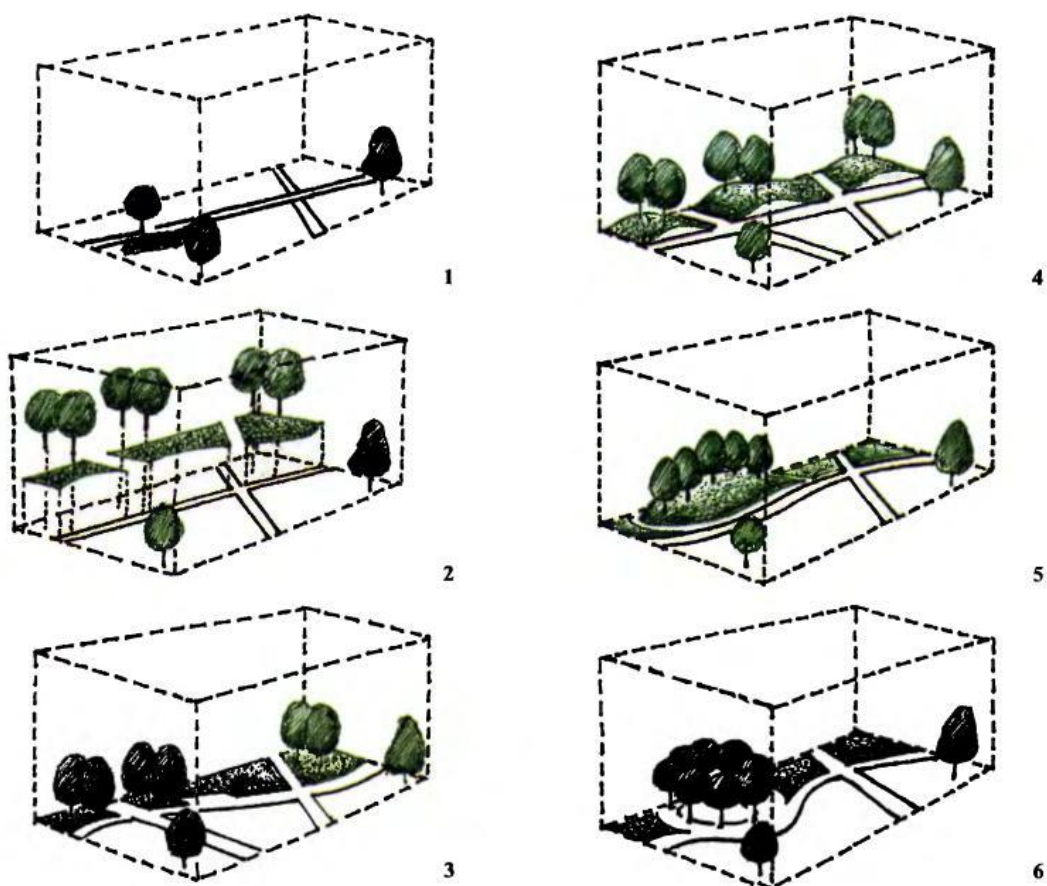
композиції, структурі, історії розвитку окремих ландшафтних об'єктів: малого саду (Л.І.Іванова, Є.В.Лазарева, П.І.Приходько, Д.Стивенс, Дж.Харпур), «карманних парків» (Т.Дж.Грейсон), дворового простору (Г.Йонг, Дж.Кванг, К.Сеонг, М.Чан), міських парків (Х.Вуллей, М.Спенс, Я. К.Уїтнер), берегової території (Дж.Амидон, З.О. Ніколаєвська), ботанічного саду (О.О.Гончар), міських рекреаційних просторів (Я.Гегл, Л.Гемзое, М.Файн), прогулянкових пішохідних шляхів (Дж. Крауэл), зелених шляхів (Дж.Ахерн, Дж.Фейбос, К.Літл, Р.Ф.Носс), садів на даху (Ф.Осмундсон), садів в інтер'єрі (Н.Р.Хаммер), національних парків США (С.В.Майоршина). Проблеми предметного дизайну персональних просторів в умовах урбанізованого середовища суспільно-активних зон й зон відпочинку розкриваються у дослідженнях В.Вранкса, К.Моутіна, М.Френсіса, Дж.Крауела. Набагато вужче коло робіт, що присвячені дослідженням закономірностей появи нових й розвитку об'єктів сучасної ландшафтної архітектури, що існували раніше, також їх переосмисленню і введенню нових функцій, процесів, підходів до проектування і художньо-образних рішень, здатних значно поліпшити їх функціонування та якість ландшафтного простору, в тому числі й так званих «малих» ландшафтних просторів.

Серед робіт, що розкривають сучасні шляхи та методи вивчення природного середовища як дієвого засібу оздоровлення міських просторів, удосконалення їх мікроклімату та покращення гігієнічних характеристик оточення виділяються дослідження та публікації наступних фахівців: О.С.Містечкова, А.М.Гродзінського, О.І.Імеліка, Н.С.Краснощогової, Г.М.Левченка, М.М.Маргуса, В.М.Півкіна, В.А.Попова, А.К.Фролова, С.Б.Чистякова та інших.

Найбільш повне висвітлення проблем формування ландшафту міста, включаючи його екологічні, соціальні та естетичні аспекти, пов'язане з науковими роботами Л.В. Анісімовій, А.Г. Большакова, В.А. Горохова, Л.С. Залеської, Ю.І.Курбатова, Д.С. Лихачова, Л.Б. Лунца, З.А. Миколаївській, Е.О. Смоленської. Вивченню ландшафту з точки зору організації рекреаційної

діяльності були присвячені наукові роботи Ю.М. Лобанова, І.Д.Родічкіна, В.П.Стаускаса.

Публікація В.А.Нефьодова "Ландшафтний дизайн і стійкість середовища" присвячена детальному дослідженню садово-паркового ландшафту сучасного міста, де автор розкрив аспект розширення рекреаційних просторів в садах і парках та тему розвитку сучасного ландшафтного дизайну міського середовища з точки зору підвищення її екологічної стійкості і естетичної виразності. [41]. В.А.Нефьодовим схематично зображено зміни якості простору за допомогою внесення додаткових компонентів природи (рис. 1.1.1) та морфологію перетворених природних компонентів у міському середовищі (рис. 1.1.2).



Изменение качеств пространства с помощью внесения дополнительных компонентов природы.

- | | |
|---|--|
| 1. Слабоорганизованное пространство. | 4. Ритмически разграниченное пространство с измененным рельефом. |
| 2. Наложение дополнительного природного слоя. | 5. Пространство с локальным акцентом на измененном рельефе. |
| 3. Ритмически разграниченное пространство с плоским рельефом. | 6. Пространство с локальным акцентом на плоском рельефе. |

Рис.1.1.1. Схема зміни якості простору за допомогою внесення додаткових компонентів природи [41].

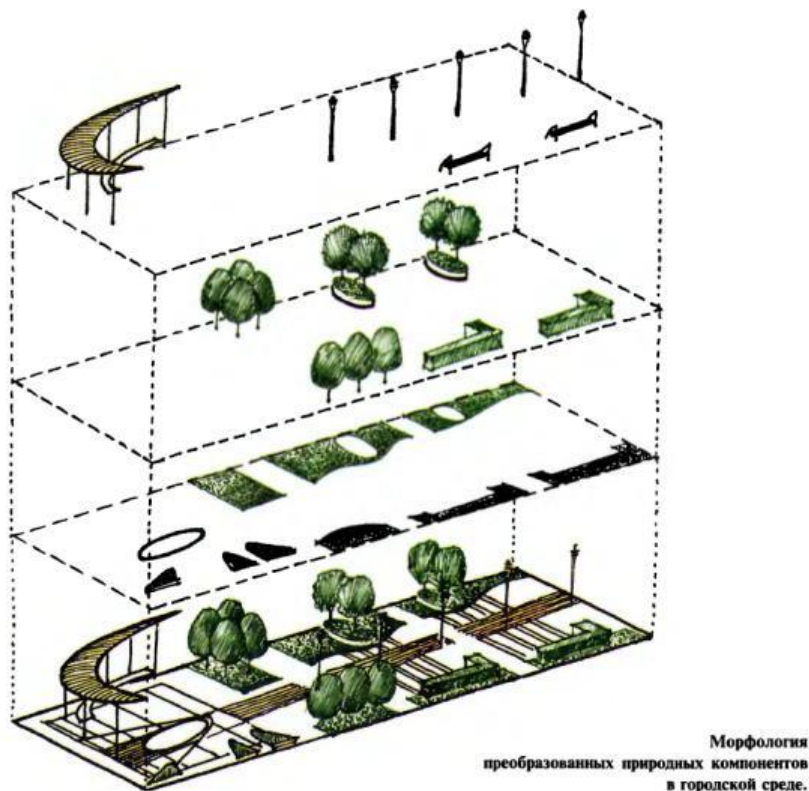


Рис.1.1.2. Схема морфології перетворених природних компонентів у міському середовищі[41].

Залучення до аналізу архітектури психологічних досліджень дозволяє не тільки виявити закономірності сприйняття людиною архітектурного середовища, але й обґрунтувати методи та способи, за допомогою яких можливо дослідження такого складного феномену, яким являється рекреаційний простір.

Дж.О.Саймондс у своїй книзі "Ландшафт та архітектура" розглядає взаємозв'язок функціонального зонування проєктованого об'єкту з природою, аналізом ділянки, організацією простору, руху та композиційними рішеннями. Основною ідеєю, яка взята до уваги, є дослідження основних характеристик процесу формування візуального образу об'єкта підв'язане до проблеми сприйняття середовища через метод експериментальної психології. Основна думка Дж.Саймондса полягає в тому, що в архітектурі необхідно проєктувати не місце, не простір, не предмет, а емоції [56].

В роботах В.В.Шиліна розглядається освоєння проблеми сприйняття простору в архітектурі. Аналізується архітектурна роль і значення структурних елементів архітектурно-просторового середовища у формуванні естетико-інформативних, емоційних, поведінкових реакцій психофізіології людини, розкриваються механізми взаємодії архітектурно-просторового середовища у взаємозв'язку із людським чинником [66]. Так у роботі «Архітектура та психологія» представлені паралельні взаємозв'язки стимулів середовища з психічними функціями людини. Час, простір, колір, звук, світло, ознаки та якості форми, характер та властивості форми – це стимули середовища, що народжують естетичну реакцію. Екологічні стимули сигналізують про комфортність або загрози здоров'ю. Порівняльні змінні стимули, до яких відносяться такі характеристики середовища, як складність, новизна, незвичайність, ступінь спантеличування (інтриги) (рис 1.1.3)

<i>Стимулы среды</i>		<i>Механизмы принятия информации</i>	<i>Внутренние механизмы обработки информации</i>	<i>Внешнее проявление информации</i>
<i>Идеи</i>	<i>«Энио»-поля</i>	<i>Мышление</i>	<i>Мировоззрение</i>	<i>ОЖС</i>
<i>Знаки</i>	<i>Информация (свет, знак, цвет)</i>		<i>Разум Интуиция</i>	<i>Образование- (система мышления);</i>
<i>Образы</i>	<i>Образы</i>		<i>Воображение</i>	<i>Синтезирование</i>
<i>Методы</i>	<i>Порядок</i>	<i>Аналитика</i>	<i>Логика</i>	<i>СПО</i>
<i>Характеры</i>	<i>Природа (растительность, звуки, запахи)</i>	<i>Органика (зрение, слух, обоняние, осязание)</i>	<i>Чувства</i>	<i>Тактика поведения (система сенсорного опыта)</i>
<i>Порядки</i>	<i>Фактура</i>		<i>Воля</i>	<i>Социальное положение</i>
<i>Силы</i>	<i>Движение</i>	<i>Ощущения Кинестетика</i>	<i>Сенсорика (организм)</i>	<i>Возраст</i>
<i>Формы</i>	<i>Тело (температура, влажность, воздушная среда)</i>		<i>Тело</i>	<i>Привычки (система поведения)</i>

Рис.1.1.3. Схема первинної інформації зовнішнього світу [66]

У вищеназваному дослідженні автором також зацентровано на особливостях сприйняття архітектурної форми та запропонована схема психологічних рівней сприйняття (рис 1.1.4).

<i>Аспект восприятия</i>	<i>Передающие значения</i>	<i>Тип восприятия человека</i>
<i>1. Идея формы</i>	<i>1. Сущность, смысл</i>	<i>1. Философское восприятие</i>
<i>2. Значение формы</i>	<i>2. Семантика</i>	<i>2. Научное восприятие</i>
<i>3. Образ формы</i>	<i>3. Эстетика</i>	<i>3. Художественное восприятие</i>
<i>4. Действия формы</i>	<i>4. Технология</i>	<i>4. Логическое восприятие</i>
<i>5. Характер формы</i>	<i>5. Экспрессия, выразительность</i>	<i>5. Эмоциональное восприятие</i>
<i>6. Организация формы</i>	<i>6. Функция</i>	<i>6. Волевое восприятие</i>
<i>7. Сила формы</i>	<i>7. Комфортность, экологичность</i>	<i>7. Сенсорное восприятие</i>
<i>8. Конструкция формы</i>	<i>8. Конструкция, материал, фактура</i>	<i>8. Физическое восприятие</i>

Рис. 1.1.4. Схема психологічних рівней сприйняття архітектурної форми [66].

Беляева О.Л. в наукових працях виділяє: дальність і висоту зон сприйняття, розташування в межах зони найкращих точок зору, фіксації найбільш вигідних точок зору, конфігурацію траси руху і відстань між забудовою, що формує її, і залежний від них характер послідовності видових кадрів, можливість ускладнення при спрощенні змісту основних видових кадрів, міра їх деталізація. За її дослідженням в процесі містобудівного проектування необхідно передбачати просторово-часову послідовність видових кадрів (характер зміни кадрів: поступовий, раптовий), частоту (інтенсивність сприйняття) [4, 5].

На сьогоднішній день поняття рекреаційного простору відсутнє на законодавчому рівні, є лише поняття рекреаційних зон, які і є зазвичай реальним об'єктом державного управління на практиці. Зокрема, термін персонального рекреаційного простору не вживається взагалі. Надалі це поняття буде базуватися на основі книги Р. Соммера «Personal Space; The Behavioral Basis of Design» (1969; ISBN 0- 13-657577-3) (рис.1.1.5).

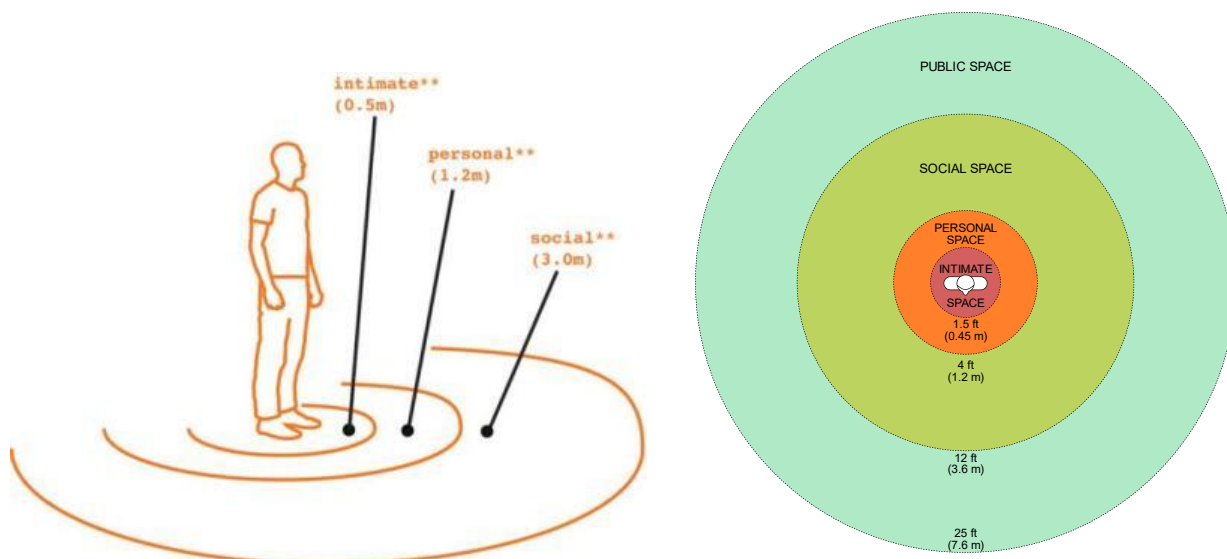


Рис.1.1.5. (ліворуч). Схема сприйняття людиною простору навколо: розміри інтимного, персонального та соціального доступу простору [92].

Рис.1.1.6. (праворуч). Діаграма із зображенням міжособистісної відстані між людьми та зазначенням радіусу у футах та метрах (за Едвардом Т. Холлом) [118].

Проксеміка - це вивчення використання людиною простору та впливу щільності населення на поведінку, спілкування та соціальну взаємодію [88]. Проксеміка є однією з декількох підкатегорій у вивченні невербальної комунікації, включаючи гаптику (дотик), кінесіку (рух тіла), вокаліку (пармова) та хронеміку (структуру часу) [74]. Едвард Т. Холл, культуролог та антрополог, який у 1963 році ввів у науковий обіг цей термін, визначив проксеміку як науку із «взаємозв'язку спостережень та теорії використання людьми простору як спеціалізованого напрямку розробки культури» [70]. У своїй основній роботі з проксеміки «Прихований вимір» Е.Т.Холл підкреслював вплив проксемічної поведінки (використання простору) на міжособистісне спілкування. За словами Холла, вивчення проксеміки корисне для оцінки не лише того, як люди взаємодіють з іншими у повсякденному житті, а й «організації простору в [іх] будинках та, зрештою, з планування міст» [71]. Проксеміка залишається прихованим компонентом міжособистісного спілкування, що виявляється у формі спостереження та має яскраво виражені культурні форми. Едвард Холл описав міжособистісні відстані людей (відносні відстані між людьми) у чотирьох

різних зонах: в якості інтимного простору (1), особистого простору (2), соціального простору (3) та простору публічного (4) (рис. 1.1.6).

(1) Близька відстань для обіймів, дотиків чи шепоту:

- Близька фаза – від одного до двох см
- Дальня фаза – від 15 до 46 см

(2) Особиста відстань для спілкування між добрими друзями чи сім'єю:

- Близька фаза – від 46 до 76 см
- Дальня фаза – від 76 до 122 см

(3) Соціальна дистанція для взаємодії між знайомими:

- Близька фаза – від 1,2 до 2,1 м
- Дальня фаза – від 2,1 до 3,7 м

(4) Публічна відстань, що використовується для публічних виступів:

- Близька фаза – від 3,7 до 7,6 м
- Далека фаза - 7,6 м і більше

В монографії Н.Ю.Войко та А.О.Каранди розглянуто фактори, що впливають на психоемоційний стан людини при формуванні архітектурно-ландшафтного середовища у спеціалізованих культурно-пізнавальних парках. У залежності від походження та впливу на психоемоційний стан людини, до них відносяться: екологічні, містобудівні, інженерно-технічні, економічні, санітарно-гігієнічні, історико-культурні, естетичні, соціальні та психофізіологічні групи факторів (рис 1.1.7) [11]. Далі надано детальна схема кожного з групи факторів, що впливають на психоемоційний стан людини (рис 1.1.8- 1.1.16).



Рис.1.1.7. Фактори, що впливають на психоемоційний стан людини [11]



Рис.1.1.8. Схема групи екологічних факторів за значимістю [11].



Рис.1.1.9. Схема критеріїв екологічних факторів [11].



Рис.1.1.10. Схема класифікації екологічних факторів [11].



Рис.1.1.11. Схема антропогенних факторів за походженням [11].



Рис.1.1.12. Схема складових містобудівної ситуації ділянки проектування [11].



Рис.1.1.13. Схема інженерно-технічних чинників [11].



Рис.1.1.14. Схема економічних критеріїв об'єкту проектування [11].

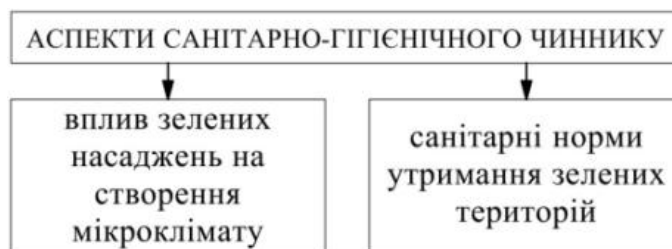


Рис.1.1.15. Схема аспектів санітарно-гігієнічного чиннику [11].

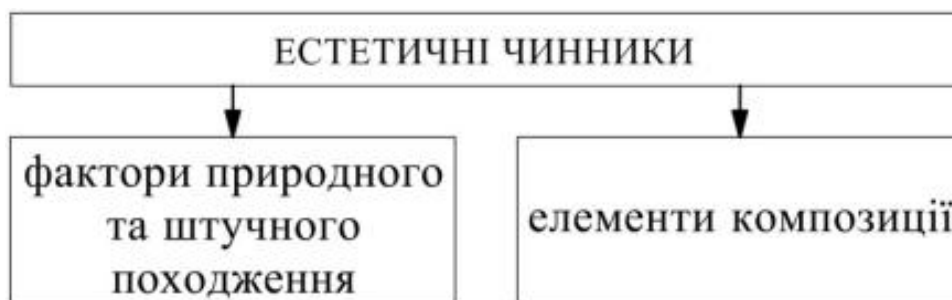


Рис.1.1.16. Схема естетичних чинників [11].

В статті, що присвячена ідейно-тематичній відповідності та стильовій єдності спеціалізованих культурно-пізнавальних парків А.О.Каранда робить акцент на одній із головних задач при формуванні такого простору, а саме виявлення її художньої образності. Ще на етапі творчого задуму створюється образний ряд парку, який залежить від обраної теми. Місце існує через сприйняття, підсвідомі зв'язки, історію, які виникають між людиною і місцем. Наприклад, міст не тільки архітектурна споруда, але й об'єкт сприйняття (виникають свої асоціації із конкретним мостом у конкретної людини). Значимість місця може бути різною, в залежності від особи, осіб, що його споглядає (рис. 1.1.17). Сценарії сприйняття місця залежить від конкретної ситуації (рис. 1.1.18) [30].

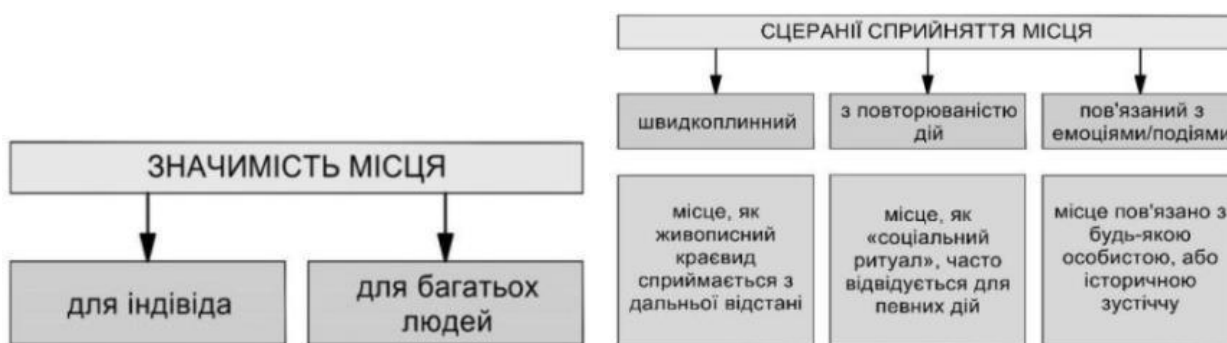


Рис.1.1.17. Схема значимості місця – ліворуч [30]. Рис.1.1.18. Схема сценарію сприйняття місця - праворуч [30].

У роботі О.Ю.Усачової про удосконалення композиційних прийомів формування рекреаційного середовища для дітей в сучасному місті виділено чинники, що впливають на формування всіх типів рекреаційного середовища з розважально-оздоровчою функцією (рис. 1.1.19). Визначені три типи об'ємно-просторової організації, а також основні критерії диференціації і відповідна

типологія рекреаційного середовища з розважально-оздоровчою функцією. У вищеприведеній роботі-дисертації проведений аналіз сучасного стану науки і практики з досліджуваної проблематики. Встановлено, що найкращим рекреаційним потенціалом і високою мобільністю володіють мініпростори з переважанням розважальної і розважально-оздоровчої функції з системою тематичних модулів [65].

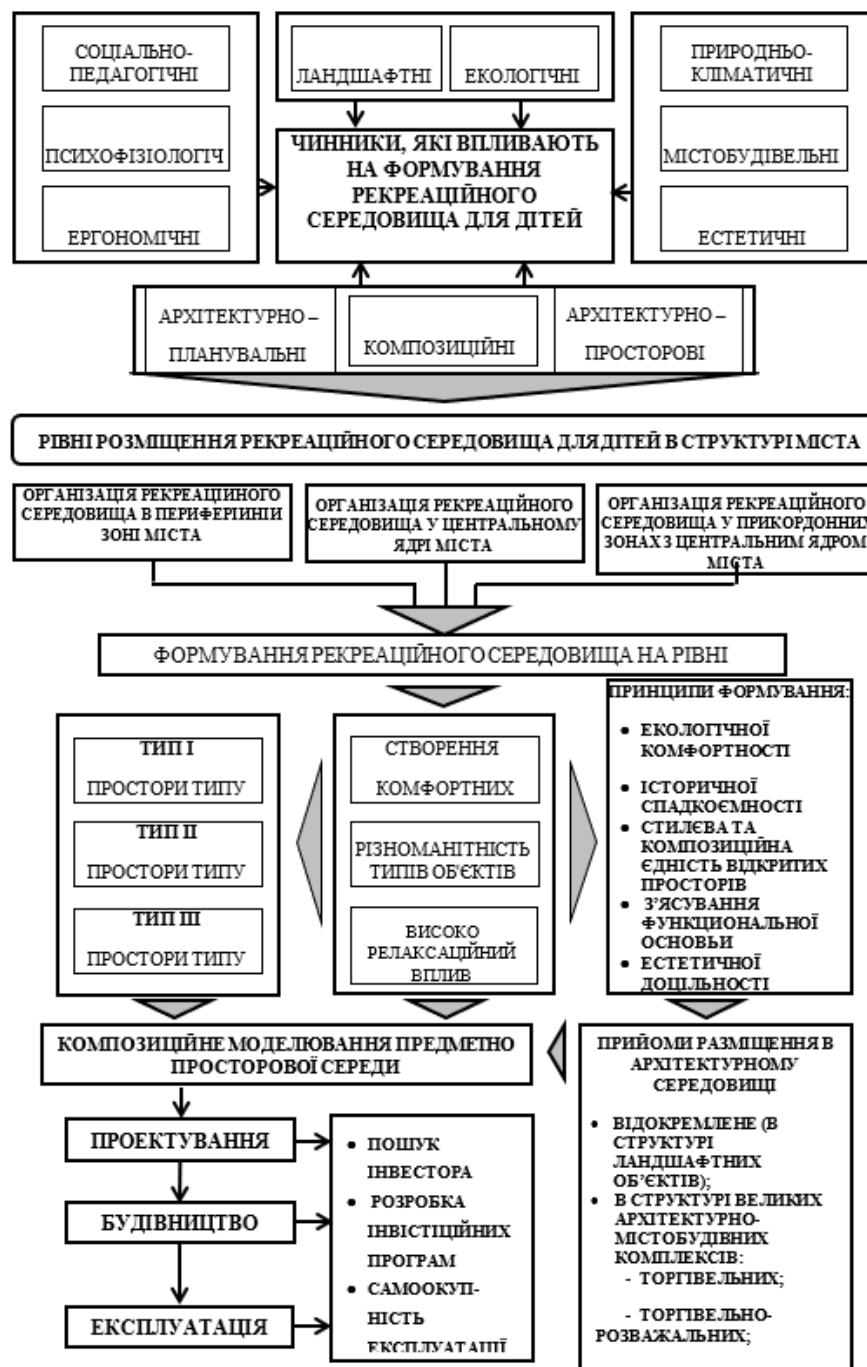


Рис.1.1.19. Структурно – логічна схема формування рекреаційного середовища для дітей [65]

За дисертацією Василенко Н.А. «Системні принципи формування ландшафтно-рекреаційного середовища великого міста» було оглянено види ландшафтно-рекреаційних просторів міста та закономірності їх формування. Окремо виділено системні принципи формування цілісних ландшафтно-рекреаційних об'єктів – демоекосистем (рис. 1.1.20) та рівні ієрархії системи «ландшафтно-рекреаційне середовище міста» (рис. 1.1.21) [7]

Вид принципа	Наименование принципа	Область применения
Качественный (реляционный)	Целостности	Все составляющие компоненты (элементы и связи) демоекосистемы обладают свойством целостности – единства цели функционирования системы в целом
	Иерархичности структуры	Любой целостный архитектурный объект (демоекосистема) и его элементы обладают иерархической структурой, позволяющей вычленить уровни иерархии (целостности) от высшего до элементарного
	Инвариантности структуры	Отношения между видами деятельности целостных объектов (демоекосистем) инвариантны для всех таких объектов, как бы они не различались качественной или количественной определённой своих элементов и связей
Количественный (метрический)	Сигнатур (определяющих признаков)	При управлении в демоекосистемах необходимо оперировать лишь определяющими сообщениями всего информационного входа (определяющими факторами)
	Компактности	Пространственная форма объекта, наиболее полно отвечающая функции этого объекта, имеет наибольшую компактность (при заданных исходных данных и нормативах)

Рис. 1.1.20. Системні принципи формування цілісних ландшафтно-рекреаційних об'єктів – демоекосистем [7]

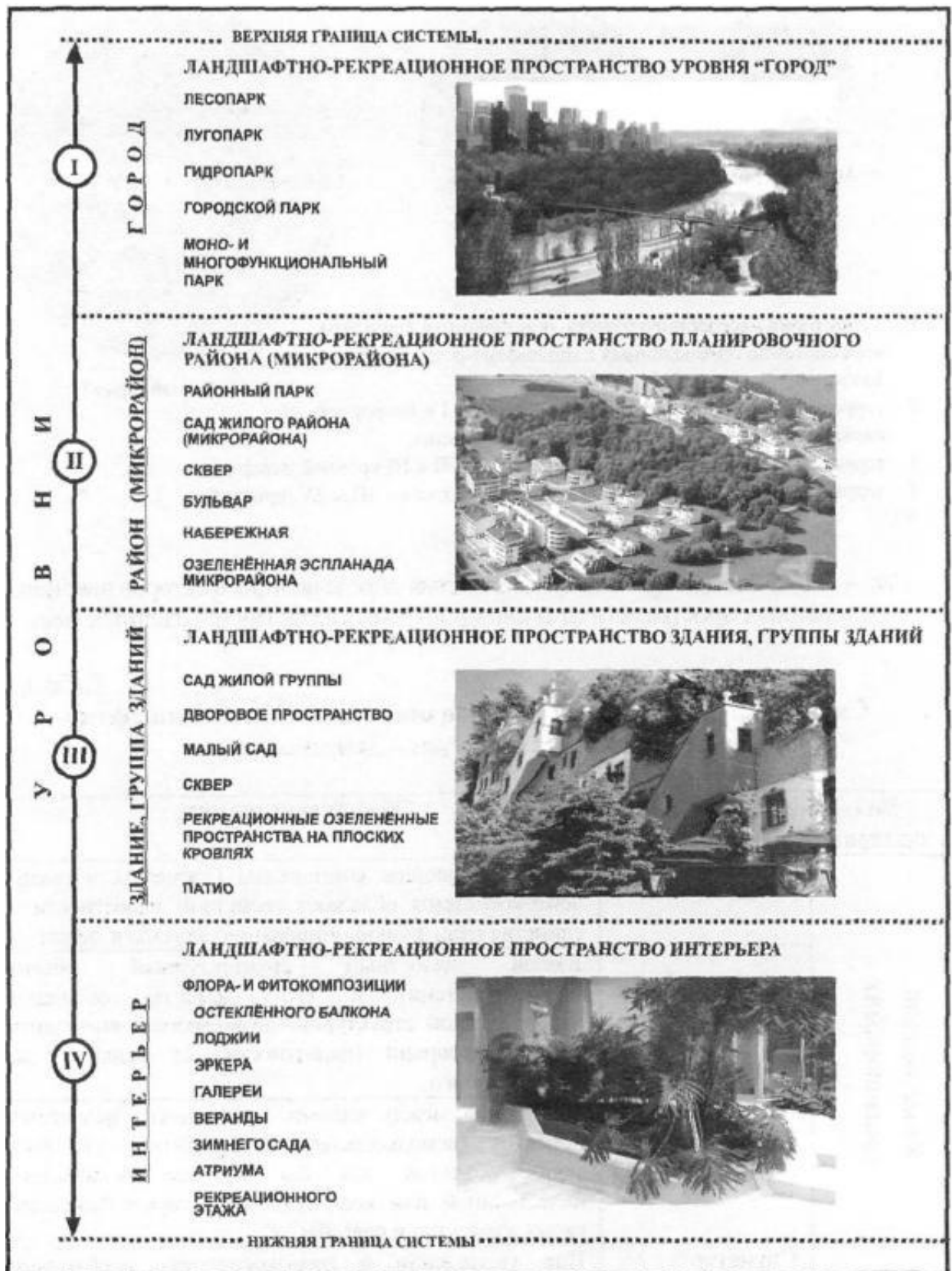


Рис. 1.1.21. Рівні ієрархії системи «ландшафтно-рекреаційне середовище міста» [7]

1.2 Досвід проектування паркових рекреаційних просторів

1. Шанхайський парк Houtan, Китай, 2010

Архітектори: Turenscape

Побудований на покинутій ділянці колишньої промислової зони, Houtan Park є поновлюючим живим ландшафтом на набережній Шанхаю Хуанпу. Метою дизайну парку було: створити зелену виставку, пристосувати до великого потоку відвідувачів під час експозиції з травня по жовтень, продемонструвати зелені технології, перетворити в унікальний простір, щоб зробити Експо незабутньою подією, і перетворити його на постійний громадський парк на набережній після виставки (рис.1.2.1.) [91].



Рис. 1.2.1. План парку Houtan, Китай [94]

Парк Houtan демонструє живу систему, в якій екологічна інфраструктура може надавати безліч послуг для суспільства і природи, а також нові екологічні методи очищення води і боротьби з повеннями. Постіндустріальний дизайн демонструє унікальний продуктивний ландшафт, що викликає спогади про минуле і майбутнє екологічної цивілізації, віддаючи данину поваги новій естетиці, ґрунтованій на низьких експлуатаційних витратах і високопродуктивних ландшафтах.

Окремої уваги варті приватні рекреаційні зони відпочинку, що формують цілісну композиційну систему та транзитний шлях (рис.1.2.2.)



Рис. 1.2.2. Приватні зони парку Houtan, Китай [94]

2. Доміно парк, Бруклін, США, 2018

Архітектори: James Corner Field Operations

Заходи по забезпеченню стійкості і пружності є центральними в проектуванні, будівництві і постійному управлінні парку Доміно. Парк височіє над затоплюваними територіями FEMA з множиною місцевих видів рослин, які зменшують зливові стоки і функціонують як всмоктуюча губка і перша лінія оборони району [98].

З моменту свого відкриття Domino Park став магнітом, що охоплюється різноманітним співтовариством, яке він обслуговує, пропонуючи низку заходів, таких як пляжний волейбол, ігровий майданчик, біг для собак, стойку для тако, водні об'єкти, лужки і безліч сидячих місць [98].

Функціональні зони розподілені лінійно зліва направо, починаючи активною зоною із спортивною функцією, потім із водною рекреацією та завершуючи пасивною зоною відпочинку із поліфункціональними тихими режимами відпочинку (рис.1.2.3.).



Рис. 1.2.3. План парку Доміно в Брукліні, США [98]

Як засіб адаптації до карантинного режиму, в парку вводяться соціальні дистанційні круги діаметром 2,5 метри із розрахунку (рис.1.2.4.).



Рис. 1.2.4. Парк Доміно в Брукліні, США [97]

3. Парк Hyperlane Linear Sky в Ченду, Китай, 2020

Бачення полягало в тому, щоб створити гіперзв'язну, багаторівневу лінійну соціальну платформу, яка відповідала б унікальним особливостям учнів. Конструкція з'єднується на всіх напрямках, створюючи безбар'єрний скай-парк

і пішохідну мережу, яка тягнеться більш ніж на 2,4 км, зв'язуючи нову станцію швидкісних потягів Ченду з університетом, забезпечуючи пряму проникність північ-південь від студентських гуртожитків до університетського кампусу (рис. 1.2.5.) [87].

Гіперпростір створює важливу платформу для соціальної, транспортної і синьо-зеленої інфраструктури.

Рекреаційний простір тут (рис. 1.2.6.) – це те місце, де відбуваються соціальні переживання, і точка зіткнення із співтовариством, яка підтримує молодіжну творчість і музичну культуру. Соціально певний простір, спроектований до COVID-19, будівництво якого завершилося незабаром після блокування, забезпечує ідеальну відповідь на соціальне дистанціювання від міського простору відповідно до місцевих правил.



Рис. 1.2.5. Парк Hyperlane Linear Sky в Ченду, Кунтай [87]

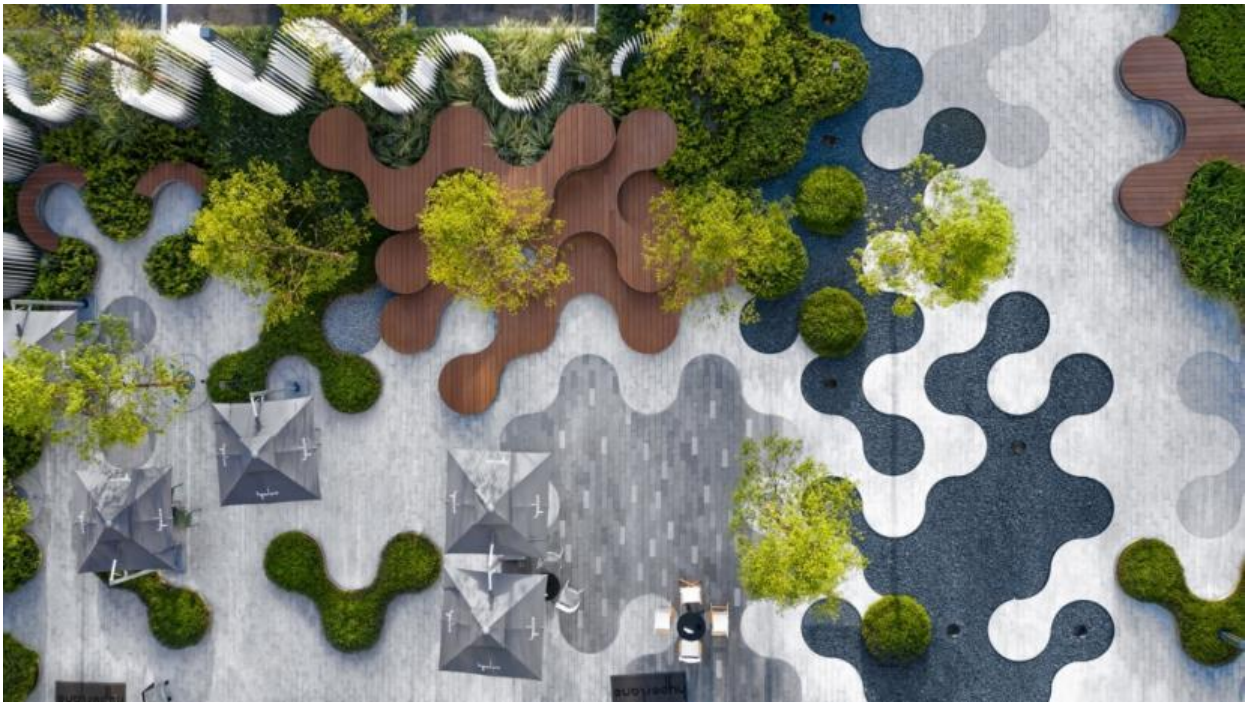


Рис. 1.2.6. Приватний рекреаційний простір парку Hyperlane Linear Sky в Ченду, Китай [87]

4. Реновація парку Драгон-Крик Цзянмень, 2017

Країна, місто: Гуандун, Китай.

Параметри: 5,46 Га

Ідейна спрямованість: "пташиний рай в Цзянмэні" - це добре відома проза, написана китайським письменником паном Ба Цзинь, в ній розповідається про острів, над яким височіє одно величезне баньянове дерево. Острів добре охороняється і стає житлом більше 40 видам птахів. Натхненний "Птичим раєм", ландшафтний дизайн відбиває рухи птахів при польоті, створюючи для городян новий рай.

Архітектурно - планувальне рішення (рис. 1.2.7.): проект розділений на три функціональні зони і з'єднаний зеленої мережею. Західна екологічна зона включає галявину для святкових вечірок, дощової сад і зону відпочинку. Центральна зона Energize включає фітнес-центр, шахову майданчик і величезний дитячий майданчик (рис. 1.2.8.). На східній стороні знаходиться громадська зона. Ця зона включає центральну вісь, дзен-сад і весільну галявину. Весь проект являє собою цілодобовий відкритий громадський парк.



Рис. 1.2.7. Генплан парку Драгон-Крик Цзянмень в Гуандун, Китай [108]

Особливості благоустрою: парк будує основу з губки, використовує ряд дощових садів і екологічну дренажну систему для економії води. Весь зливової стік в бік озера проходить через сухі галькові клумби, дощові сади і збірні модульні сховища. Ідеї екології полягають в тому, щоб зберігати воду при висиханні і зливати при затопленні.

Особливості озеленення: різноманіття видів присутнє на всіх ярусах: нижньому, середньому та верхньому. Основним прийомом є композиції з багаторічників та злаків із стриженими формами. Особливої уваги приділяють бамбуковому гаю, відокремлюючи у самостійну зону(рис. 1.2.9).



Рис. 1.2.8. Фото елемента благоустрою парку Драгон-Крик Цзяньмень в Гуандун, Китай [108]



Рис. 1.2.9. Фото озеленення парку Драгон-Крик Цзяньмень в Гуандун, Китай. [29]

5. Терапевтичний сад Come on, Calm on , Бангкок, Таїланд, 2021

Архітектурна студія Shma

Параметри: 70 м²

Сад та його форма озеленення спрямована на те, щоб збалансувати тіло, розум і дух в стабільному стані, де він використовує 70% природи і 30% складного ландшафту, дозволяючи людям, які відвідують цей простір, розслабитися усіма своїми 5 почуттями, знімаючи накопичений стрес від міського життя.

За периметром кожної зони насадження верхнього ярусу формують доменанти та створюють замкнутий простір із відчуттям захисту від зовнішнього світу. Пропонується 70 відсотків природнього ландшафту та 30 відсотків геопластики (рис. 1.2.10).

Особливості озеленення: використання цілющих рослин починається з використання квітучих рослин для створення квітів, здатних викликати комах, таких як щастя, *Arachnothryx leucophylla*, рожева і біла *Ruellia tuberosa*, вербена, ріпаковий мирт, ясенелистний кущ або пурпурний шавлія. А також використовувати ті, які можна використовувати для приготування їжі, такі як базилік, лемонграсу, кріп, каламін, Коромандель, китайська фіалка і нирковий рослина. Це відповідає проблемі продовольчої безпеки суспільства. Крім того, для створення розслаблюючій атмосфери використовуються такі ароматичні рослини, як листя пандана, раджаваді, гарденія, квітучий цеструм або навіть *Ellwood's Gold*. [93]

STRUCTURE

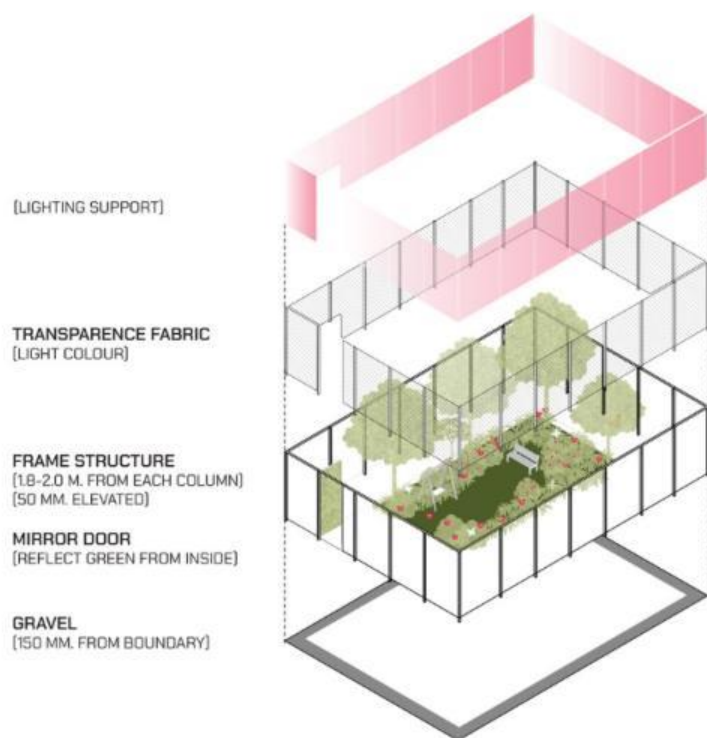


Рис. 1.2.10. Схема структури саду *Come on, Calm on*, Бангкок, Таїланд [93]

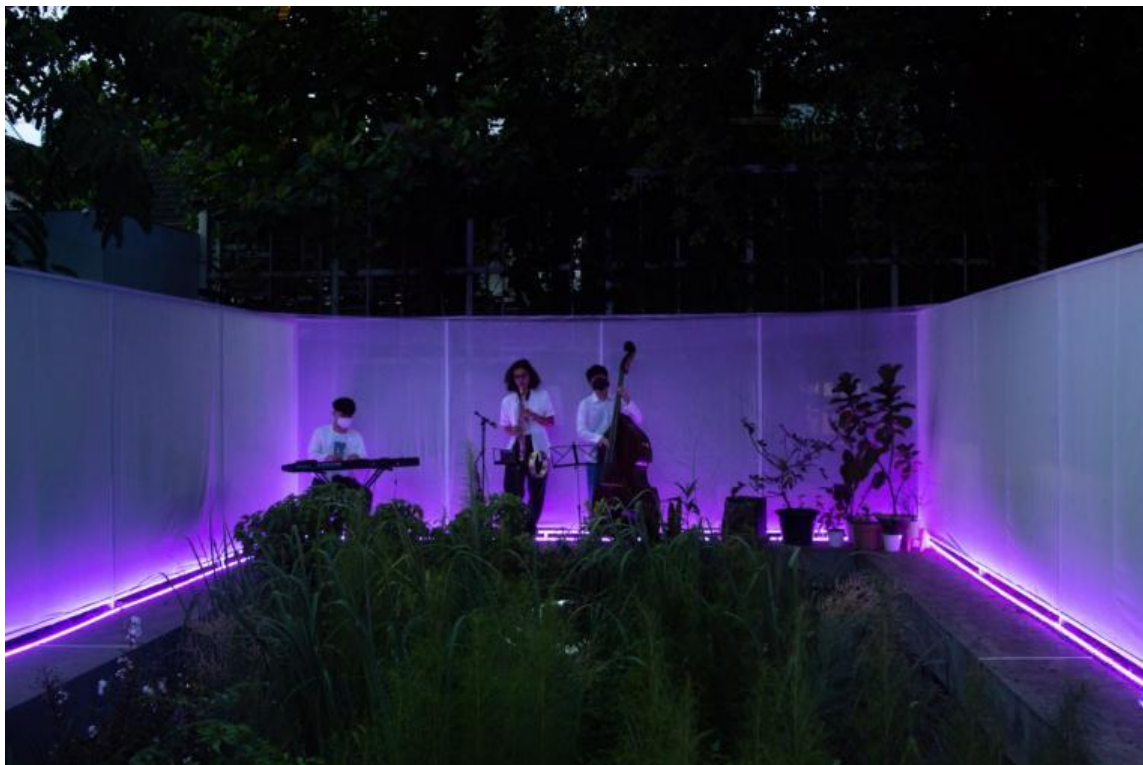


Рис. 1.2.11. Фото саду *Come on, Calm on*, Бангкок, Таїланд [93]

6. Парк Заряддя, Москва, Росія, 2017

Архітектори: Diller Scofidio + Renfro, Hargreaves Associates

Проект парку заснований на принципах природного урбанізму, який створює зрозумілу систему взаємодії між природою і містом. Людям не нав'язуються певні маршрути, а рослини можуть рости вільно. На територію парку перенесені 4 характерні для Росії ландшафтні зони: північні ландшафти, степ, ліс та заплавні луки, які терасами спускаються з верхнього рівня ділянки до його нижньої частини, з північного сходу на південний захід. Вони перетинаються між собою, нашаровуються один на одного і укладають в себе основні об'єкти парку (рис. 1.2.12.) [79].

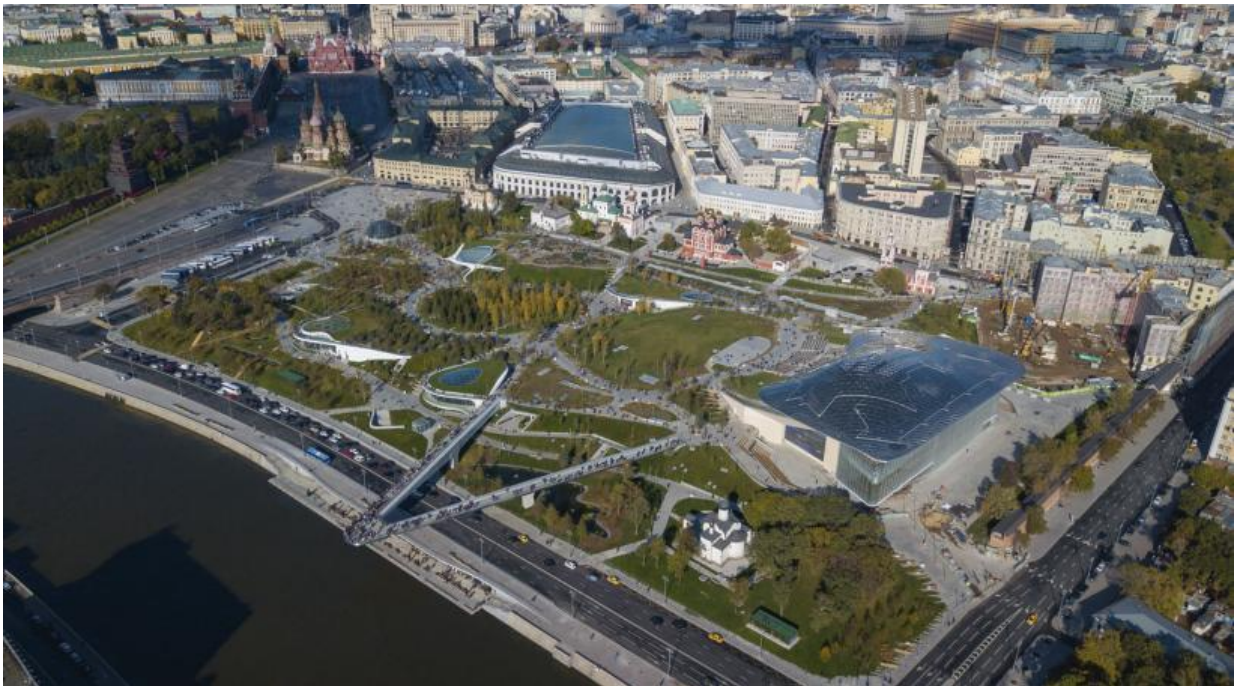


Рис. 1.2.12. Парк Заряддя в Москві, Росія [79]

Використання технологій сталого розвитку дозволяє створити штучний мікроклімат в різних частинах парку: з допомогою регулювання температури, управління вітром і імітації природного світла. Проект парку відображає найбільш яскраві особливості прилеглих територій, що дозволяє з'єднати характерні елементи історичної забудови та пішохідні зони Китай-міста з пишними садами Кремля, таким чином створюючи гібридний ландшафт — з'єднання міста і природи. У результаті парк, природно «виростає» зі свого оточення, стане унікальним центром тяжіння для жителів Москви, Росії та гостей з усього світу [79].

7. Концепція «Променад Парку», Рівне, Україна, 2021

Рівненська компанія-забудовник "Смарт Груп" пропонує створити сучасний громадський простір на місці уздовж річки Усті в районі гідропарку (рис. 1.2.13) Планується, що у цьому місці буде скейт-парк, скеледром, парк для вигулу собак і арт-зони із вуличними скульптурами. Спортивні майданчики та корти, дитячі майданчики для різних вікових груп, тихі відпочинкові зони, гамак-парк поблизу водойми, місця для риболовлі, вуличні шахи (рис. 1.2.14). [101]

Вздовж обраної ділянки проходить діюча дитяча залізнична колія, яку в "Смарт Груп" пропонують доповнити велодоріжкою та пішохідним мостом для кращого сполучення з центром міста. [101].



Рис. 1.2.13. Візуалізація концепції «Променад Парку», Рівне, Україна [101]



Рис. 1.2.14. Фрагмент генплану «Променад Парку», Рівне, Україна [101]

1.3 Фактори і умови проектування ландшафтно-планувальної організації персональних рекреаційних просторів

Встановлення механізму дії різних аспектів «творення» громадських просторів - матеріального, соціального, економічного, ідеологічного є в основі визначення закономірностей формування об'єкту дослідження.

У роботі Соснової Н.С. сформовано модель функціонування громадського простору, як суми елементів і їх зв'язків під впливом зовнішніх умов та характеристик містобудівної системи: генези і типу міста, наявних містобудівних умов та обмежень (рис. 1.3.1).

На основі моделі трьохкомпонентності формування об'єкту - «архітектурно-просторове середовище + користувачі + діяльність» громадські простори різняться за:

- 1) архітектурно-просторовою характеристикою,
- 2) соціально-семантичною роллю,
- 3) домінуючою функцією,
- 4) інтенсивністю використання території. [60]



Рис. 1.3.1. Модель функціонування громадського простору [60]

Згідно з «пірамідою потреб» А. Маслоу, наші потреби діляться поступово за значенням на: фізіологічні, безпекові, соціальні, поваги, духовні (Maslow A.H., 1970). Тому доцільно розглянути інтерпретацію цих потреб в питанні формування громадського простору (рис. 1.3.2).

Таким чином, за цією таблицею ми бачимо низку умов, які повинен забезпечувати якісний громадський простір. А саме:

- фізіологічні умови: можливість безбар'єрного пішохідного транзиту територією, передбачення місць тихого відпочинку з місцями для сидіння, створення можливості прийому їжі, води та наявність міських громадських вбиралень.
- умови з безпеки: здоров'я та життя, юридичного захисту
- соціальні умови: важливість спілкування та впровадження спільної діяльності
- вимога поваги: в результаті соціальних зв'язків забезпечити можливість отримання відчуття впевненості та статусності

Інтерпретація «піраміди потреб» А. Маслоу в питанні формування громадського простору.



Рис. 1.3.2. Інтерпретація «піраміди потреб» А. Маслоу в питанні формування громадського простору [60]

Розглядаючи громадський простір з позиції його форми та змісту, та факторів впливу на його формування (рис. 1.3.3) виникає складність відбору групи критеріїв оцінки. Оскільки в основі сучасної міської естетики є доктрина практичності з розпізнаванням функціональних потреб, вимог безпеки, суспільних, когнітивних та естетичних умов (Routio 2007), у роботі акцентовано увагу на питаннях відповідності міського простору потребам користувача. [60]

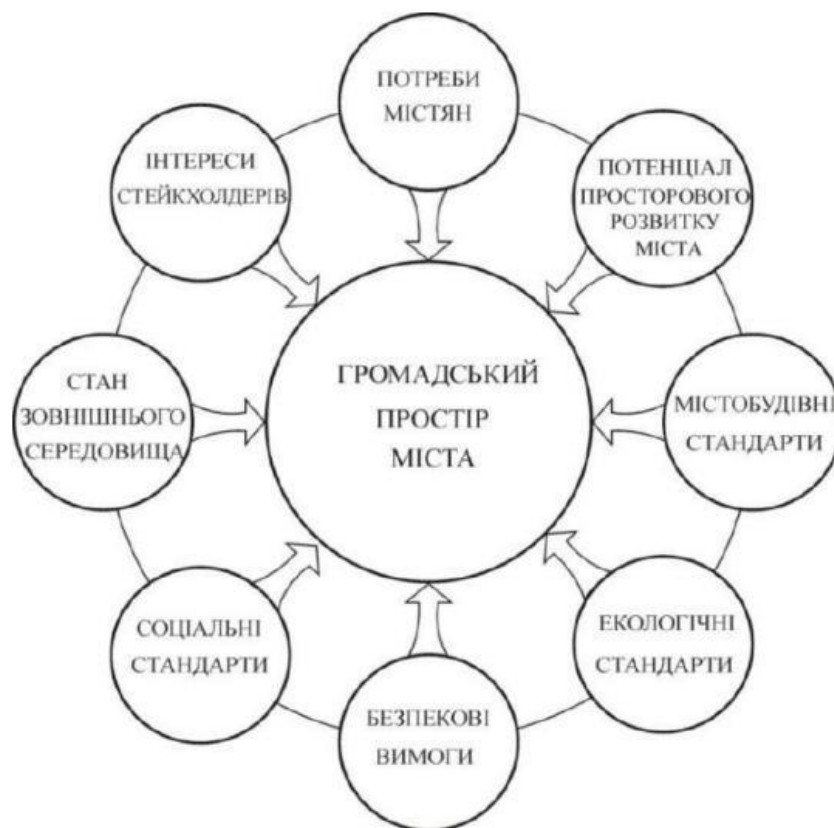


Рис. 1.3.3. Фактори впливу на розвиток громадського простору міста [60]

Громадський простір міста об'єднує простори різних типів: архітектурних, пам'яткових, культурно-символічних кластерів; торговельно-розважальних площ; відкритих для доступу житлових районів; ландшафтно-відпочинкових територій тощо. Кожен тип простору призначений для задоволення потреб та уподобань споживачів шляхом пропозиції відповідних функцій. [60]

Визначено наступні фактори впливу на формування і розвиток відкритих просторів міст: природно-кліматичний, економічний, історичний, соціокультурний та інформаційний.

Окремо розглядаються соціальні особливості функціонування простору, зокрема: - види соціальної взаємодії в публічному просторі, - можливість діяльності в публічному просторі, - місце простору в груповій ідентичності горожан, жителів району, кварталу, - семантична роль простору у місті, - соціальний портрет користувача, - відкритість простору, а саме відсутність обмежень у перебуванні в ньому - як фізичних так і соціальних, етнічних, майнових та ін.

В роботі Покладок О.В. виділено фактори впливу формування функціонально-планувальної структури рекреаційного середовища (рис. 1.3.4).

Детальне дослідження змін та трансформацій в рекреаційній системі та архітектурі об'єктів, аналіз взаємодії елементів ландшафту та архітектури виявили зовнішні й внутрішні чинники, що впливають на ці зміни. Дія кожного з цих чинників та їх взаємодії обумовлюють зміни архітектурно-розпланувальних рішень, як рекреаційної системи в цілому, так і архітектурних рішень окремих комплексів та об'єктів. При дослідженні встановлено, що практично кожен елемент ландшафту перебуває у взаємодії з архітектурно-містобудівним рішенням (транспортною мережею та пішохідними зв'язками, сельбищною забудовою й промисловими територіями, рекреаційними зонами і територіями, що не використовуються з тої чи іншої причини, а також з порушеними територіями) (Шулик, 2011; 2012).

ФАКТОРИ ВПЛИВУ ФОРМУВАННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНО-ПЛАНУВАЛЬНОЇ СТРУКТУРИ РЕКРЕАЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА

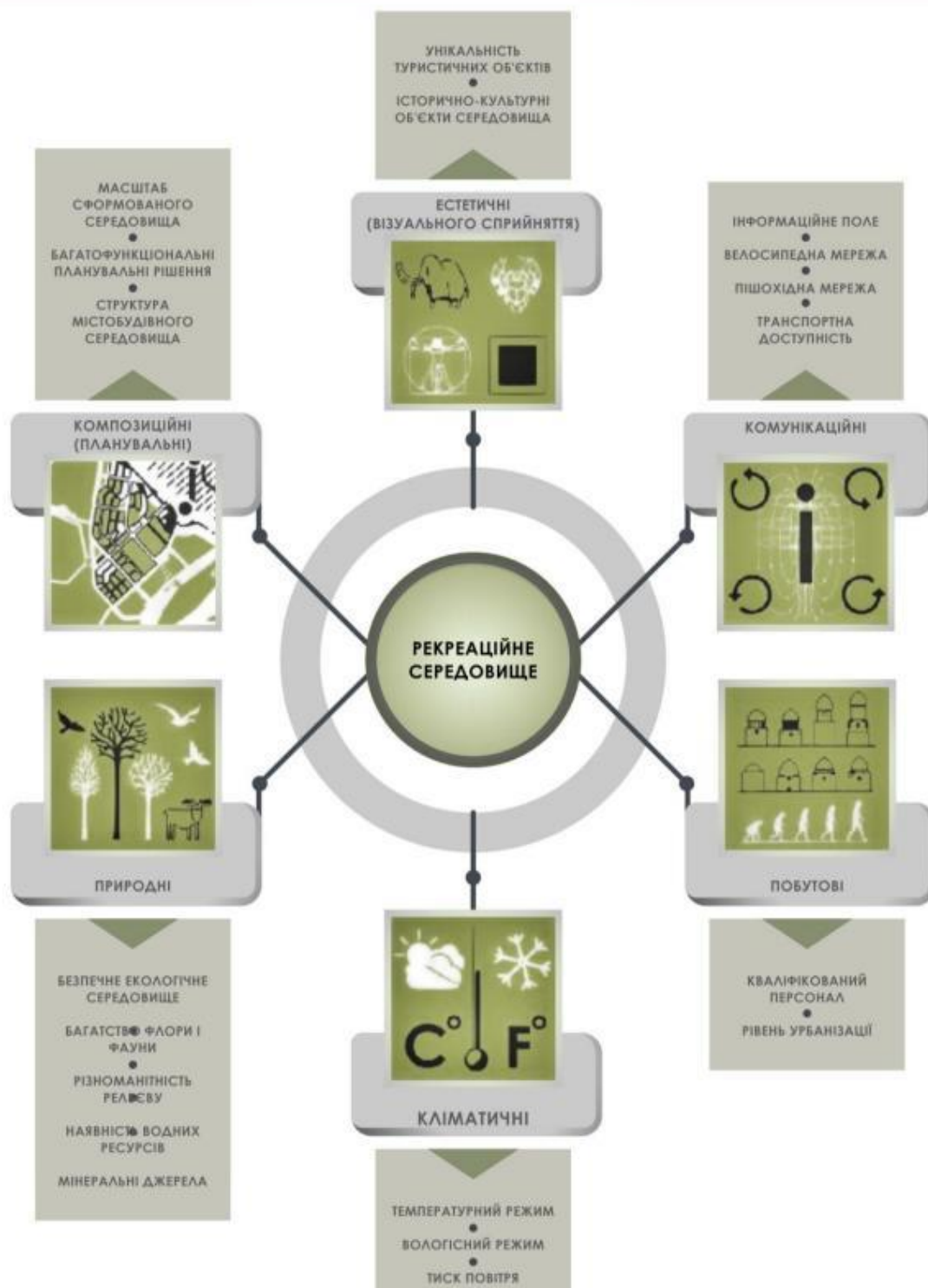


Рис. 1.3.4. Фактори впливу формування функціонально-планувальної структури рекреаційного середовища [49]

На основі аналізу матеріалів наукових робіт та світового досвіду було виділено фактори створення рекреаційних персональних просторів як ландшафтно-

планувальної структури (рис. 1.3.5). Ключові з них: психофізичні, антропометричні, соціальні, психічні.

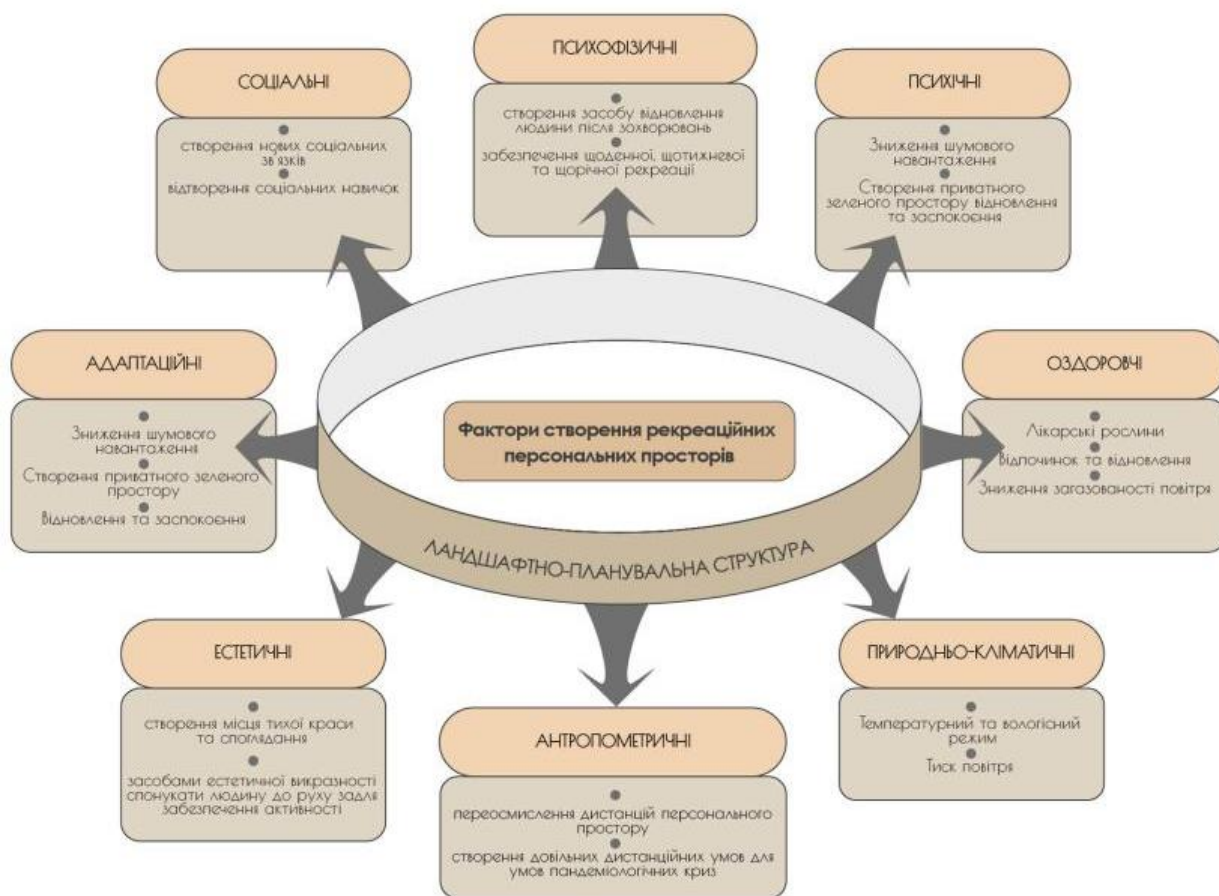


Рис. 1.3.5. Фактори створення рекреаційних персональних просторів

До умов проектування рекреаційних персональних просторів як ландшафтно-планувальної структури можна віднести:

- - Зелений куточок. Із урбанізацією в міському просторі великих міст зменшується відсоток зелених зон відпочинку. Проте саме рекреація з якісним озелененням дає змогу відновитися після прискореного темпу міста.
- - Поліфункціональність парку. Зони різного функціонального призначення створюють потоки людей, які розподілені поміж ними. Це сприяє неперевантаженню зон тихого відпочинку та створює можливість забезпечення комфортного перебування в персональних зонах рекреації

- Розмежування тихих та активних функціональних зон. Задля комфортних умов перебування в персональному рекреаційному просторі слід забезпечити бар'єри від зон активного відпочинку
- Точки візуального споглядання. Правильно сплановані місця активного візуального навантаження можуть виступати як засобом збільшення фізичної активності та спонуканням до руху, так я запровадженням дії тихого споглядання в персональних просторах
- Соціальний взаємозв'язок. Рекреаційний простір має відповідати і функції соціалізації. Бо міжособистий зв'язок створює підоснову для стабільного психологічного стану.
- Належне освітлення. Використання різних типів освітлення залежно від функціонального призначення місця створює додаткове відчуття гармонії. Базове освітлення задля безпеки людини в темний час доби та інтерактивне освітлення створюють всі необхідні умови для перебування в зоні рекреації
- Підвищення рівня економічного стану району. Розвиток рівня рекреаційних просторів, зокрема персональних, підвищує потік рекреантів та грошових вкладень. Що в свою чергу заохочує інвесторів та розкриває економічний потенціал.
- Культурна цінність. Належність людини до тієї чи іншої культурної групи створює соціальну динаміку та розвиток.

Висновки до розділу 1

На основі аналізу існуючих вітчизняних та закордонних теоретичних досліджень виявлено проблеми формування ландшафту міста з точки зору організації рекреаційної діяльності та виокремлення його екологічних, соціальних та естетичних аспектів. Розкрито поняття терміну «персонального простору» та запропоновано авторкою введення нового терміну «персонального рекреаційного простору». Окремо розглянуто та виділено аспекти, які треба враховувати при проектуванні приватних рекреаційних просторів: композиційні,

архітектурно-просторові, архітектурно-планувальні, ергономічні, психофізіологічні, ландшафтні, екологічні чинники та вплив природних компонентів на якість простору міського середовища, проблеми сприйняття середовища через метод експериментальної психології, системні принципи формування цілісних ландшафтно-рекреаційних об'єктів.

Завдяки результату проведеного аналізу з зарубіжного і вітчизняного досвіду проектування паркових рекреаційних просторів, виокремлено наступні прийоми підвищення якості персонального рекреаційного простору: створення інклюзивного середовища, змінення балансу природних і штучних компонентів середовища на користь природних, впровадження безпечного повернення людей до активного стану життя в умовах пандемії, створення умов для цілорічного використання із застосуванням засобів ландшафтно-архітектурної функціонально-просторовий розвиток території, покращення естетичного змісту простору, поліпшення соціального та психологічного рівня людини під час перебування у просторі рекреації.

В наслідку проведеного дослідження виділено ключові фактори створення рекреаційних персональних просторів як ландшафтно-планувальної структури, такі як: психофізичні, антропометричні, соціальні, психічні. До умов, які варто враховувати при проектуванні на даній ділянці слід відносити: створення зелених куточків, поліфункціональність парку, розмежування тихих та активних функціональних зон, створення активних точок візуального споглядання для спонукання людини до руху, забезпечення якісного освітлення ділянок, соціальний зв'язок, підвищення рівня економічного стану району та його культурної цінності.

РОЗДІЛ 2. ТЕНДЕНЦІЇ ФОРМУВАННЯ ПЕРСОНАЛЬНИХ РЕКРЕАЦІЙНИХ ПРОСТОРІВ У ПАРКОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ

2.1. Принципи ландшафтно-планувальної організації персональних рекреаційних просторів в парковому середовищі.

В результаті проведення дослідження були визначені наступні принципи ландшафтно-планувальної організації персональних рекреаційних просторів у середовищі ландшафтних об'єктів:

Принцип розподілу рекреаційних потоків полягає в організації та розподілі відвідувачів парку за напрямком до місця відпочинку, за тривалістю перебування, за профілем відпочинку.

Принцип узгодженості відображується у ландшафтно-просторовій організації, її естетичній гармонії та екологічному взаємозв'язку відносин «природа-людина».

Принцип функціональної цілісності визначений підпорядкованістю складових частин простору головній концепції системи, де територіально виникає взаємозв'язок антропогенної та природної структур.

Принцип активізації рекреаційної діяльності передбачає розвиток потенціалу рекреаційної території та використання всіх інструментів розвитку рекреаційного простору

Принцип соціального взаємозв'язку обумовлює розвиток комунікативних громадських вузлів із залученням громад району до суспільних робіт на території рекреації, проведенням соціального опитування з метою виявлення осередків роботи над поліпшенням рівня організації ландшафтного простору.

Принцип екологічності полягає у максимально ретельному використанні територій з ухилом на домінуючу властивість озеленення рекреації, впровадженні екологічних матеріалів у систему благоустрою паркового простору.

2.2. Методи ландшафтно-планувальної організації персональних рекреаційних просторів у парковому середовищі.

Персональний рекреаційний простір тісно пов'язаний з поняттям приватності. Але терміни приватного та персонального простору слід розрізняти. Таким чином, приватний простір – це поняття здебільш широке і підпорядковує у себе саме персональний простір.

Розташування персональних рекреаційних просторів відносно громадського типу простору різного призначення:

- в межах громадського відкритого простору загального користування;
- в межах транзитних шляхів;
- поза межами головних транзитів, "вмонтовані" в зони тихого відпочинку;
- в зонах активного відпочинку задля короткострокового відновлення сил;
- в дитячих зонах з ціллю тихого споглядання та помірному відпочинку дорослих.

Таким чином, за доступом пішохідного потоку до простору персональної рекреації можна поділити на (рис. 2.2.1):

1. Персональний рекреаційний простір закритого типу
2. Персональний рекреаційний простір напівзакритого типу
3. Персональний рекреаційний простір відкритого типу

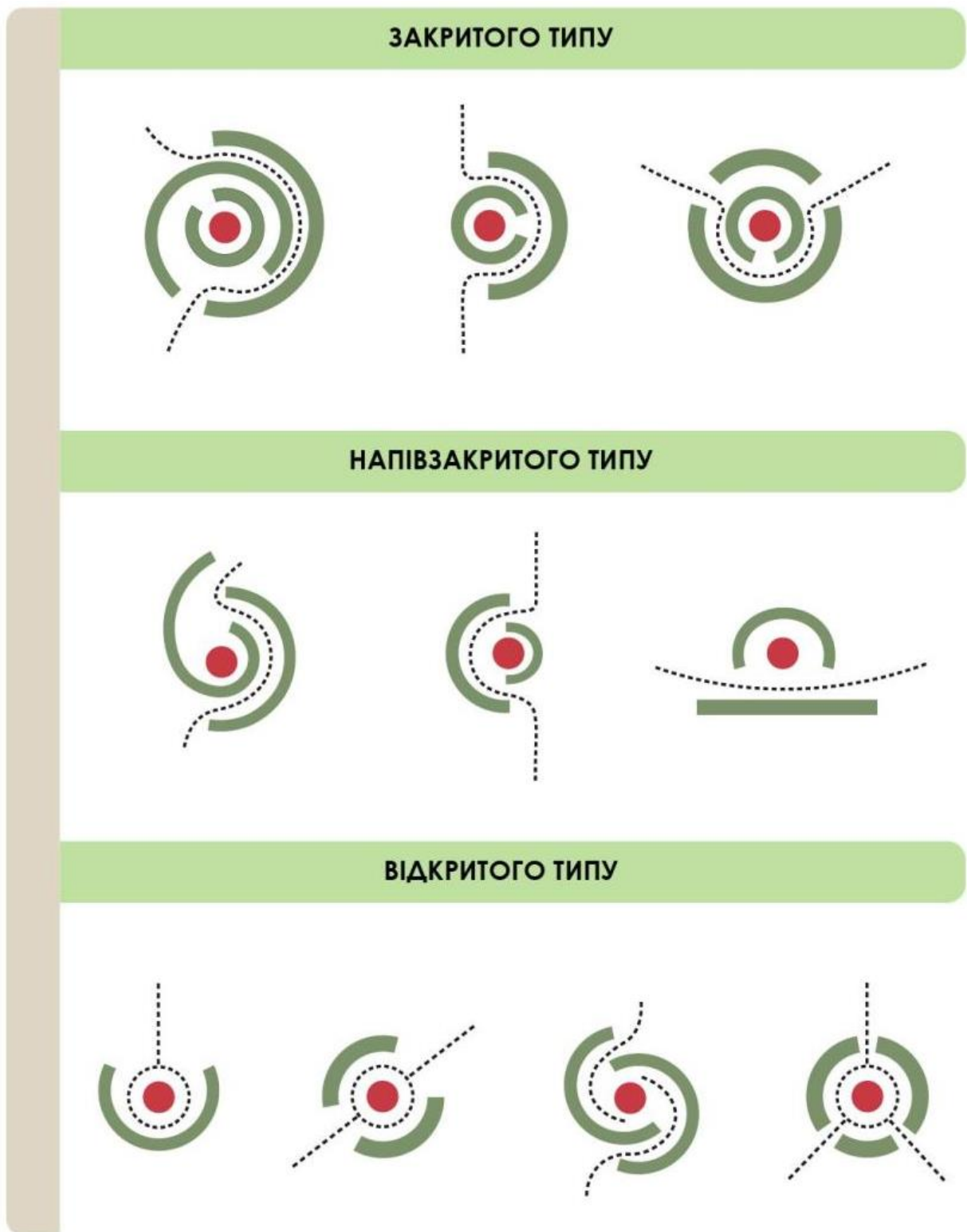


Рис. 2.2.1. Типологія персональних рекреаційних просторів за рівнем пішохідного доступу

З метою створення відчуття відокремлення від загального простору парку, можна використовувати так звані «бар'єри», що забезпечать розмежування

загального та персонального доступу. Далі представлені види бар'єрів, які пропонується впроваджувати в розробці територій (рис. 2.2.2).

1. Планувальне дистанціювання
2. Створення так званих «зелених екранів»
3. Вертикальне планування: геопластика рельєфу, заглиблення в рельєф
4. Використовування другого рівня простору
5. Оточення водною поверхнею
6. Використання МАФів як бар'єру

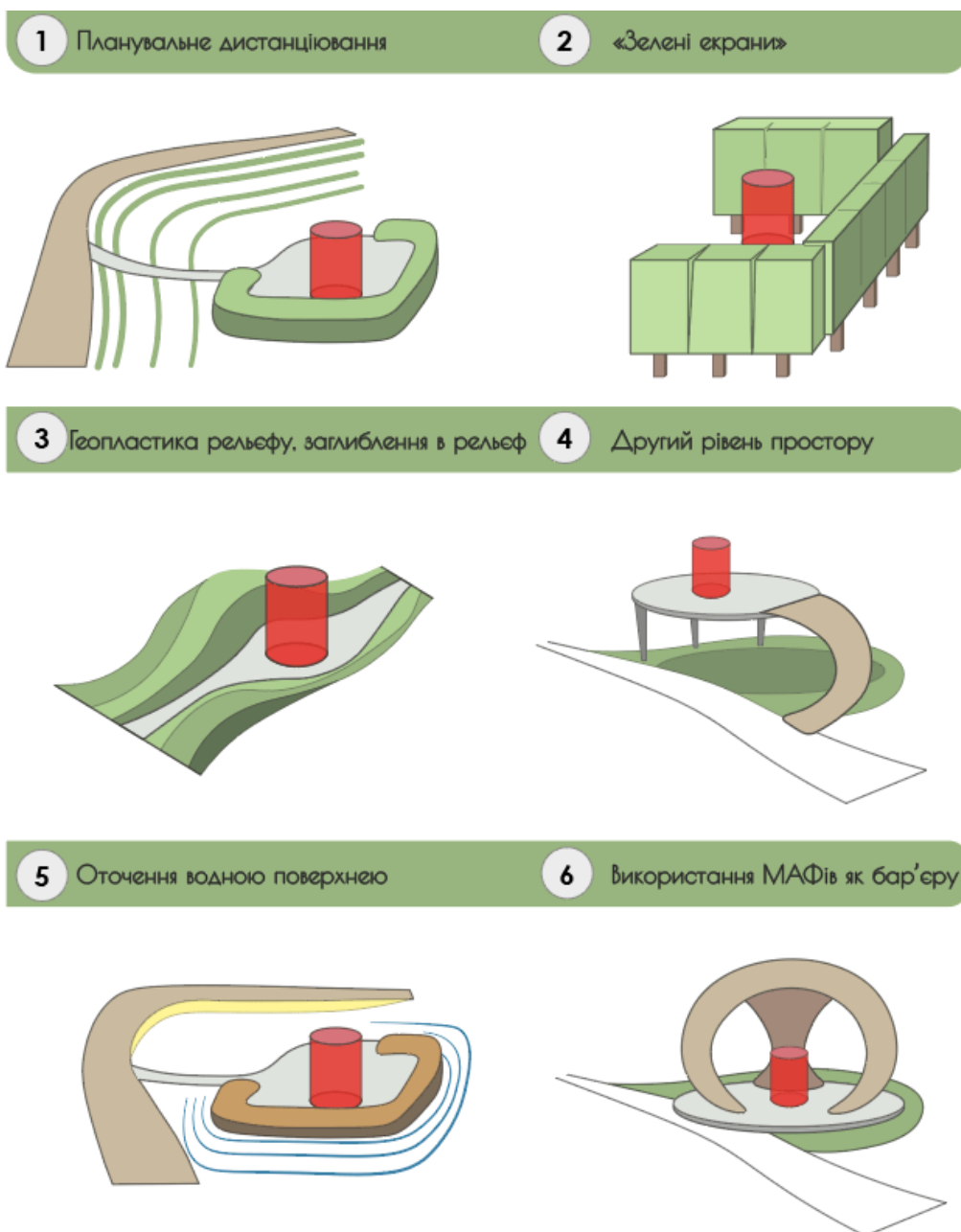


Рис. 2.2.1. Види бар'єрів для створення приватного рекреаційного простору

2.3. Вимоги до проектування персональних рекреаційних просторів у парковому середовищі.

До вимог проектування рекреаційних персональних просторів як ландшафтно-планувальної структури можна віднести:

- Створення інклюзивного середовища
- Змінення балансу природних і штучних компонентів середовища на користь природних
- Впровадження безпечного повернення людей до активного стану життя в умовах пандемії
- Створення умов для цілорічного використання із застосуванням засобів ландшафтної архітектури
- Функціонально-просторовий розвиток території
- Пішохідна доступність
- Обмеження природного та антропогенного характеру
- Покращення естетичного змісту простору
- Поліпшення соціального та психологічного рівня людини під час перебування у просторі рекреації
- Розвиток просторової організації фізичної активності
- Створення комунікаційних вузлів або центрів суспільного взаємозв'язку та соціальної взаємодії
- Модернізація та розвиток архітектурно-планувальних рішень

Висновки до розділу 2

Було проведено роботу над встановленням принципів ландшафтно-планувальної організації персональних рекреаційних просторів в парковому середовищі. Виділено головні принципи такі як: принцип розподілу рекреаційних потоків, принцип активізації рекреаційної діяльності, принцип планувальної узгодженості, принцип функціональної цілісності в зонуванні простору, принцип соціального взаємозв'язку, принцип екологічності.

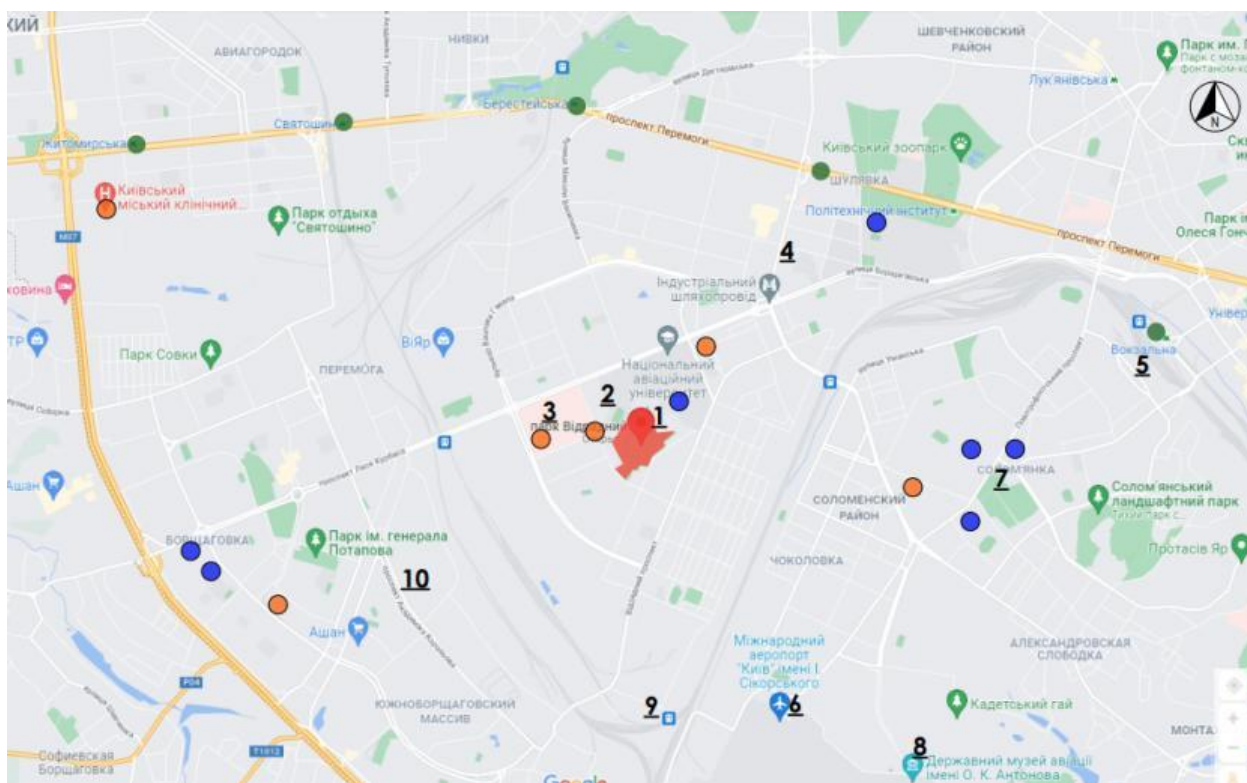
Розроблено методи створення персонального рекреаційного простору: встановлено його типологію за доступом пішохідного потоку (закритого типу, напівзакритого типу та відкритого типу), за розташуванням відносно громадського типу простору різного призначення. Впроваджено так звані «бар'єри», що забезпечать розмежування загального та персонального доступу й які пропонуються для впровадження в ландшафтній організації паркових територій: планувальне та просторове дистанціювання в ландшафтному середовищі; формування «зелених екранів» як захисту персональних просторів; вертикальне планування території геопластиком та заглибленням у рельєф; оточення простору водними устроями; утворення багаторівневих просторів; використання МАФів в якості просторових бар'єрів та лакун.

На підставі узагальнення інформації були розроблені вимоги до проектування персональних рекреаційних просторів парку в міському середовищі, ключові серед яких є: впровадження безпечного повернення людей до активного стану життя в умовах пандемії, змінення балансу природних і штучних компонентів середовища на користь природних, поліпшення соціального та психологічного рівня людини під час перебування у просторі рекреації, створення інклюзивного середовища.

РОЗДІЛ 3. МЕТОДИКА ПРОЕКТУВАННЯ ЛАНДШАФТНО-ПЛАНУВАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ПЕРСОНАЛЬНОГО РЕКРЕАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ ПАРКОВОГО СЕРЕДОВИЩА (НА ПРИКЛАДІ ПАРКУ «ВІДРАДНИЙ» У М. КИЄВІ)

3.1. Аналіз вихідної ситуації

Парк «Відрадний» — головний парк київського житлового масиву Відрадний, розташований на південь від проспекту Любомира Гузара. За схемою розташування території ділянки парку «Відрадний» у планувальній структурі міста Києва ми бачимо розвинену транспортну інфраструктуру прилежних територій, насиченість медичними та освітніми закладами та потенціал розвитку зеленої зони рекреації парку як значимої частини рекреації району в цілому (рис.3.1.1).



Експлікація:

1. Тематичний парк "Мамаєва Слобода"
2. Стадіон НАУ
3. Медіспітчек КМКЛ №6
4. ТРЦ Мармелад
5. Південний вокзал
6. Міжнародний аеропорт "Київ" імені Сікорського
7. Соломянський цвинтар

8. Державний музей авіації ім. О.К.Антонова
9. Станція Київ-Волинський
10. Електротехнічний завод

Умовні позначення:

- Ділянка проектування
- Станція метро
- Навчальні заклади
- Медичні заклади
- 🌳 Парки та сквери

Рис.3.1.1. Схема розташування території ділянки парку «Відрадний» у планувальній структурі м. Київ

Сучасний житловий масив Відрадний утворився у 1950-1960-х роках. Виник як хутір у 1914 році після викупу цих земель київським колезьким реєстратором К. Л. Яніховським (йому належить назва «Відрадний», одна з вулиць була названа його ім'ям Костянтинівською — нині вулиця Радищева). Хутір розташовувався на території сучасної промислової зони, між вулицями Козелецької та Радищева, вздовж провулка Радищева. У 1932-1937 роках хутір входив до складу Київської заміської межі. У складі Києва хутір опинився у 1938 [76]. Спочатку на території колишнього хутора виникла велика промислова зона, а декількома роками пізніше поряд з нею звели перші багатоквартирні будинки.

Житловий масив будувався в 1959-1965 роках за проектами архітекторів Н. М. Скрибицького, В. І. Суського, А. Д. Корнеєва, Є. П. Репринцева та А. І. Заварова. Масив був забудований 5-ти та 9-поверховими будинками [68]. У них отримували квартири працівники промзони та інші кияни. Так утворився невеликий робочий район із фруктовим садом «Грушки» та озером у центрі — залишки хутора Відрадний. Тепер на місці саду знаходиться парк «Відрадний» — одне з головних місць відпочинку та рекреації району. У 1992 році в північній частині парку було засновано етнографічний комплекс «Мамаєва Слобода» — це музей просто неба, в якому відтворено архітектурний ансамбль, характерний для Наддніпрянщини 17 століття.

Парк розташований всередині житлового масиву (рис.3.1.2). Має ландшафтний характер. Територія парку "Відрадний" займає 14,8 Га. Ділянка має складну ламану форму приближену до прямокутної. На півночі межує з музеєм Мамаєва Слобода під відкритим небом, на півдні, заході та сході — загальноосвітніми закладами, житловою та громадською забудовою, на північному заході — стадіоном. Окрім житлової забудови, головними зонами є медмістечко та Національний авіаційний університет (рис.3.1.3). Для парку характерні декілька вхідних груп: основна з вулиці Героїв Севастополя, другорядні з боку проспекту Любомира Гузара та вулиці Донця. У центрі парку знаходиться ставок із перекинутим через нього пішохідним містком.

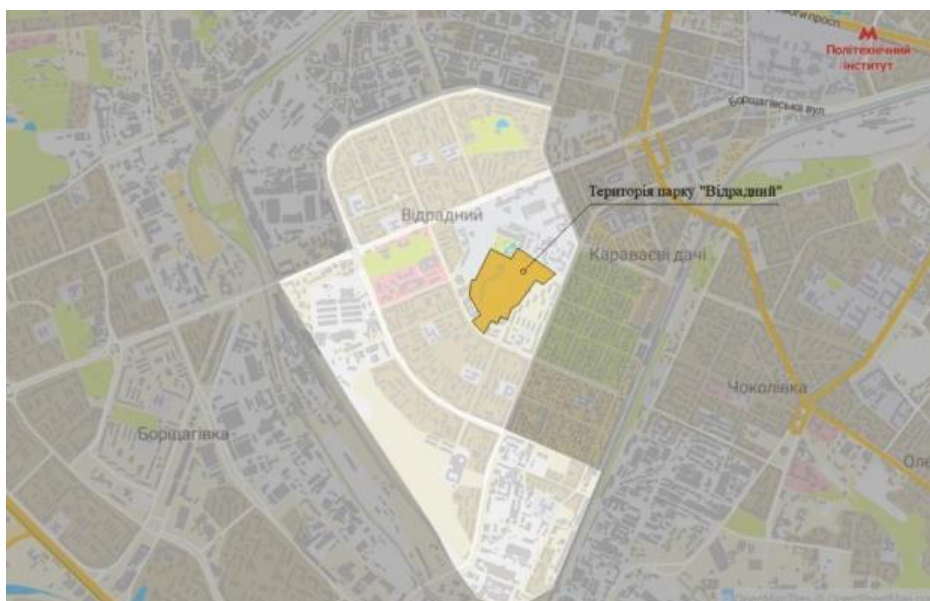
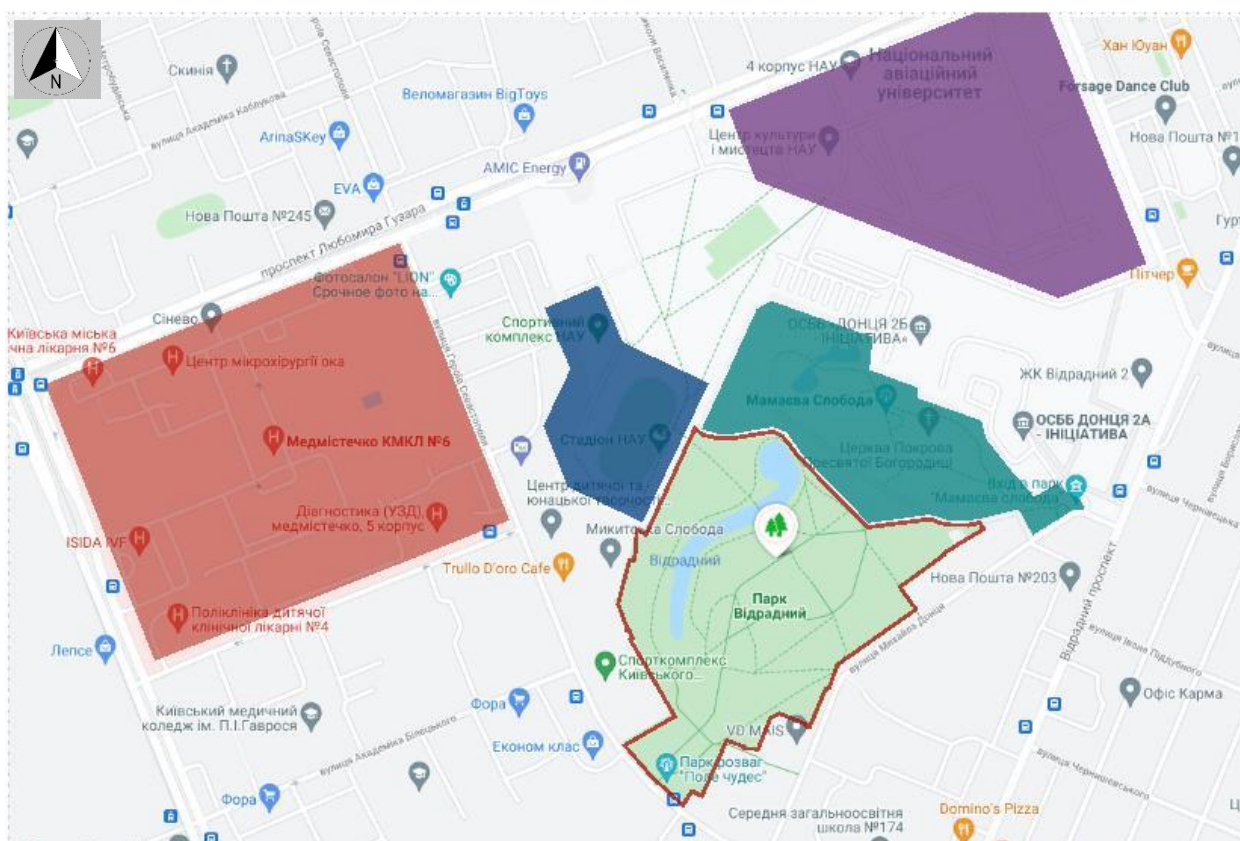


Рис.3.1.2. Схема розташування території ділянки парку «Відрадний» у планувальній структурі району Відрадний м.Київ [102]



Цьобні позначення:

- Парк історичної спрямованості "Мамасва Слобода"

- Національний київський авіаційний університет

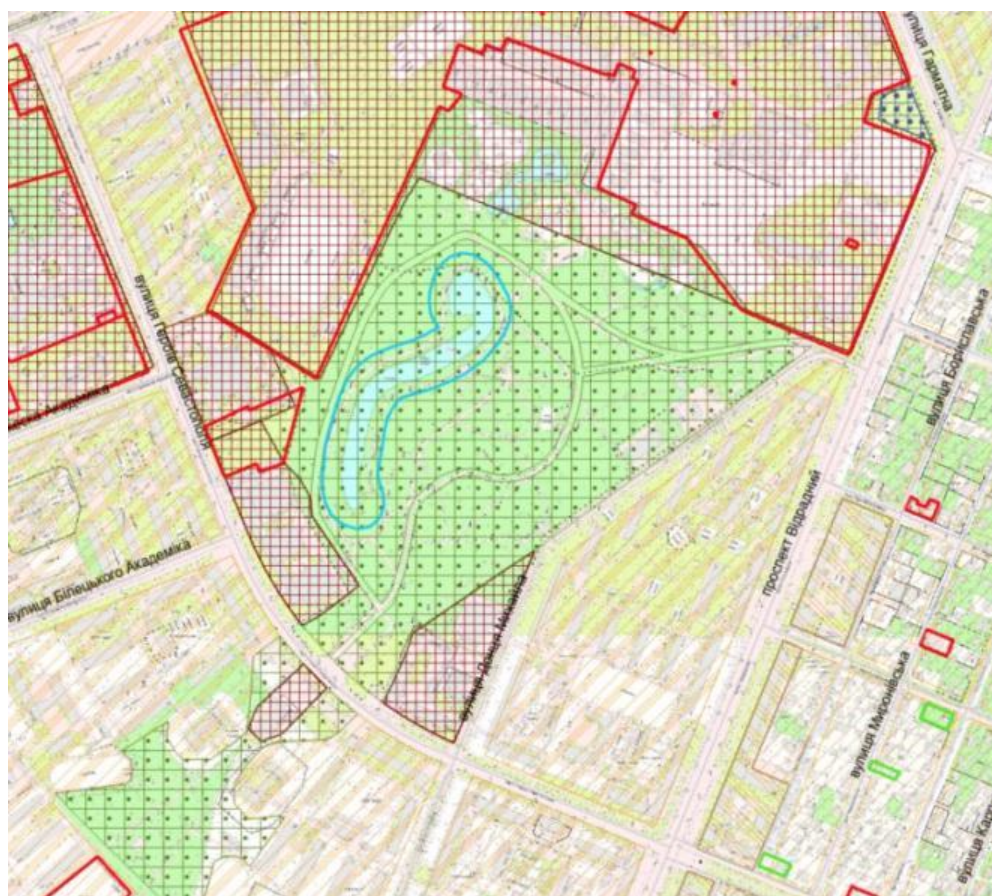
- Спортивний комплекс НАУ з стадіоном

- Медмістечко КЛМКЛ №6

- Межі ділянки проектування

Рис.3.1.3. Схема розташування об'єктів різного призначення довкола парку «Відрадний»

За схемою існуючого використання території ділянка парку «Відрадний» має функціональне призначення існуючих територій зелених насаджень загального користування та прибережну захисну смугу (рис.3.1.4).



Проектна документація

Містобудівні умови та обмеження



Будівельний паспорт



Лінії обмеження забудови

Лінії обмеження забудови

Червоні лінії за містобудівною документацією

— Червоні лінії за містобудівною документацією

Орієнтовне положення прибережних захисних смуг

Орієнтовне положення прибережних захисних смуг

— Орієнтовне положення прибережних захисних смуг

Функціональне призначення

Функціональне призначення за Генеральним планом міста

- Охоронна зона газопроводу
- Території громадських будівель та споруд (існуючі)
- Території житлової забудови багатоповерхової (існуючі)
- Території житлової садибної забудови (існуючі)
- Території житлової середньо- та малоповерхової забудови (на розрахунковий період)
- Території житлової середньо- та малоповерхової забудови (перспективні)
- Території житлової середньо- та малоповерхової забудови (існуючі)
- Території зелених насаджень загального користування (існуючі)

Рис.3.1.4. Схема існуючого використання території ділянки парку «Відрадний» у планувальній структурі району Відрадний м.Київ [86]

Рельєф пологий, має ухил з півночі на південь. Спостерігається також зниження висотності до озера (рис.3.1.5).

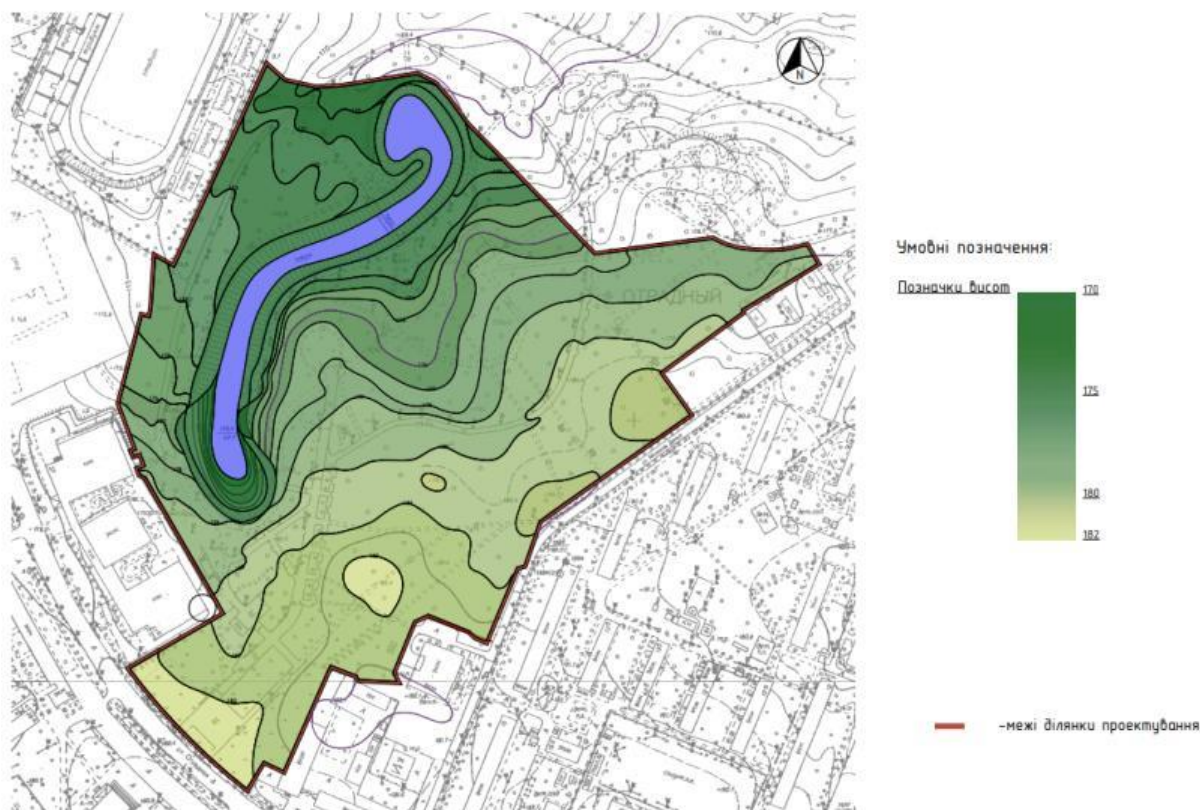


Рис.3.1.5 Схема оцінки рельєфу території парку «Відрадний»

Історико-культурний аналіз містобудівного об'єкта

Парк «Відрадний» сформувався водночас із однойменним житловим масивом у 60-х роках минулого століття. Офіційне відкриття парку відбулося 1971 року. У центрі парку знаходиться ставок, який є одним із витоків річки Либідь (рис.3.1.6).

Парк кілька разів реконструювався: у 2008 році та за підтримки мера Кличка вже у 2018. У 2008 році було реконструйовано доріжки, арку, та озеро, на якому збудували човнову пристань. Також з'явився оглядовий майданчик, дитячий майданчик з пісочницями та гірками, а також декілька скульптур та сонячний годинник (рис.3.1.7). З 2018 року почалася друга реконструкція парку, де було зроблено акцент на опорядженні парку, рекультивації рослин, додання нових транзитних шляхів та велодоріжки (рис.3.1.8).



Рис.3.1.6. Частина карти Києва 1972 року [81]



Рис.3.1.7 (ліворуч). Схема парку «Відрадний» до реконструкції у 2018 році (станом від 2008 року) [82]



Рис.3.1.8 (праворуч). Фото концепції реконструкції парку «Відрадний» у 2018 році [83]

Основною проблемою парку залишався занедбаний стан ставку, який є центром тяжіння парку та важливою водною рекреацією (рис.3.1.9). Був розроблений проект з розчищення та благоустрою озера парку та станом на 2021 рік був отриманий результат (рис.3.1.10). Як було заявлено, на озері проводиться

монтаж берегоукріплення периметра водойми шпунтовими палями. Після завершення їх встановлення розпочинаються роботи з розчищення та поглиблення дна озера на всій його площі 9,7 тис. кв. м.



Рис.3.1.9. (ліворуч). Зображення існуючого стану ставку на червень 2019 року в парку «Відрадний» м.Київ [105]

Рис.3.1.10. (праворуч). Зображення існуючого стану ставку на квітень 2021 року в парку «Відрадний» м.Київ [105]

Історико-культурна цінність елементів урбанізованого середовища

За історико-архітектурним опорним планом м. Києва, де зазначається історичний ландшафт та природно-заповідний фонд міста, парку «Відрадний» надане значення об'єкту природно-заповідного фонду та відмічена на місцевості пам'ятка природи під номером 3.64 «Виток р.Либідь» (рис.3.1.11). На території встановлено пам'ятку присвячену цьому історичному факту.

Прямо серед парку "Отрадний" встановлено ще одну незвичайну скульптуру у вигляді руки, що тримає мікрофон. Місцеві жителі називають його "пам'ятником мікрофону", хоча насправді білий монумент встановлено на знак поваги до людей, які займаються журналістською діяльністю. У тому ж місці у 2009 році було висаджено алею журналістів. Автор пам'ятника – скульптор Іван Гамольський. Він же один із авторів популярної скульптури "Режисер", встановленої біля оглядового майданчика у Маріїнському парку. А зовсім поряд зі скульптурою минулого року заклали алею українсько-грузинської дружби і

посадили на ній 21 ліщину на згадку про загиблих учасників багатотисячного мирного протесту в Тбілісі, який розігнали 9 квітня 1989 року.

До парку примикає культурно-розважальний комплекс «Мамаєва слобода» – реконструкція козацького селища XVIII століття з дерев'яною церквою, садибами, шинком та іншими етнографічними об'єктами. Що є також невід'ємною культурною спадщиною України, хоча ця місцевість не входить до складу самого парку «Відродний», проте є логічним продовженням його структури.



Рис.3.1.11. Історико-архітектурний опорний план м. Київ [84]

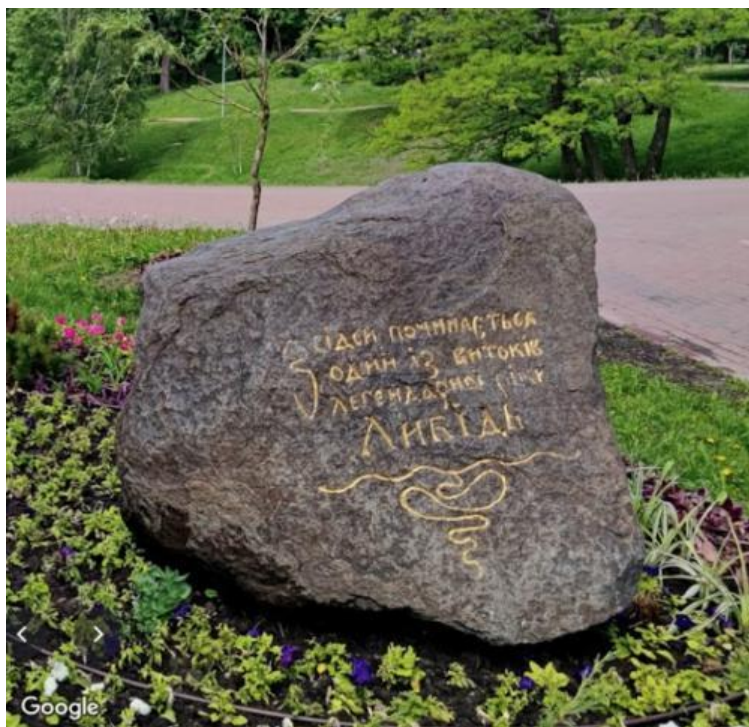


Рис.3.1.12. Фото культурної пам'ятки присвяченої історії річки Либідь та одному з її витоків, який бере початок у парку «Відрадний» м.н

Структурно-функціональний аналіз урбанізованого середовища

Функціональне зонування території парку «Відрадний» змінювалося та поповнялося відповідно з реконструкціями у 2008 та 2018 році. Таким чином, зараз ми бачимо головну водну рекреаційну зону парку. Вона є ядром, яке оточує поліфункціональне середовище. Ми маємо велику площу озеленення з оновленим благоустроєм. Головна вхідна група представлена концертною зоною із сценою-павільоном, дитячою активною зоною у вигляді зеленого лабіринту та зоною розваг. Основним оновленням було примноження зон фізичної активності та прокладанням велодоріжки. Жовтими лініями позначені контури доріжок, які були прокладені після реконструкції 2008 року (рис.3.1.13)

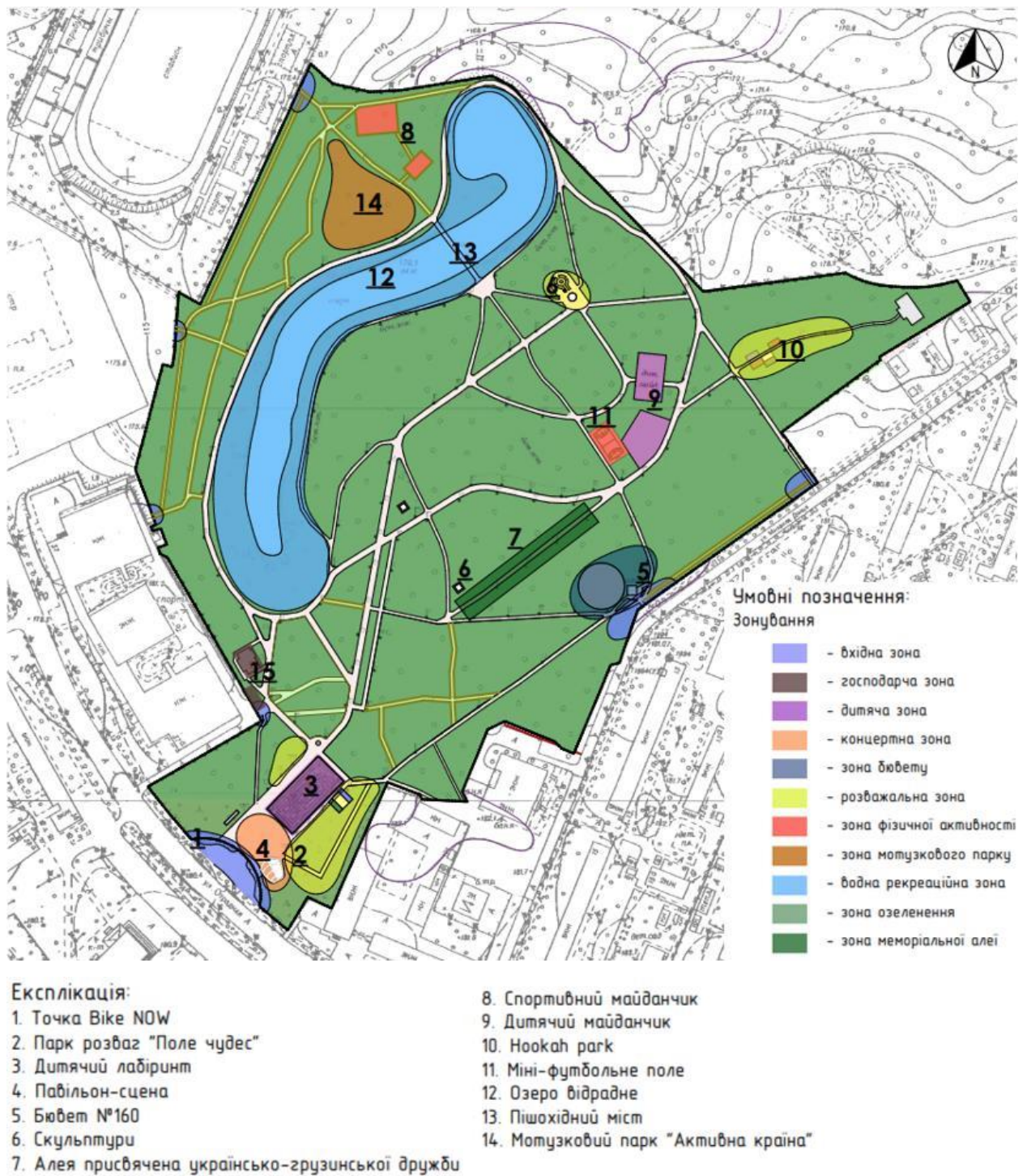


Рис.3.1.13. Схема існуючого функціонального використання території в парку «Відрадний м. Київ»

Пішохідно-транспортні шляхи представлені на схемі (рис.3.1.14). Червоними стрілками позначені напрямки руху пішоходів, синіми – транспорту. У західно-північній частині парку розроблена густа система велодоріжок.



Умовні позначення:









- | | | | |
|---|---------------------------------|---|----------------------------|
|  | Зупинка громадського транспорту |  | Другорядний вхід |
|  | Велодоріжка |  | Головні пішохідні шляхи |
|  | Громадська вбиральня |  | Другорядні пішохідні шляхи |
|  | Головний вхід |  | Рух транспорту |
| | |  | Межі ділянки проектування |

Рис.3.1.14. Транспортно-пішохідна схема парку «Відрадний»

На плані представлені місця накопичення людських мас та пішохідні шляхи (рис.3.1.15).

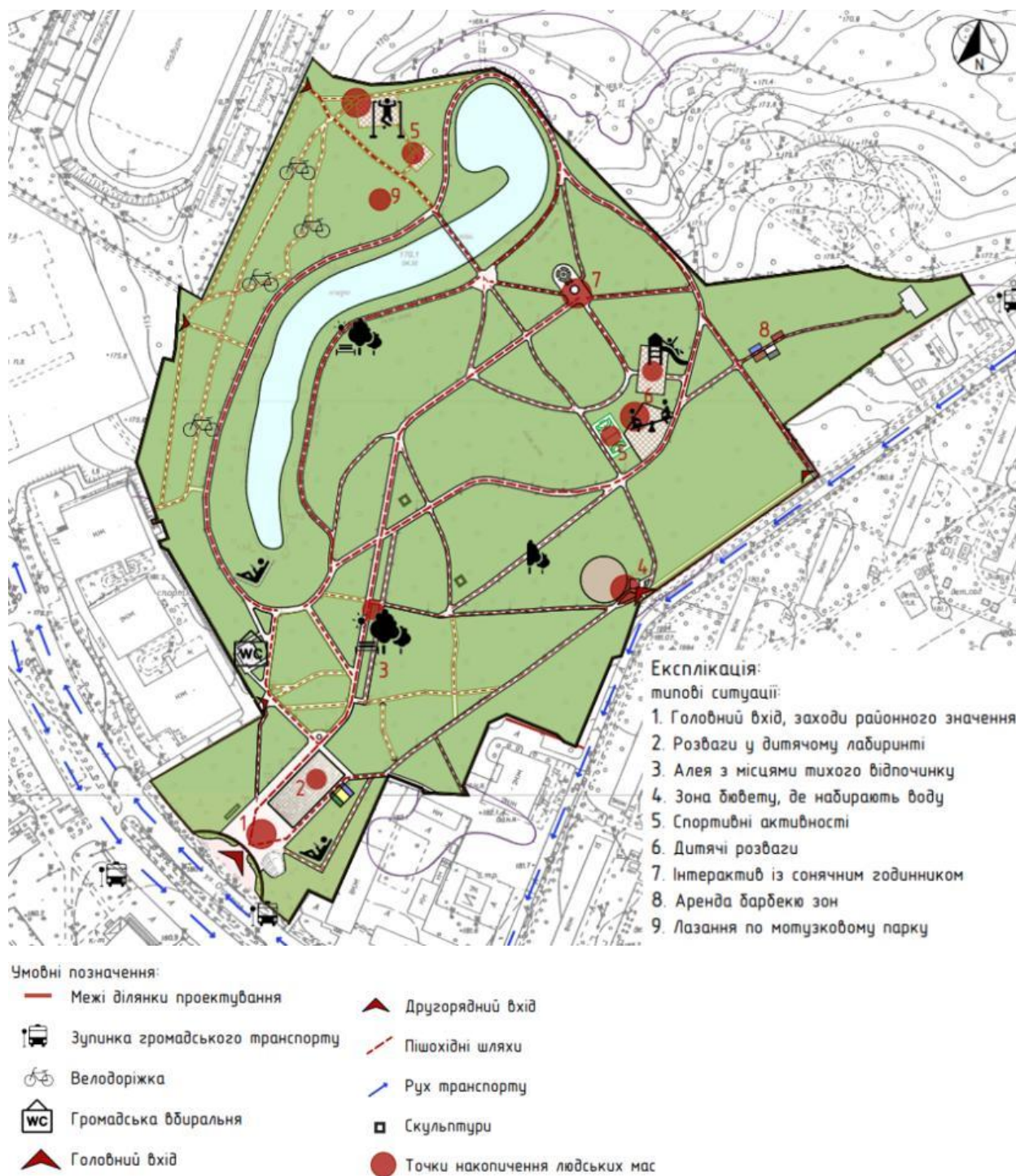


Рис.3.1.15. Схема локалізації типових ситуацій життєдіяльності у парку «Відрадний»

Парк є поліфункціональним. Основною точкою локалізації є вхідна група, де часом проводять різні розважальні громадські заходи. Типовим для цієї точки є накопичення мас, далі зона дитячої активності – бігання по зеленому лабіринту. Також, великий акцент зроблений на місцях фізичної активності, переважно дитячої. На точці другорядного входу знаходиться бювет, де регулярно мешканці

району набирають воду. Навколо озера завжди курсує пішохідний потік, тому навколо обхідної доріжки передбачений благоустрій у виді карманів із місцями для сидіння. Типовим для всього парку є прогулянкова активність, особливо прогулянки з дітьми.

Композиційний аналіз урбанізованого середовища

Провівши композиційний аналіз природнього ландшафту (рис.3.1.16) було визначено місця розташування просторових, матеріальних та берегових композиційних вузлів. Композиційні вісі, які сформовані на основі цього аналізу співпадають з основними пішохідними транзитами. Також, помітно, що в основному найвагоміші композиційні вузли співпадають з просторовими.



Рис. 3.1.16. Схема композиційного аналізу природнього ландшафту парку «Відрадний»

Техногенного рельєфу на ділянці немає, сам парк утворився на місці садку «Грушки». Озеро у центрі нього природнього походження. З часом воно почало переходити в занедбаний стан, тому проводилися роботи з берегоукріплення та розчищення водоймища. За аналіз була взята планувальна схема парку, як одного з виду антропогенної діяльності на цій території. Проаналізувавши композиційну закономірність раніше прокладеної стежкової мережі, було знайдено модуль (рис.3.1.17).

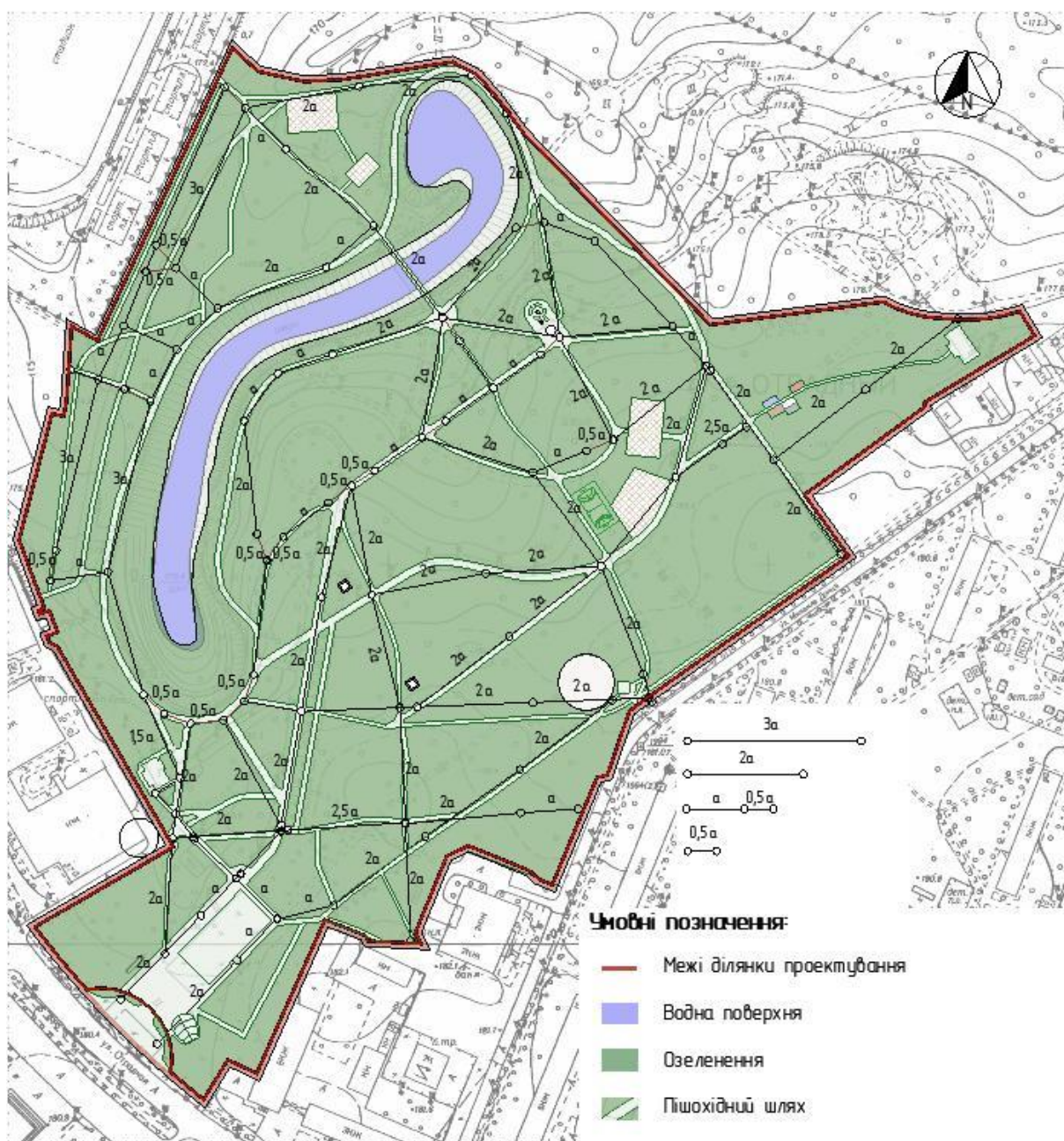


Рис.3.1.17. Схема композиційного аналізу стежкової мережі парку «Відрадний»

Аналіз умов візуального сприйняття (рис.3.1.18) показав, які існуючі візуальні домінанти слід розвивати (рис.3.1.19-3.1.24), а де можливо прокласти нові оглядові маршрути. Було визначено композиційно активні точки, де є раціональним розмістити нові об'єкти та розширити зонування ділянок. В результаті виокремлений великий потенціал озера як центру візуального сприйняття.

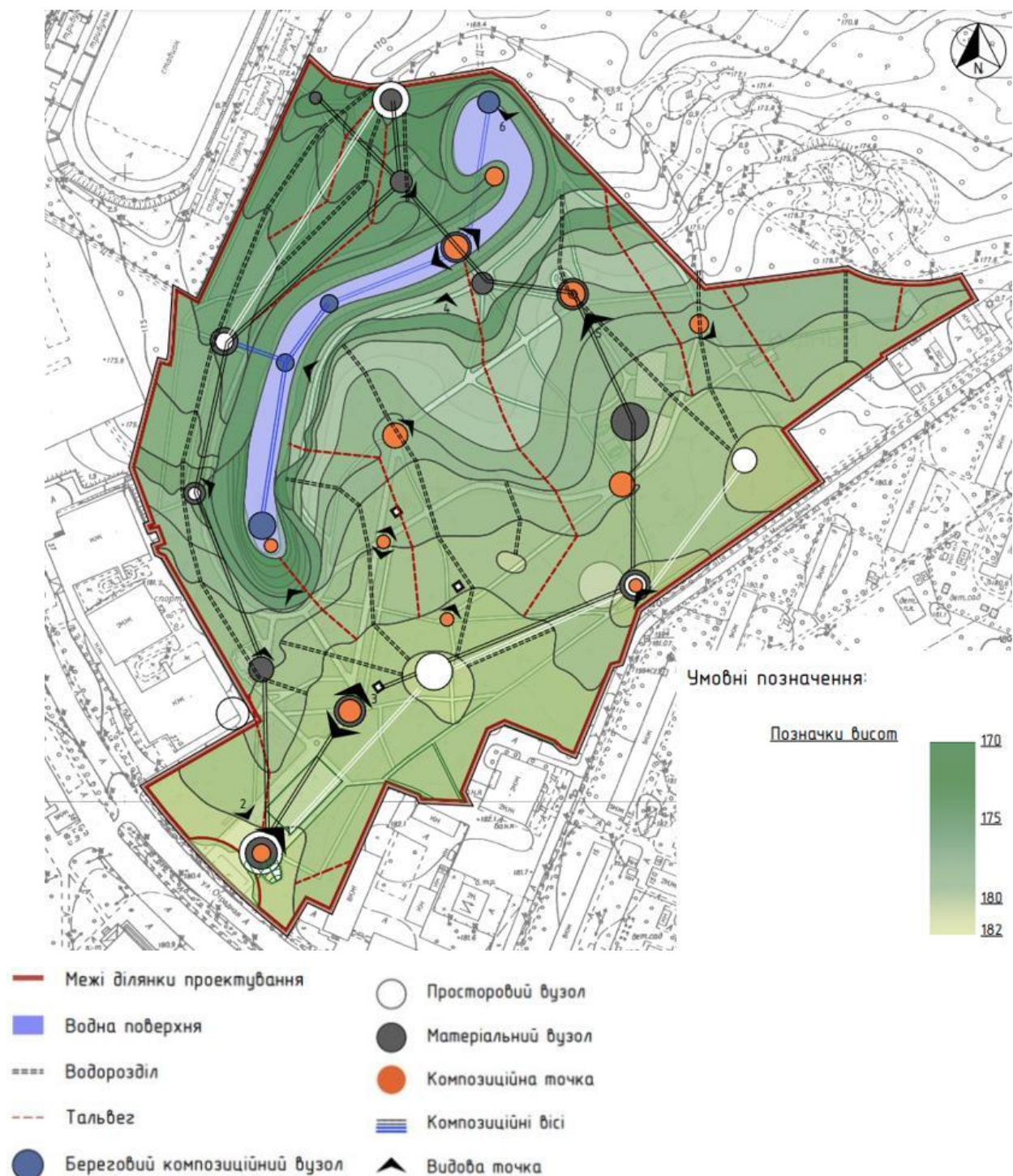


Рис.3.1.18. Схема аналізу умов візуального сприйняття оточення



Рис.3.1.19. Видова точка 1 [104]



Рис.3.1.20. Видова точка 2 [104]



Рис.3.1.21. Видова точка 3 [82]



Рис.3.1.22. Видова точка 4 [82]



Рис.3.1.23. Видова точка 5 [82]

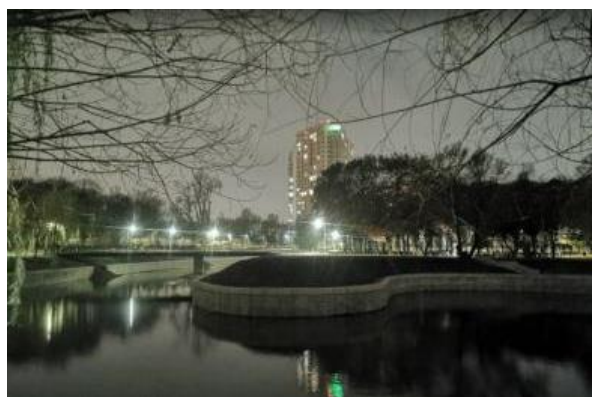


Рис. 3.1.24. Видова точка 6 [105]

Еволюційно-генетичний аналіз урбанізованого середовища

Станом на 2021 рік, всі доріжки реконструйовано, прокладено нові. Дослідивши стежкову мережу парку «Відрадний» (рис.3.1.25), можна побачити, як вона доповнювалася згідно з розширенням функціонального зонування території парку.

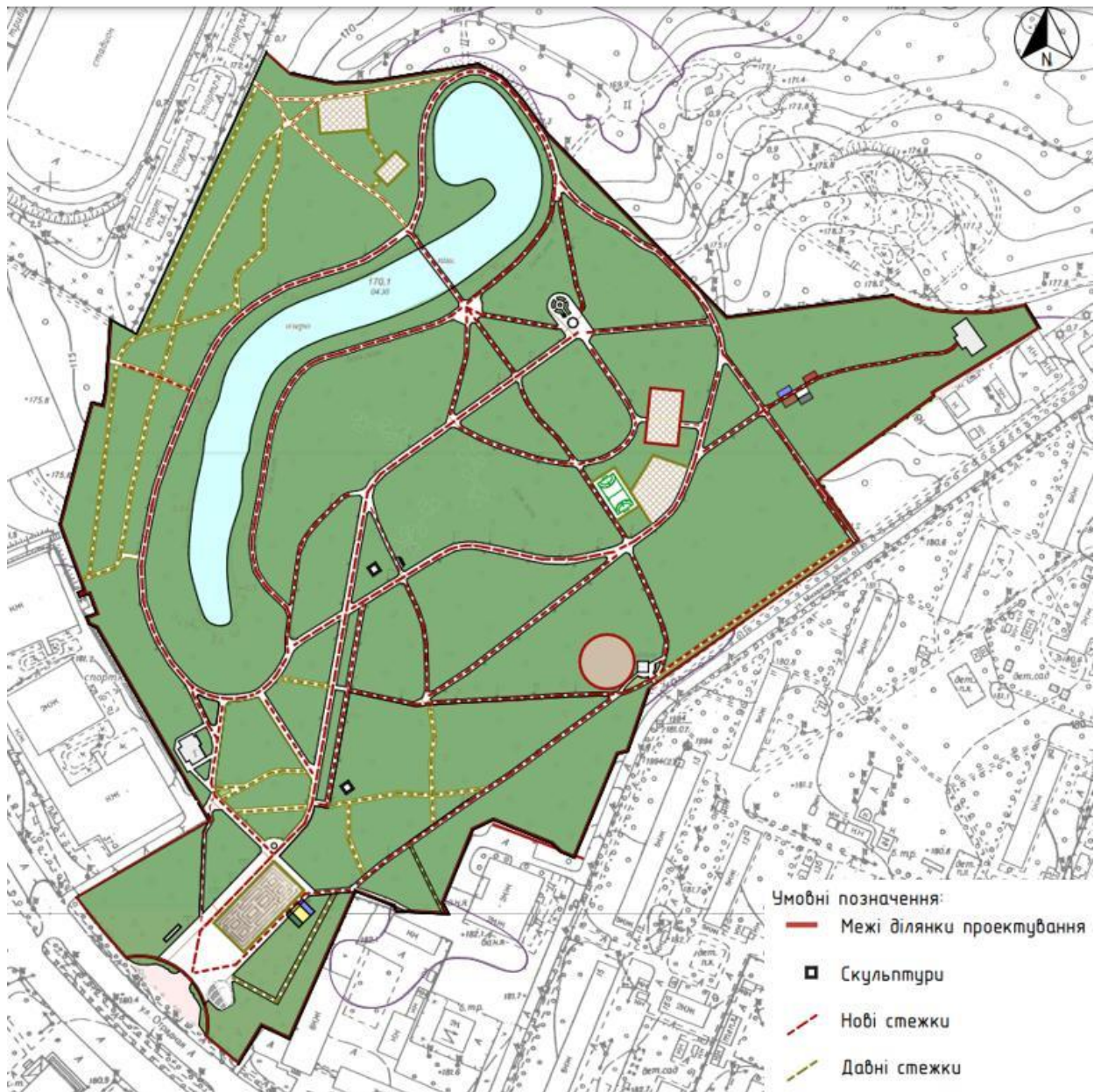


Рис.3.1.25. Схема аналізу розпланування парку «Відрадний»

Парк утворився на місці колишнього саду, тому історична забудова на ділянці не спостерігається. Просторові домінанти представлені у вигляді мафів: бювету, скульптур та пішохідного моста (рис.3.1.26).

Територія з часом набула нового значення у вигляді активного відпочинку. В основному населення використовує парк як зону тихого сімейного відпочинку та як місце для прогулянок із водною рекреацією. В парку бере початок р. Либідь, тому парк також має статус історичної пам'ятки. Як засіб вшановування пам'яті також ми спостерігаємо багато скульптур та алею присвячену грузинсько-українським відносинам.



Рис.3.1.26. Схема аналізу забудови парку «Відрадний»

3.2. Функціонально-планувальне рішення

Парк «Відрадний» в м. Києві це одне з головних місць зеленої рекреації для індустріального району Відрадний. Створення зеленого «куточка» для мешканців району є необхідним для забезпечення місця відновлення сил та зняття накопиченого стресу. В основі концепції лежить поняття «персональний рекреаційний простір», при розкритті якого засобами ландшафтно-планувальної організації створюються найліпші умови до підвищення потенціалу рекреації. В методології ландшафтного проектування парку були використані принципово нові підходи, які сповнюють ландшафтні території багатством художньої виразності загальних композицій, театральньо-видовищною сценарністю

просторових побудов, нових типів ландшафтних просторів, інноваційністю їх композиційно-просторового та функціонально-планувального вирішення, а також означення складною мовою символів і образів, що здатні відповісти сучасним культурним запитам, естетиці, темпу життя й менталітету людини (рис.3.2.1).



Рис. 3.2.1. Схема генерального плану парку «Відрадний»

Функціональне зонування території (рис.3.2.2):

- зона головного транзиту: хрестоподібні шляхи створюють найдоцільніший варіант потоку руху людини, забезпечуючи найкоротші відстані доступу до всіх зон паркового простору;
- зона вхідної групи :в парку існують три розширені вхідні групи, які передбачають накопичення людських мас в випадку потреби цього забезпечення, оскільки ці входи розташовані на точках активного транзиту.
- зона другорядних транзитів: розвинена розгалужена система доріжок разом з засобами композиційно-просторових прийомів складають основу для збільшення активності людини та спонукання її до руху;
- господарча зона: забезпечення вивозу сміття, наявність складових приміщень господарчого призначення;
- зона площадок активного відпочинку: площадка воркауту, міні скейт парк, дитячий інтерактивний майданчик, мотузковий парк, площадка альтернативних істочників енергії
- дитяча зона: проявляється у вигляді дитячого майданчика, який поділений зонально на дві групи – для дітей дошкільного та шкільного віку. Передбачено також встановлення обладнання для інтерактивної зони альтернативних джерел енергії. Задля створення просторового розмежування майданчику із простором парку, навколо забезпечена щільна висадка озеленення, яка створює візуальний, шумовий та планувальний «бар'єр»;
- спортивна зона: поділена на простір скейт парку та простір спортивного майданчику, де розташована баскетбольна площадка та спортивні тренажери;
- зона фудкорту: оточена буферною зоною озеленення задля зменшення запилованості, запроектовано терасу з місцями для споживання їжі та насичено видовими акцентами верхнього та середнього ярусу озеленення;
- зелені буферні зони: активне щільне насадження верхнього ярусу озеленення, використання фітонцидів

- зона персональних просторів: в розробці персональних рекреаційних просторів були використані методологічні засоби забезпечення «бар'єру». Таким чином, ми маємо на ділянці парку три активних типи персонального простору: тип 1 – на воді, тип 2 – планувально віддалений та захищений живими стінками стриженої форми з грабу, тип 3 – тихі точки відновлення при активних зонах відпочинку, які також мають зелені екрани;
- зона пластики рельєфу : зона вертикального ландшафтного планування із геопластикою рельєфу; створення двох пагорбів як розмежувальної зони активного та тихого відпочинку з можливістю використання газону як місць для літнього пікніку чи тихого відпочинку; терасні місця для сидіння;
- зона тихого відпочинку: представлена площами біля вхідних груп, де передбачені місця тихого споглядання, оазисом перепочинку в розгалуженій системі велодоріжок, відпочинком на місцях терасування та геопластики рельєфу (рис. 3.2.3);
- зона водної площі: різнорівневі підпірні стінки з озелененням, місцями для сидіння та водними зонами;
- зона сухого струмку: площа, яка присвячена початку річки Либідь. Як візуальний аналог та символ «початку» було обрано ландшафтний прийом сухого струмку. Також, на площі знаходиться, з якого і бере початок композиція. Він має плоску експлуатаційну кривлю, із виходом до якої відкривається одна з головних видових точок;
- зона велоспорту :зона велодоріжок, роллердоріжки, зона рамп

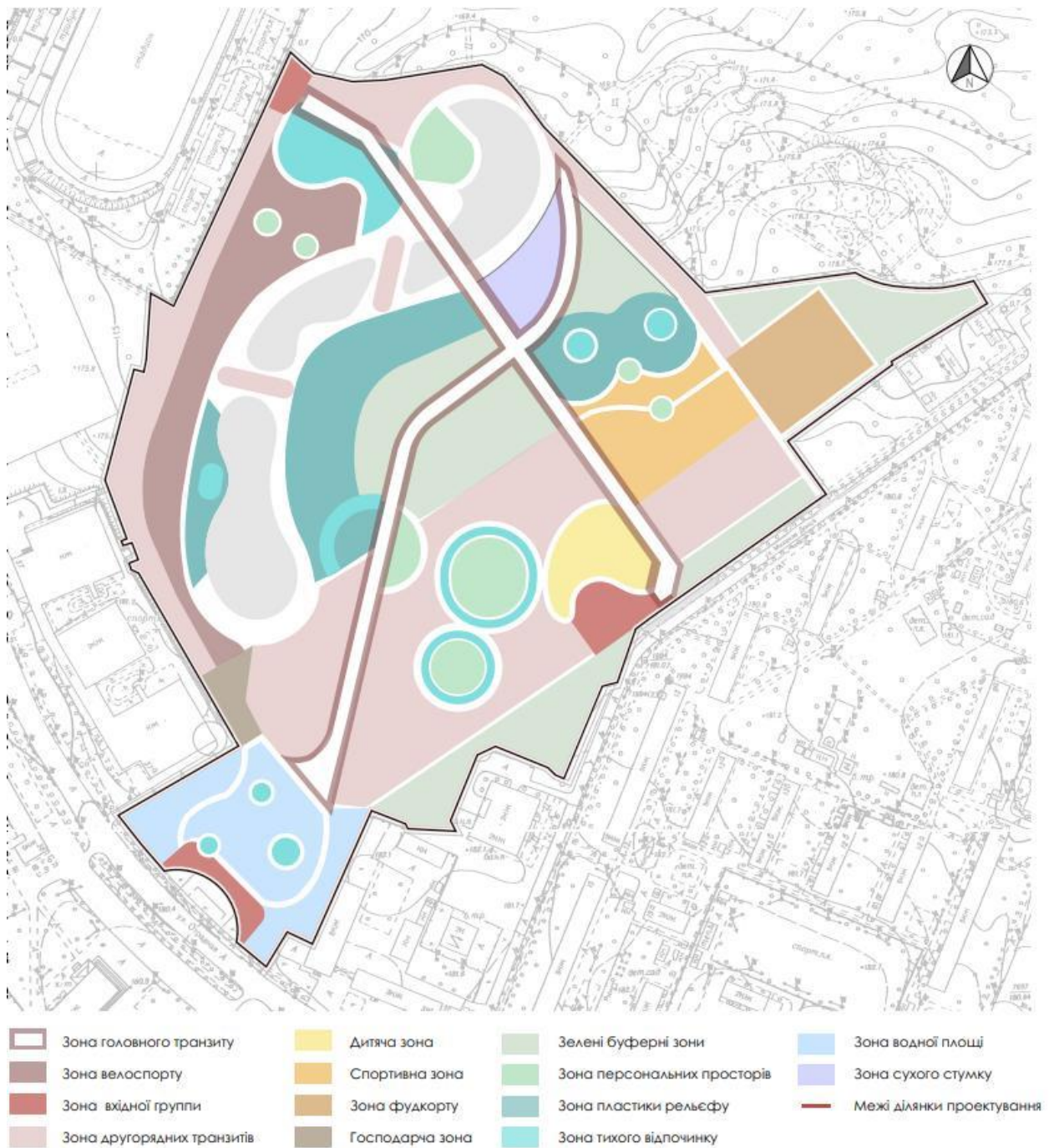


Рис.3.2.2. Схема зонування парку «Відрадний»

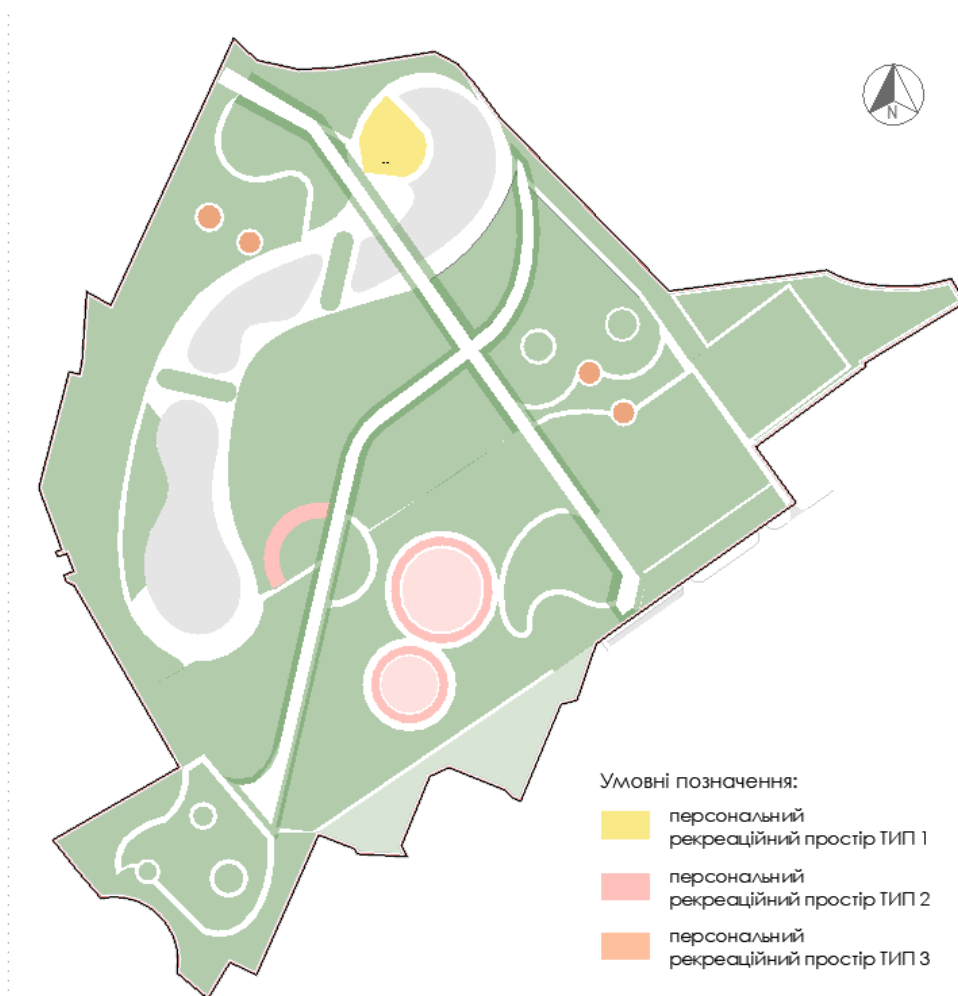


Рис.3.2.3. Схема розташування персональних рекреаційних просторів парку «Відрадний»

Набір рекреаційної діяльності включає пасивний відпочинок у природному оточенні, діяльність під час дозвілля в різноманітних установах культури, активний відпочинок й фізичні заняття, пізнавальну діяльність й аматорські заняття мистецтвом, наукою та технікою. Окремі вікові та гендерні групи населення мають свою специфіку перебування у парку, що відбивається у виборі планувальних рішень паркових просторів. Найбільш помітні особливості в організації відпочинку для дітей й людей літнього та похилого віку. Так, при створенні середовища для дитячого відпочинку однією з основних умов є досягнення максимального розмаїття ігрових ділянок, розвинена система площинних й просторових пристроїв, придатних для експлуатації у будь-яку погоду, яка побудована на основі урахування схильностей та пріоритетів представників різних вікових груп.

3.3. Благоустрій та озеленення території

Техніко-економічні показники об'єкту парку «Відрадний» (табл. 3.1).

Таблиця 3.1. Техніко-економічні показники об'єкту

Назва	Площа
S земельної ділянки	14,8 Га
S забудови	157 м ²
S озеленення	10,8 Га
S проїздів, тротуарів, майданчиків	0,2 Га
S водної поверхні	0,13 Га

Треба провести наступні заходи з благоустрою на території парку:

- заходи з укріплення та розчищення берегів водойми, а саме заходи механічного характеру (гідротехнічні, берегоукріплюючі, дренажні)
- очищення території
- видалення старих конструкцій та демонтаж елементів благоустрою, що вже не підлягають експлуатації
- видалення аварійних дерев
- ревіталізація ґрунтового покриву та рекультивация земель

За планувальною структурою озеро було поділено на три частини. Берегова лінія вирішена частково природнім ухилом рельєфу (зادля збереження відчуття органіки), частково підірними стінками (де це потребує рельєф). Головна та фінальна за композицією частиною озера вирішена в два рівні, також там розміщений один з типів персональної рекреації. Невеликий водоспад в результаті формує динаміку простору, яка направлена на споглядача.

Проектом передбачені максимально раціональні типи покриттів для безперешкодного пересування всіх груп мешканців та відвідувачів парку "Відрадний". В ході проектних робіт по благоустрою території парку передбачено можливості доступу маломобільних груп населення, які включають в себе: поздовжній ухил по шляху руху (за основними пішохідними доріжками)

не перевищує 5%; поперечний ухил 1-2%, встановлення бортового каменю із заниженням (рис. 3.3.1).



Рис. 3.3.1 Схема заниження бортового каменю

Елементи благоустрою:

- спортивні майданчики: вуличні тренажери, баскетбольний майданчик, скейт парк
- дитячі майданчики
- оглядові тераси
- дитячі водні зони
- оглядовий павільйон, експозиційні зони
- фудкорт із відкритою терасою
- новий тип лав з персональними місцями для сидіння (рис. 3.3.2)
- вуличні меблі
- елементи інтерактивного освітлення, вечірнього освітлення та святкового освітлення

Приблизно 25% території насичена персональними рекреаційними просторами, які не лише забезпечують перебування рекреантів, а й являються основною ціллю приїзду.

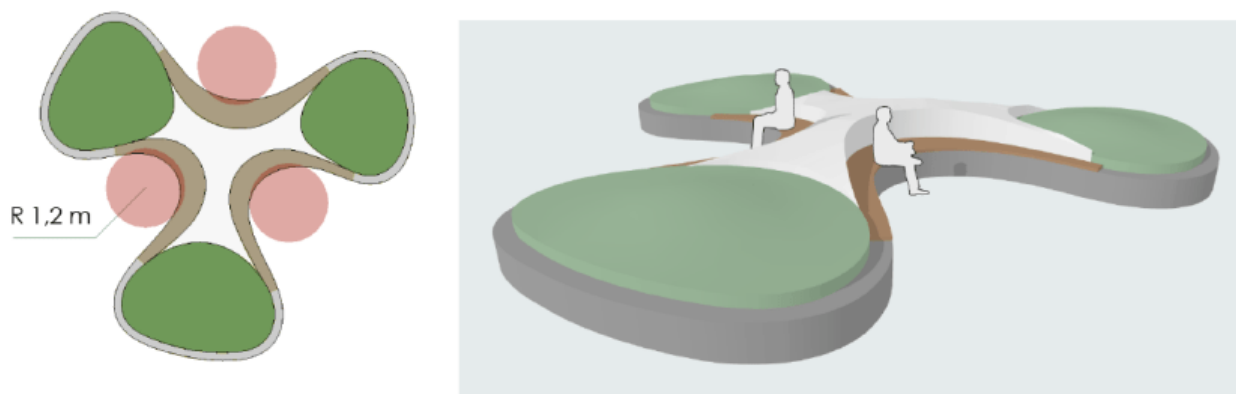


Рис. 3.3.2 Розробка елемента благоустрою: лави з персональними простором для сидіння

Заходи з озеленення території:

- відновлення зелених насаджень
- створення солітерних і групових посадок, висадка дерев
- створення живоплотів
- створення квітників, альпінаріїв
- озеленення газонами та нетрав'яними покриттями
- вертикальне озеленення

У парку переважають листяні породи дерев (здебільшого липа, клен, береза), також є насадження фруктових дерев (здебільшого яблуна). Таким чином, акцент верхнього ярусу озеленення буде зроблений на листяних деревах. Це також пов'язано з історичним минулим місця заснування парку – локація первинно була великим садом, тому отримала ще назву «Грушки». Для контрасту та підсилення ідеології вивільнення від міського простору будуть сформована щільна точкова висадка хвойних дерев (рис. 3.3.3).



Рис. 3.3.3 Схема озеленення території парку «Відрадний»

Провідним засобом та концепцією озеленення території є ідея створення «зелених куліс» - масивів насадження верхнього та середнього ярусу озеленення (рис. 3.3.4).

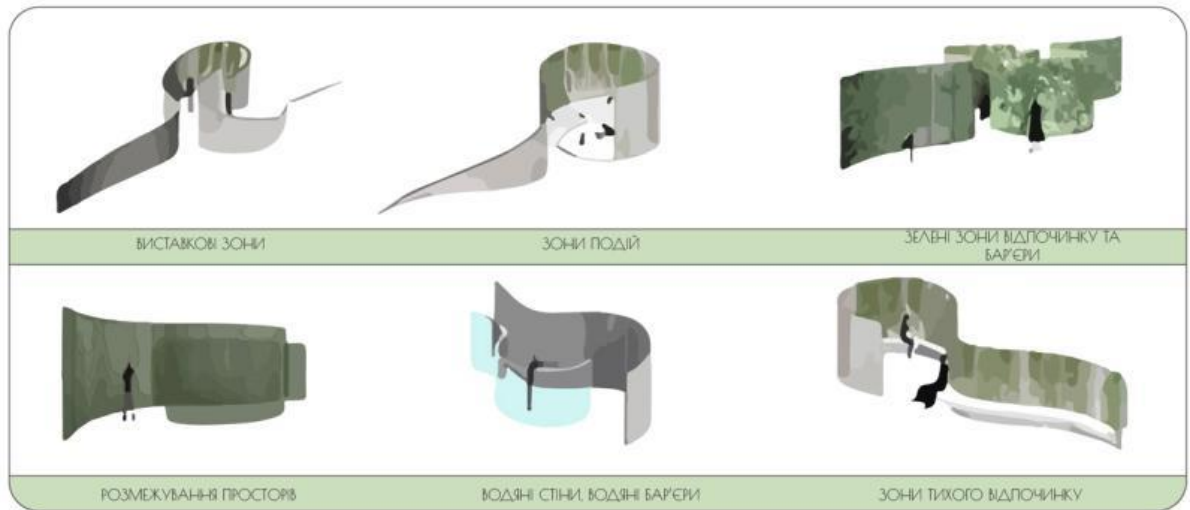


Рис. 3.3.4 Типологія та функції «кулі»

В парку бере початок гирло річки Либідь [1]. В функціонально-планувальній структурі це відображається зоною «джерела» головної вхідної групи з підпирними стінками та водними зонами, зоною «сухого струмку» (рис.3.3.5).

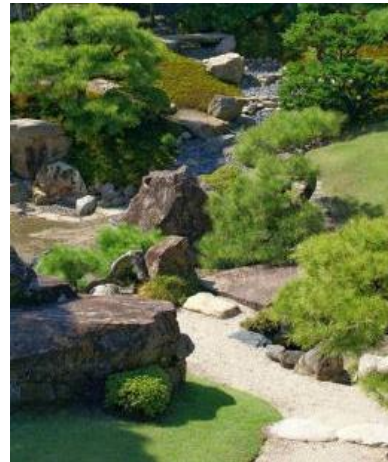


Рис.3.3.5 Приклади вирішення сухого струмку [115]

3.4 Дендрологія

Сценарій візуального сприйняття паркового простору включає визначення послідовності зміни пейзажів паркового ландшафтної дизайну, що розкриваються під час руху алеями парку.

Гармонізацію простору також вирішено проводити засобами композиційної гри за допомогою обрамлення – дерев, чагарників, шпалер. В концепції за основу такого обрамлення лежить створення так званих «кулі». За периметром кожної функціональної зони зони насадження верхнього ярусу

формують доменанти та створюють замкнутий простір із відчуттям захисту від зовнішнього світу.

Асортимент деревно-чагарникової рослинності був підібраний, виходячи з кліматичних умов, стійкості рослин до впливу чинників антропогенного середовища, а також певних особливостей території для висадки. В цілому асортимент включає стійкі види рослин, що добре переносять міські умови. На окремих ділянках території запроваджене топіарне озеленення задля художньої виразності та просторової пластичності під контекст історичного минулого зародження гирла річки Либідь.

Дерева, що висаджуються, вимагають підготовку посадкових місць. Але оскільки місця для висадки розташовано у зонах, які передбачають демонтаж, для висадки необхідна повна заміна існуючого будівельного сміття на свіжий родючий ґрунт. На території є також існуючі дерева. Для них передбачено влаштування пристовбурних решіток та рекомендовано проведення захисних та доглядових заходів. Покриття пагорбів виконується з рулонного газону. Схили укріплено георешіткою.

Таким чином, за схемою виділені зони існуючого озеленення, яке буде збережено в ході виконання робіт з озеленення, та проєктоване озеленення – групи, масиви, солітери, боскети, живі стіни, живоплоти та бордюри (рис.3.4.1).



Рис.3.4.1. Схема існуючого та запроєктованого озеленення території парку «Відрадний»

Задля збільшення дендрорізноманіття, підвищення естетичності та художнього потенціалу парку розроблено три групи деревних рослин:

- 1) Туя західна Брабант (*Thuja occidentalis* 'Braband') 3 шт. + ялівець горизонтальний Лаймглоу (*Juniperus horizontalis* «Limeglow») 12 шт + ялівець горизонтальний Блю Чіп (*Juniperus horizontalis* «Blue Chip») 28 шт (рис.3.4.2);

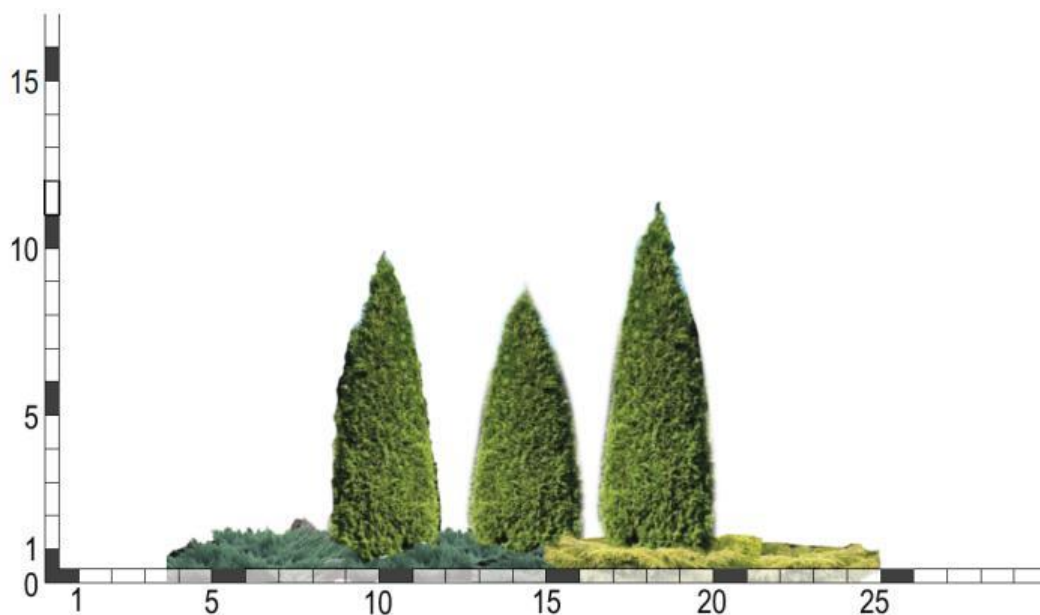


Рис.3.4.2. Група кругового огляду

- 2) Черемха віргінська Schubert (*Prunus virginiana 'Shubert'*) 3 шт + гортензія деревовидна Annabelle (*Hydrangea arborescens 'Annabelle'*) 5 шт. + спірея японська Little princess (*Spiraea japonica 'Little princess'*) 13 шт. (рис.3.4.3);

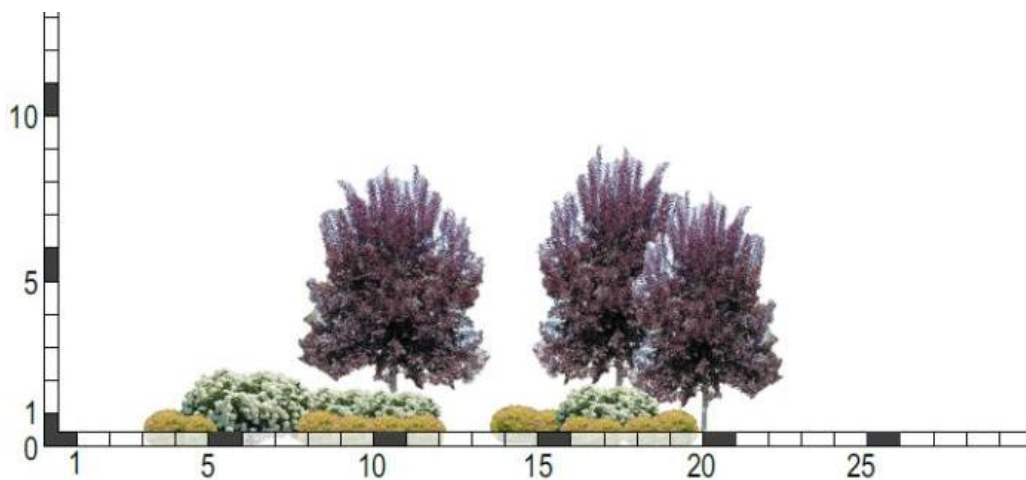


Рис.3.4.3. Група кругового огляду

- 3) Сосна чорна (*Pinus nigra* J.F.Arnold) 1 шт. + барбарис Тунберга (*Berberis Thunbergii*) 3 шт. + кизильник Даммера (*Cotoneaster Dammeri* С.К. Schneid) (рис.3.4.4).



Рис.3.4.4. Група одностороннього огляду

За вегетаційним періодом дерева та кущі змінюють декоративні якості. Плодами годуються птахи, квіти є медоносами, відповідно підтримують збереження популяцій бджіл та інших комах. Таким чином запроєктований перелік рослин сприяє створенню та підтриманню стійкого біорізноманіття. Висадки з багаторічних рослин і декоративних злакових трав дозволяють створювати квітники в природних тонах, що імітують природні ландшафти. Багаторічники і злакові трави можна вирощувати на одному місці без пересадок протягом декількох років, з кожним роком багаторічні рослини будуть тільки розростатися, вони невибагливі, вимагають мінімальних зусиль по догляду, стійкі до морозів.

Представлена схема посадки дерев та висадки чагарників на ділянці парку (рис.3.4.5, 3.4.6). На ділянках створення газону передбачається додавання родючого ґрунту та дернини до існуючої основи (рис.3.4.7). Для різних типів озеленення розроблена схема їх примикання на прикладі газону з зоною висадки багаторічників (рис.3.4.8).

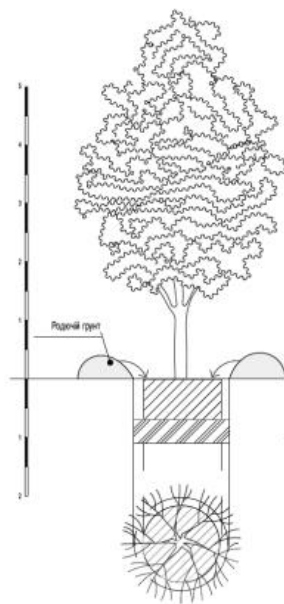


Рис.3.4.5. Схема посадки дерева

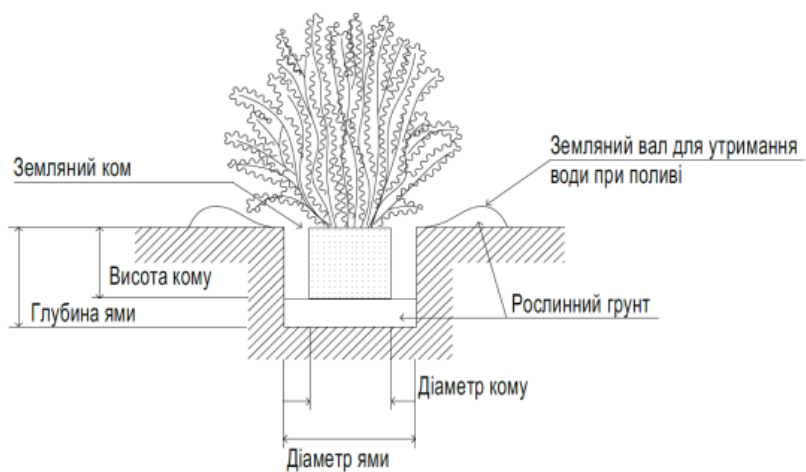
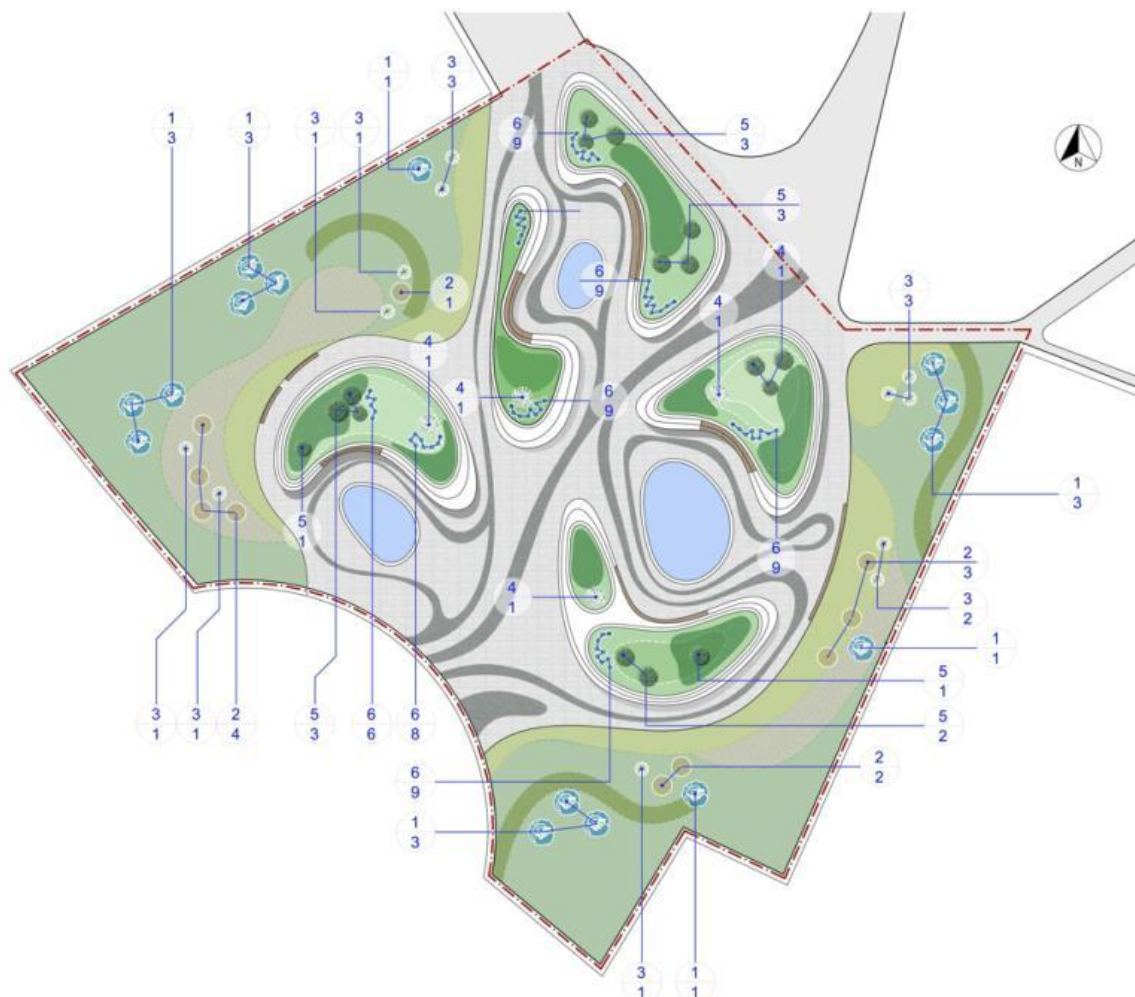


Рис.3.4.6. Схема висадки чагарників



Рис.3.4.7. Схема створення газону

КИТАЙСЬКОГО/*Miscanthus sinensis* 'Morning Light' із зоною висадки молінії блакитної/*Molinia caerulea* 'Variegata' та осоки Морроу/*Carex morrowii* 'Ice Dance'.



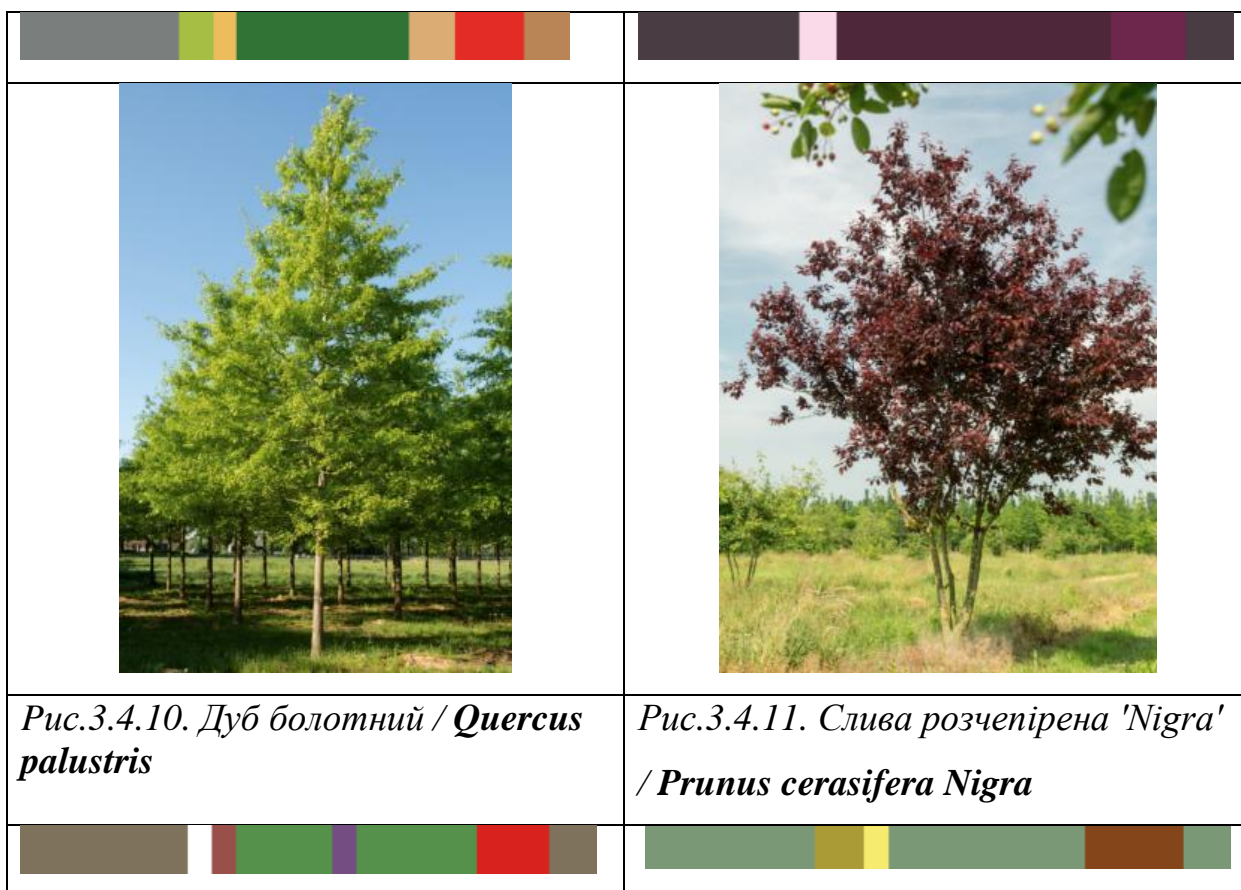
ВІДОМІСТЬ ЕЛЕМЕНТІВ ОЗЕЛЕНЕННЯ







Номер п.п.	Позначення	Найменування	Діаметр крони, см (Br)	Висота, см (НОЕ)	Обхват стовбуру	Кількість пересадок (хв)	Кількість, шт	Примітки
1		Дуб болотний <i>Quercus palustris</i>	300-400	800-900	70-80	7х	3	
2		Слива розчепирена 'Nigra' <i>Prunus cerasifera Nigra</i>	200-300	450-500	25-30	5х	13	Multistem
3		Ірга Ламарка <i>Amelanchier lamarckii</i>	150-200	400-500	25-30	5х	12	Multistem
4		Сосна звичайна (нівакі) <i>Pinus sylvestris (Niwaki)</i>	250-300	150-200		6х	14	
5		Сосна чорна форма пінія <i>Pinus nigra ssp. Nigra pinea form</i>	300-350	500-600	50-60	7х	14	
6		Сосна гірська 'Pumilio' <i>Pinus mugo 'Pumilio'</i>	80-100	80-100			14	

ВІДОМІСТЬ ЕЛЕМЕНТІВ ОЗЕЛЕНЕННЯ

Номер п.п.	Позначення	Найменування	Загальна площа, м ²	Кількість, шт	Примітки
7		Тис середній 'Densiformis' <i>Taxus media 'Densiformis'</i>	254,0	127	0,5 шт/м ²
8		Молінія блакитна 'Variegata' <i>Molinia caerulea 'Variegata'</i>	697,0	1740	5-7 шт/м ²
		Осока Морроу 'Ice Dance' <i>Carex morrowii 'Ice Dance'</i>		1045	3 шт/м ²
9		Пеннісетум лисохвостий HAMELN <i>Pennisetum alopecuroides HAMELN</i>	736,0	980	4 шт/м ²
		Війник гостроквітковий KARL FOERSTER <i>Calamagrostis x acutiflora KARL FOERSTER</i>		735	3 шт/м ²
		Міскантус китайський 'Morning Light' <i>Miscanthus sinensis 'Morning Light'</i>		735	3 шт/м ²
10		Пахісандра вежіркова 'Green Carpet' <i>Pachysandra terminalis 'Green Carpet'</i>	465	4650	10 шт/м ²
10		Газон рулонний <i>Lawn</i>	4777		

Рис. 3.4.9. Схема озеленення деталі території парку «Відрадний»



	
<p>рис.3.4.12. Ірга Ламарка / <i>Amelanchier lamarckii</i></p>	<p>рис.3.4.13. Сосна звичайна (нівакі) / <i>Pinus sylvestris (Niwaki)</i></p>
	
	
<p>рис.3.4.14. Сосна чорна форма пінія / <i>Pinus nigra ssp. Nigra pinea form</i></p>	<p>рис.3.4.15. Сосна гірська 'Pumilio' / <i>Pinus mugo 'Pumilio'</i></p>

Також було розроблено три групи композицій для озеленення вхідної частини парку Відрадний:

- 1) Сосна чорна форма пінія (*Pinus nigra ssp. Nigra pinea form*) 4 шт. + сосна звичайна (нівакі) (*Pinus sylvestris (Niwaki)*) 1 шт. + сосна гірська 'Pumilio' (*Pinus mugo 'Pumilio'*) 14 шт. (рис.3.4.16);

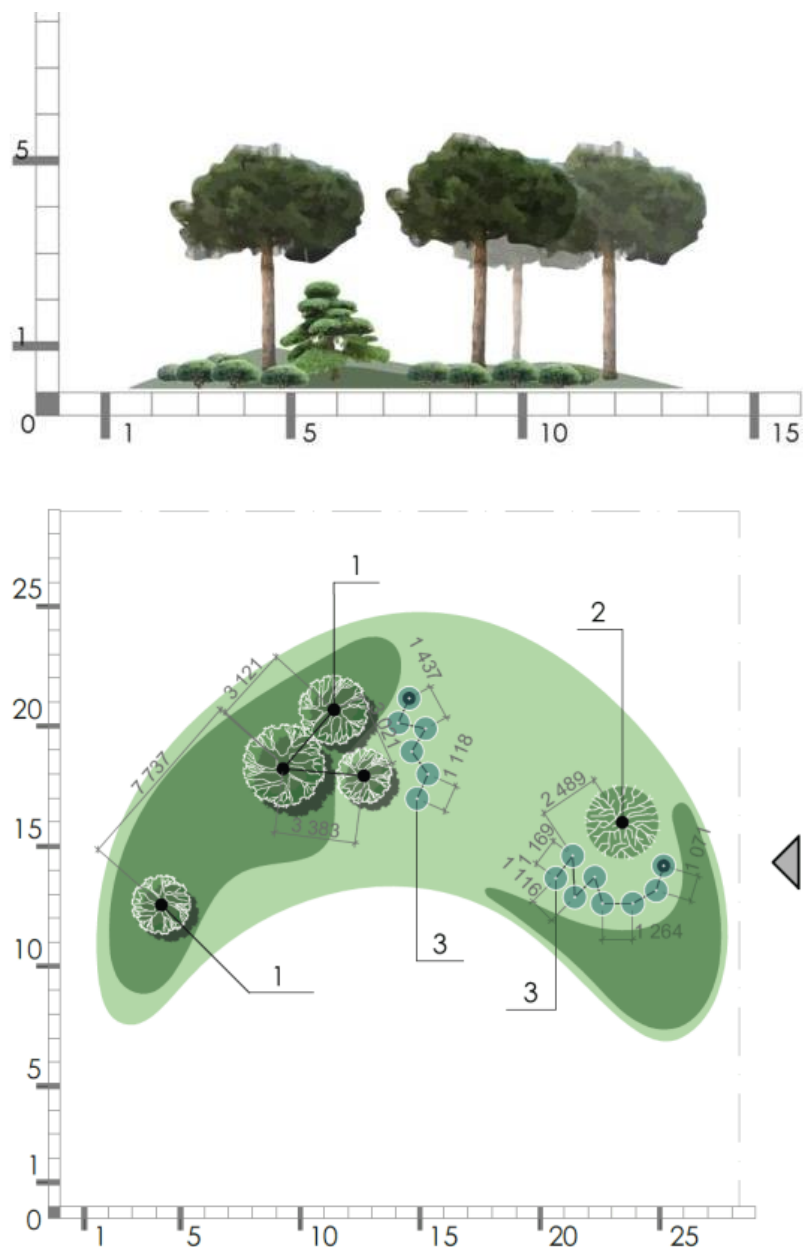


Рис.3.4.16. Група 1 озеленення парку «Відрадний»: 1 - Сосна чорна форма пінія, 2 - Сосна звичайна (нівакі), 3 - Сосна гірська 'Pumilio'

2) Дуб болотний (*Quercus palustris*) 3 шт. + слива розчепірена 'Nigra' (*Prunus cerasifera 'Nigra'*) 4 шт. + ірга Ламарка (*Amelanchier lamarckii*) 2 шт. (рис.3.3.22);

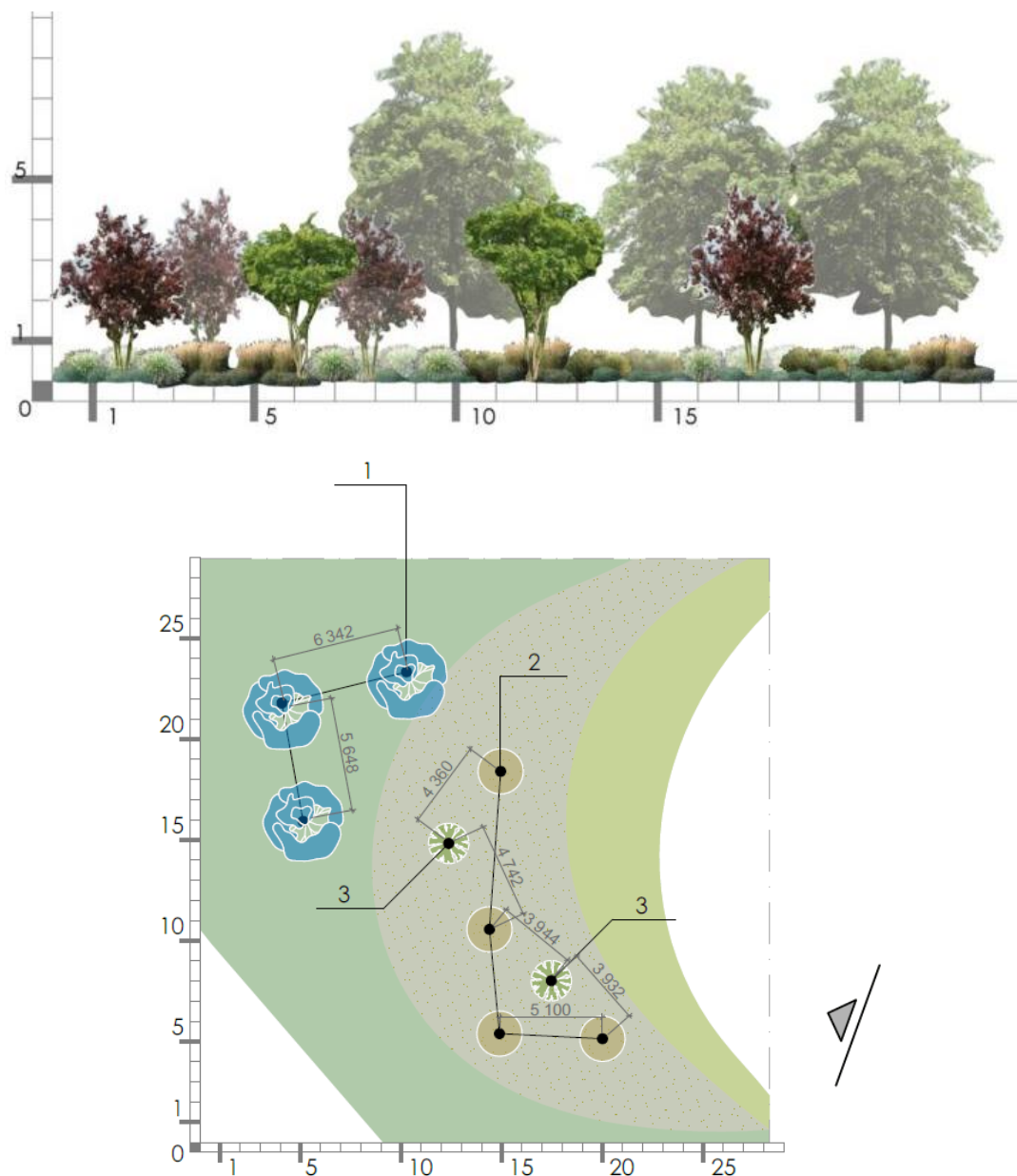


Рис.3.4.17. Група 2 озеленення парку «Відрадний»: 1 - Дуб болотний, 2 - Слива розчепирена 'Nigra', 3 - Ірга Ламарка

3) Дуб болотний (*Quercus palustris*) 3 шт + ірга Ламарка (*Amelanchier lamarckii*) 3 шт. (рис.3.3.23).

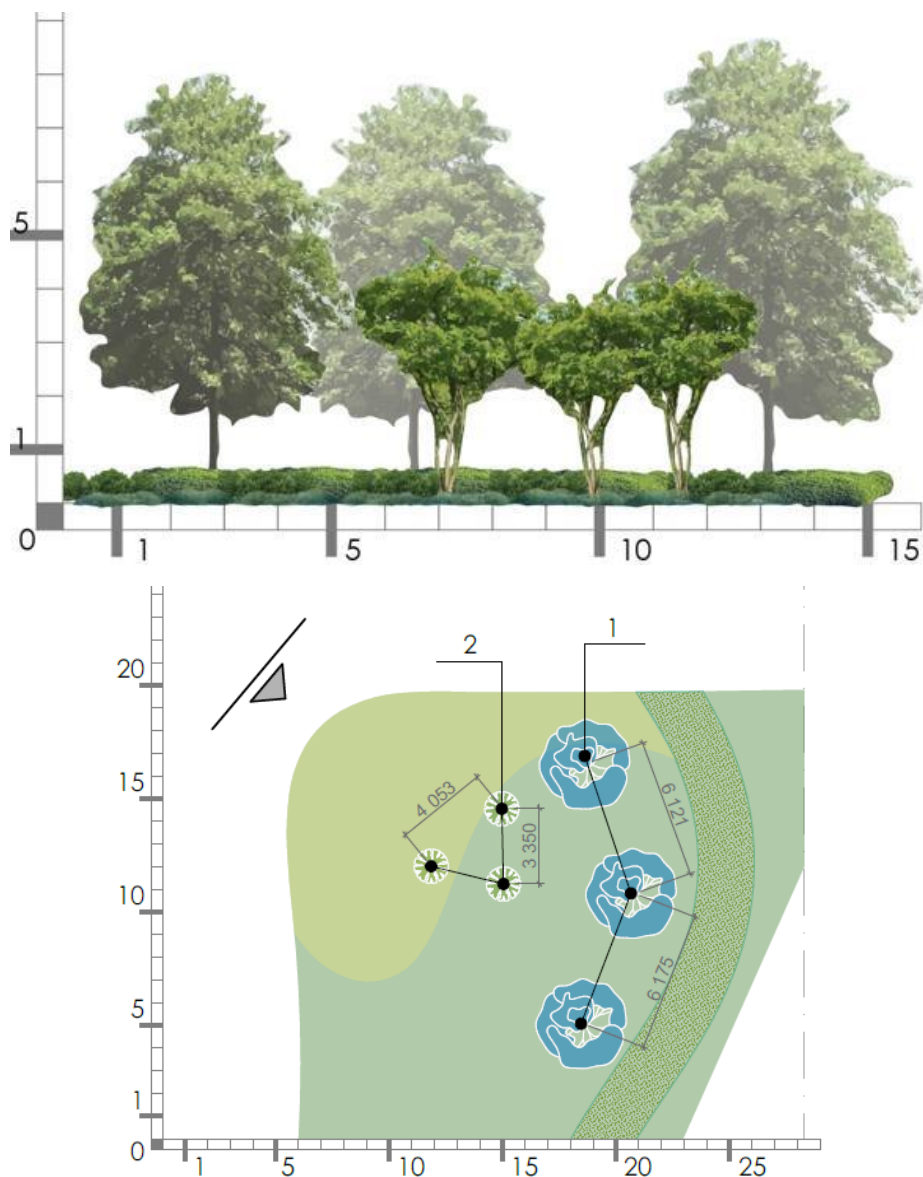


Рис.3.4.18. Група 3 озеленення парку «Відрадний»: 1- Дуб болотний, 2- Ірга Ламарка

Висновки до розділу 3

Парк «Відрадний» сформувався водночас із однойменним житловим масивом у 60-х роках минулого століття. Територія парку "Відрадний" займає 14,8 га. В основному населення використовує парк як зону тихого сімейного відпочинку та як місце для прогулянок із водною рекреацією. В парку бере початок р. Либідь, тому парк також має статус історичної пам'ятки. Досліджено основні характеристики ділянки, а саме, її розміщення в структурі міста, існуючий стан містобудівної ситуації та озеленення території, схему планувальних обмежень та функціонального зонування території. Розроблений

аналіз пішохідно-транспортних шляхів, композиційний та еволюційно-генетичний аналіз паркового середовища.

Функціонально-планувальне рішення парку «Відрадний» формує набір рекреаційної діяльності таким чином, що враховується специфіка перебування в парку окремих вікових та гендерних груп населення. Розвинена зона активного відпочинку формує міцний кластер і планувально розмежується із зонами тихої рекреації. Планується створення поліфункціонального простору задля запровадження відпочинку для всіх верст населення. За планувальною структурою озеро було поділено на три частини. Берегова лінія вирішена частково природнім ухилом рельєфу (задля збереження відчуття органіки), частково підірними стінками. Приблизно 25% території насичена персональними рекреаційними просторами, які не лише забезпечують перебування рекреантів, а й є основною метою їхнього відвідування.

Запропоновано ряд заходів з благоустрою та озеленення ділянки проектування. Створення відчуття приватності та затишку досягається впровадженням ідеї створення «зелених куліс» - насадження масивів дерев та чагарників, живоплотів. Виділено три типи персональних рекреаційних просторів, які запроектовані планувально по всій території парку «Відрадний». Запроваджене покращення видового складу озеленення, збільшення дендрорізноманіття за рахунок висадження дерев першої величини, які будуть змінювати своє забарвлення протягом вегетаційного періоду. Висадки з багаторічних рослин і декоративних злакових трав дозволяють створювати квітники в природних тонах, що імітують природні ландшафти. Багаторічники і злакові трави можна вирощувати на одному місці без пересадок протягом декількох років, з кожним роком багаторічні рослини будуть тільки розростатися, вони невибагливі, вимагають мінімальних зусиль по догляду, стійкі до морозів.

РОЗДІЛ 4. ЕСТЕТИКА МІСТОБУДУВАННЯ

4.1. Художня концепція містобудівного об'єкта

4.1.1. Вербальний опис художньої концепції містобудівного об'єкта

В парку бере початок гирло річки Либідь. Либідь — річка на території м. Києва, права притока р. Дніпра. Вважають, що назву річка отримала від імені сестри легендарних засновників Києва — Кия, Щека та Хорива. У 1999 верхів'ю річки в парку «Відрадний» надано статус гідрологічної пам'ятки природи «Виток річки Либідь» [80].

За однією з легенд, річка Либідь утворилась від сліз сестри засновників Києва – Кия, Щека та Хорива – Либіді. Перекази говорять, що княжна була дуже вибагливою до наречених: висміювала залицяльників, які до неї сваталися, і відсилала їх назад. Згодом, коли ті перестали приходити до неї засумувала. Невдовзі вона збудувала дім на горі і жила там на самоті, проливаючи сльози. Гору, де стояв її будинок, стали називати Дівич-горою, а річку, що утворилася з її сліз – Либіддю [80].

За основу взято образний ряд на основі термінів «джерело», «струмок», «Либідь», а тому виникнуть перетворення простору у більше плавне, текуче середовище.

У парку зараз сконцентровано багато активних точок використання простору, але за основу концепції прийнято врівноважити їх приватними рекреаційними просторами та точками тихого використання ділянки парку.

Принципи художнього проектування об'єкта полягатимуть у:

- різноманітності форми ландшафтного планування, матеріалів покриттів і кольору максимально приближених до органічних для зближення з природою
- урахуванні психологічних особливостей людини в міських парках
- розвитку вертикального планування
- переосмислення параметрів та розмірів персонального простору

- створення видових точок та візуальних акцентів як методу підсвідомої спонукальної дії до виклику позитивної емоції
- створенні нового виду рекреації – приватного рекреаційного простору
- врахуванні особливостей навколишнього середовища

Мета реорганізації урбанізованого середовища – створення максимально комфортного середовища не тільки для активного відпочинку, а й тихого. Засоби ландшафтного планування дозволять розмежувати зони активного та тихого відпочинку та розробити персональні рекреаційні простори, які так необхідні в міському середовищі як засіб зняття стресу та релаксації. Також розвиток водної рекреації наряду з загальною реорганізацією привабить великий пласт населення, що стане поштовхом до розвитку не тільки парку, а й всього району.

Соціально-економічна ефективність намічених перетворень полягає у наданні нового значення привабливості парку для відвідувачів. Парк може стати точкою не тільки районного, а й загальноміського значення. Потік відвідувачів підвищить економічний рівень масиву Відрадний.

4.1.2. Зображення художньої концепції містобудівного об'єкта.

Художня концепція об'єкту (рис.4.1.1) побудована на образному ряді водної тематики.

Відображенням легенди також стає рельєф території: пропонується 70 відсотків природнього ландшафту та 30 відсотків геопластики. Ідея використання великої кількості вертикального ландшафтного планування витікає саме з частини легенди, де створення пагорбів пов'язують із проливанням сліз Либідь. Таким чином, пагорби, які виникають між спортивною зоною та зоною сухого струмку (рис. 4.1.2), як розмежування між чоловічою силою та дівочою пластичністю, є символом Дівич-гори та інтерпретацією легенди.



Рис.4.1.1. Художній образний ряд концепції



Рис. 4.1.2 Фрагмент концепції парку «Відрадний»: інтерпретація легенди

4.2. Енерго-інформаційне моделювання містобудівного об'єкта

4.2.1. Тематичне зонування ділянки

Основною ідеєю тематичного зонування території є трансляція легенди про річку Либідь та відтворення її історичного контексту в просторі, таким чином, щоб відродити емоції минулого та сформувати погляд до найкращого майбутнього.

Територія парку поділена на 6 зон (рис. 4.2.1):

- зона «джерела» як зародження легенди, початок руху та зростання водної сили, сили людського духу: підпірні стінки з озелененням, місцями для сидіння та водними зонами;
- зона «водної гладі» як затишшя, накопичення сили, відновлення. Емоційні стрибки плавні, ніби відображення кругів від капель дощу: персональні рекреаційні простори, дитячі зони та зони тихого споглядання;
- зона «течії» як хвилі набираючи сили, енергія потоку, що несе зміни: велосипедні доріжки, зони активного відпочинку, спортивні майдинчики, скейтпарк;

- зона «пагорбів» як символ незламності, здолання внутрішніх та зовнішніх перешкод: тераси з місцями для сидіння, зелені амфітеатри, пагорби із місцями для пікніку та тихого відпочинку;
- зона «струмку» як визволення та вивільнення, становлення сили: площа «сухого струмку» із павільйоном;
- зона «відродження» як переосмислення минулого та впевненості в майбутньому, як спокій переможця: тихі зони відпочинку, персональні водні рекреаційні зони, фудкорти із терасою.

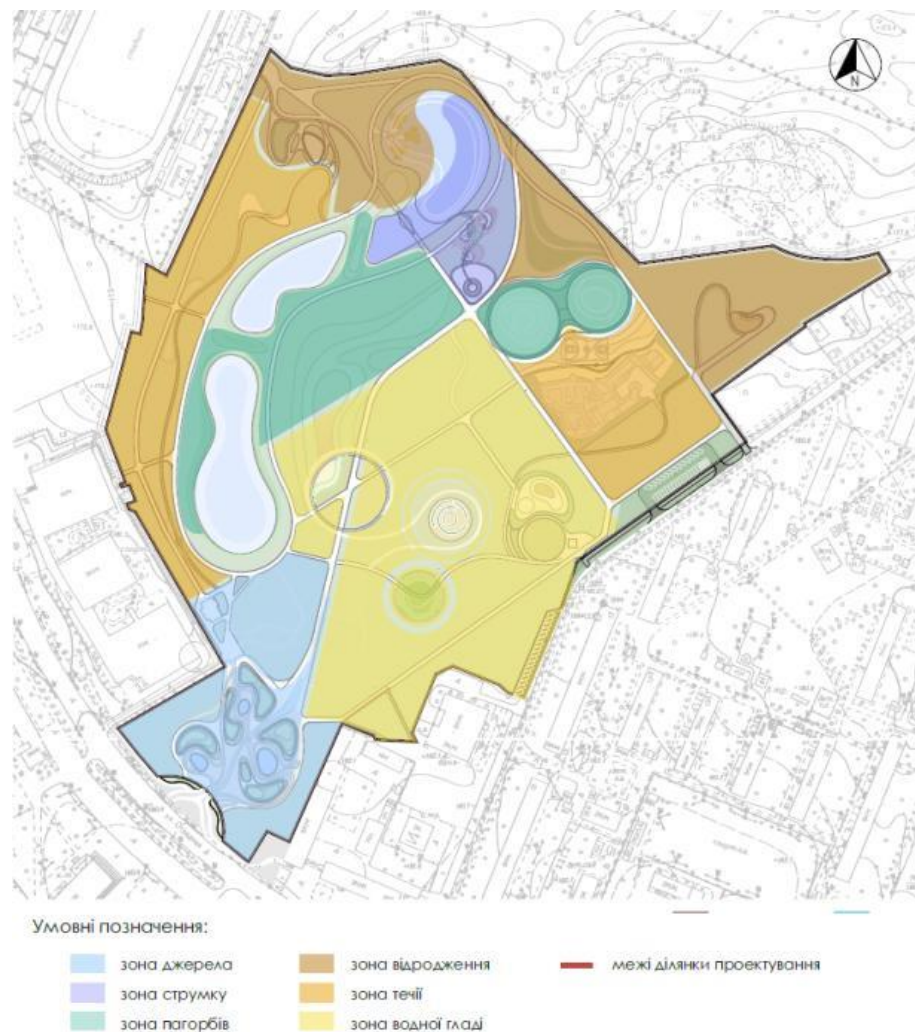


Рис. 4.2.1 Схема тематичного зонування ділянки

4.2.2. Сценарне моделювання урбанізованого середовища

Урбанізоване середовище враховує потреби людей згідно їх віку , темпу життя та активності.



Рис.4.2.2 Схема сценарного моделювання урбанізованого середовища

За схемою сценарного моделювання урбанізованого середовища виділено категорії людей для різних зон планувальної території:

- гості міста: зона підпірних стінок з озелененням та водною зоною, павільйон із «сухим» струмком, зони холмів на озері;
- активні люди: велодоріжка, скейтпарк, волейбольний майданчик, тренажерний майданчик;
- малоактивні люди: персональні рекреаційні зони, водні рекреаційні простори, зони тихого відпочинку;
- діти: дитячий майданчик для шкільного та дошкільного віку, скейтпарк, велодоріжка, фудкорт, водні зони з підпірними стінками;

- молодь: велодоріжка, пагорби з місцями для пікніку та тихого відпочинку, фудкорт, спортивні майданчики, скейтпарк, персональні рекреаційні простори та зелений амфітеатр;
- дорослі: персональні рекреаційні простори, фудкорт;
- похилого віку: місця тихого відпочинку, персональні рекреаційні простори.

4.2.3 Програмування емоційних реакцій людини на оточення

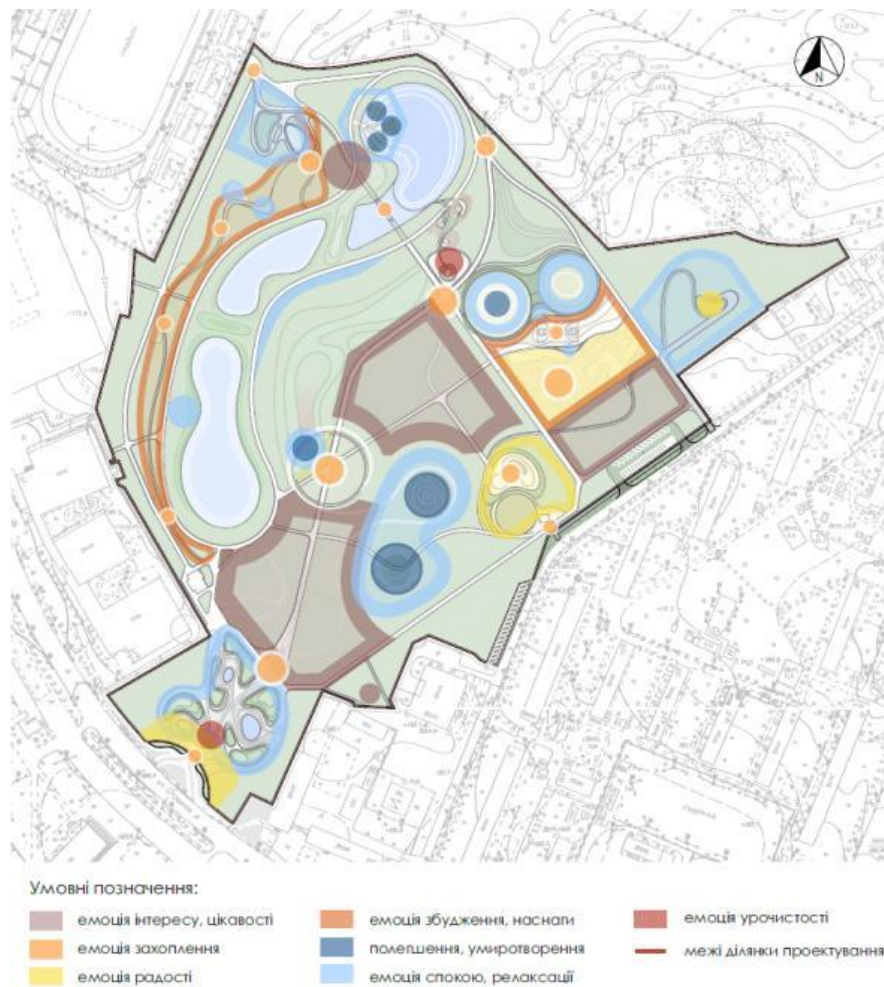


Рис.4.2.3 Схема програмованого емоційного забарвлення реакцій людини на оточення

Схема програмованого емоційного забарвлення реакцій людини на оточення дає нам зрозуміти стан людини, який виражається через знаходження під впливом простору.

Емоції мають активну, помірну та спокійну фазу. До активної належать: збудження, наснага, радість, захоплення. До помірної: урочистість, інтерес,

цікавість. До спокійної відносяться: полегшення, умиротворення, спокій та релаксація.

4.3. Просторово-часове моделювання містобудівного об'єкта

4.3.1. Часове моделювання функціональних процесів



Рис.4.3.1. Схема періодичності функціонального використання території

На схемі періодичності функціонального використання території зображено передбачуваний час перебування людини у певній точці території парку. Час розподілено в зв'язці із станом людини у просторі: активним, помірним чи тихим.

2.3.2. Об'ємно-просторова композиція містобудівного об'єкта

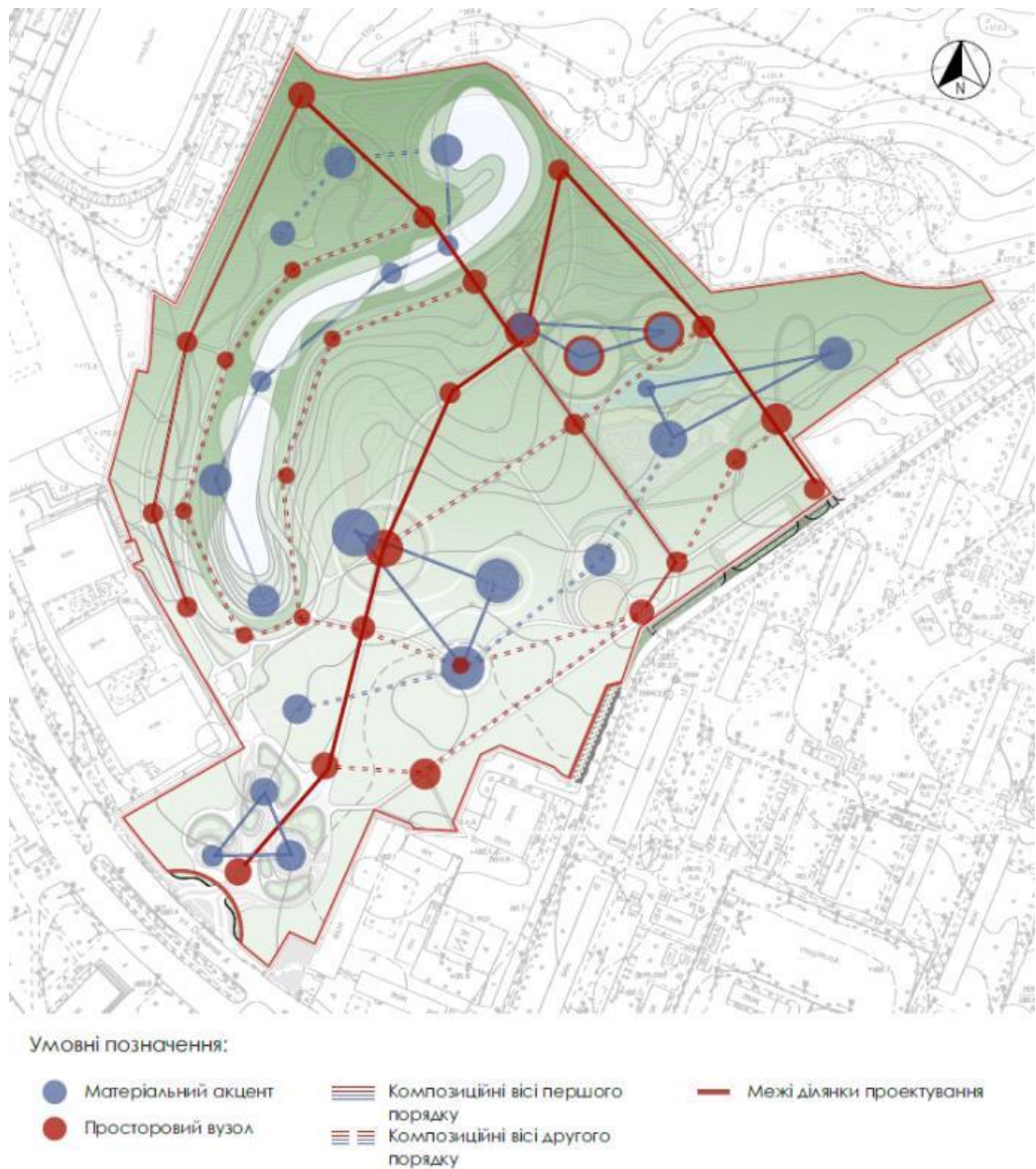


Рис.27. Схема об'ємно-просторової композиції містобудівного об'єкта

Об'ємно-просторова композиція насичена матеріальними акцентами та просторовими вузлами, що дає нам можливість спонукати людину до підсвідомого активного руху. На схемі ми бачимо просторові вісі в залежності від значимості складеного шляху композиції: першого та другого порядку.

2.3.3. Підбір засобів виразності урбанізованого середовища



Рис.28. Схема узгодження засобів виразності урбанізованого середовища

Середовище парку насичене ландшафтними прийомами, інтерактивними об'єктами, площадками активного руху, арт об'єктами та тихими зонами. В свою чергу, які узгоджені із функціональним призначенням території, особливостями його підсвідомого та свідомого сприйняття, ландшафтно-планувальними обмеженнями та існуючим станом.

Висновки до розділу 4

В основі художньої концепції парку лежить поглиблення в історичне минуле ділянки та поширення культурної спадщини засобами художньої виразності та ландшафтно-планувальними прийомами. В парку «Відрадний» бере початок

гирло річки Либідь, тому за основу взято образний ряд на основі термінів «джерело», «струмок», «Либідь».

Тематичне зонування парку налічує 6 зон: «джерела», «водної гладі», «течії», «пагорбів», «струмку», «відродження». Кожна з зон логічно продовжує одна одну, таким чином, що людина завжди відчуває інтерес як спонукання до руху. Зона «джерела» задає тематичний настрій парку та за головною віссю з'єднається з зоною «струмку», таким чином створюючи повне поглиблення в ідеологію парку.

За часовим моделюванням території передбачено тривале перебування для транзитних зон та зон пішохідних прогулянок, для довшого перебування – зони активного та тихого відпочинку, для найдовшого перебування – зони персональних рекреаційних просторів та місць тихої рекреації.

РОЗДІЛ 5. ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ

Цивільний захист - це функція держави, спрямована на захист населення, територій, навколишнього природного середовища та майна від надзвичайних ситуацій шляхом запобігання таким ситуаціям, ліквідації їх наслідків і надання допомоги постраждалим у мирний час та в особливий період [32].

Надзвичайна ситуація - обстановка на окремій території чи суб'єкті господарювання на ній або водному об'єкті, яка характеризується порушенням нормальних умов життєдіяльності населення, спричинена катастрофою, аварією, пожежею, стихійним лихом, епідемією, епізоотією, епіфітотією, застосуванням засобів ураження або іншою небезпечною подією, що призвела (може призвести) до виникнення загрози життю або здоров'ю населення, великої кількості загиблих і постраждалих, завдання значних матеріальних збитків, а також до неможливості проживання населення на такій території чи об'єкті, провадження на ній господарської діяльності [32].

Залежно від характеру походження подій, що можуть зумовити виникнення надзвичайних ситуацій на території України, визначаються такі види надзвичайних ситуацій:

- 1) техногенного характеру;
- 2) природного характеру;
- 3) соціальні;
- 4) воєнні.

Залежно від обсягів заповдіяних надзвичайною ситуацією наслідків, обсягів технічних і матеріальних ресурсів, необхідних для їх ліквідації, визначаються такі рівні надзвичайних ситуацій:

- 1) державний;
- 2) регіональний;
- 3) місцевий;
- 4) об'єктовий.

За швидкістю поширення надзвичайні ситуації діляться на:

- раптові (землетруси, вибухи, виверження вулканів, транспортні аварії)

- стрімкі (пожежі, гідродинамічні аварії з утворення хвилі прориву, аварії з викидом газоподібних сильно діючих отруйних речовин)
- повільні з невеликою швидкістю поширення (посухи, епідемії, аварії на промислових, очисних об'єктах, забруднення води шкідливими хімічними речовинами)

Завдання Цивільного захисту України:

- Запобігання та вжиття заходів щодо виникнення надзвичайних ситуацій, зменшення збитків та втрат у випадку аварій, катастроф, вибухів, великих пожеж або стихійних лих;
- Попередження населення про виникнення надзвичайних ситуацій у мирний та воєнний час та інформування його про актуальну обстановку;
- Захист населення від наслідків аварій, катастроф, стихійних лих, великих пожеж;
- Життєзабезпечення населення під час аварій, катастроф, стихійного лиха та у воєнний час;
- Організація та проведення рятувальних та інших операцій у місцях виникнення надзвичайних ситуацій;

5.1. Характеристика району в якому проектується об'єкт

Ділянка знаходиться у житловому масиві Відрадний Солом'янського району м. Київ, Україна.

Розташований між вулицями Михайла Донця, Героїв Севастополя та проспектом Любомира Гузара. На півночі межує з музеєм Мамаєва Слобода під відкритим небом, на півдні, заході та сході – загальноосвітніми закладами, житловою та громадською забудовою, на північному заході – стадіоном. Загальна площа житлового масиву займає 300 Га, кількість населення станом на сьогодні – 69,8 тис. чоловік. Найближчі станції метрополітену: «Берестейська», «Шулявська». Найближчі залізнична станція – Борщагівка.

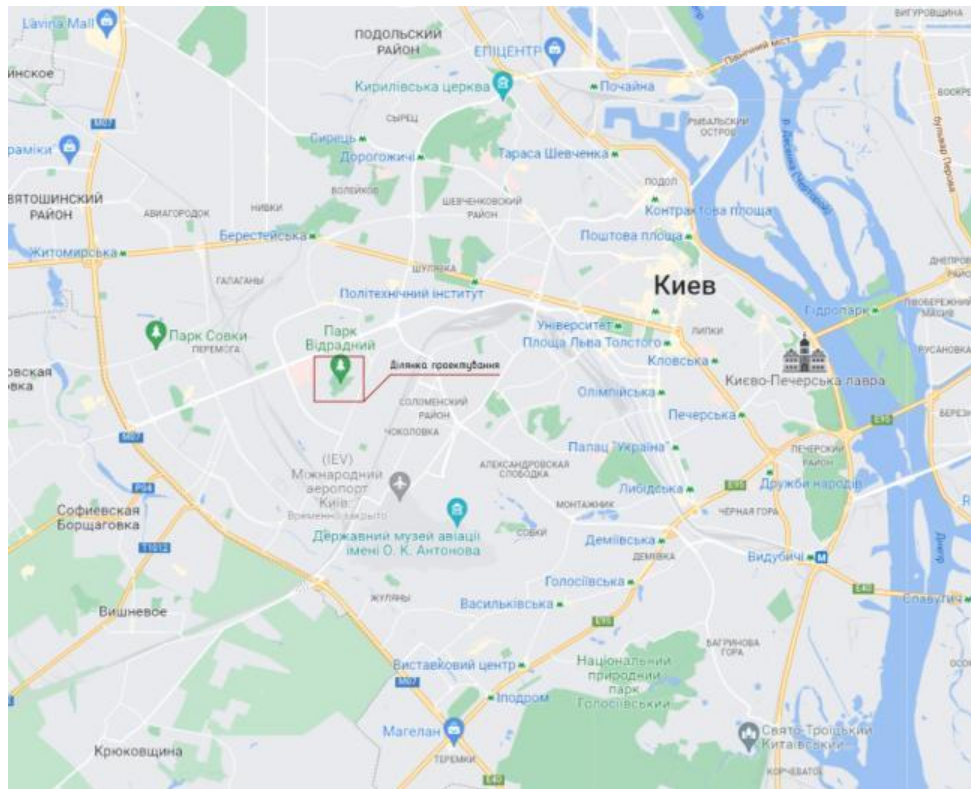


Рис. 5.1.1. Розташування об'єкту проектування

Техніко-економічні показники району:

- Загальна площа району Виноградар: 300 Га
- Зона громадської забудова (спеціалізовані центри, офіси, готелі, заклади харчування, торгівельно-розважальні центри) : 5,8 Га
- Зона закладів освіти: 47 Га
- Озеленені території: 38 Га
- Території об'єктів інженерного обладнання: 19 Га
- Комунально-складська зона (паркінги, станції технічного обслуговування; Побутового обслуговування – хімічного чищення одягу, ремонту побутової техніки; комунального господарства): 26 Га
- Зона транспортної інфраструктури: 54 Га
- Зона проєктованого громадського простору – 26 Га

Середньорічні атмосферні дані м. Києва:

Середньомісячна температура повітря $^{\circ}\text{C}$:

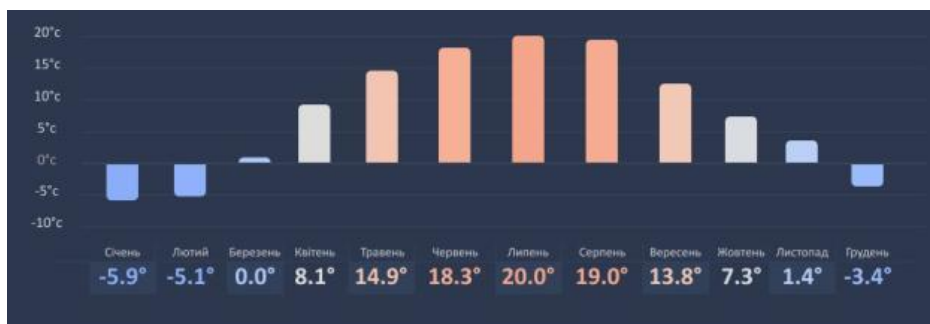


Рис. 5.1.2 Температурна крива Києва

Кліматичні умови: середня температура липня у даному районі $+24\text{C}^0$, січня - 7C^0 . Середня швидкість вітру – 2,5 м/с. Взимку переважають західні вітри, а влітку – північні.

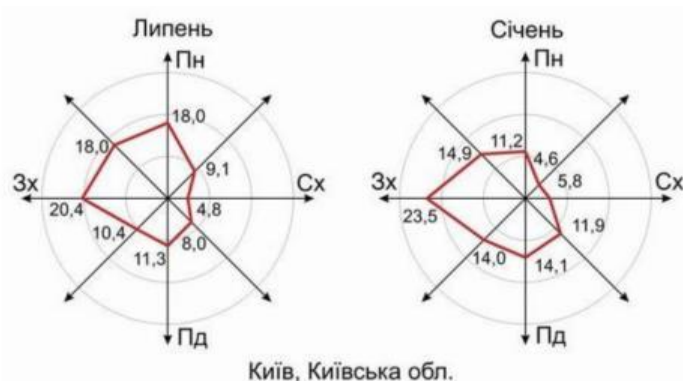


Рис. 5.1.3 Роза вітрів м. Київ

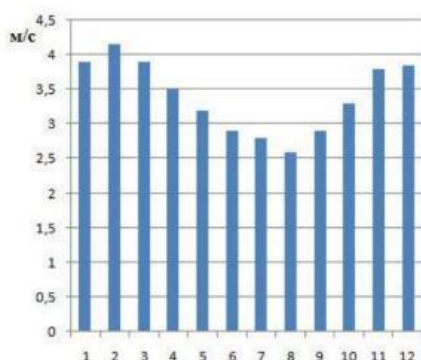


Рис. 5.1.4 Середня швидкість вітру по днях місяцях (м/с)

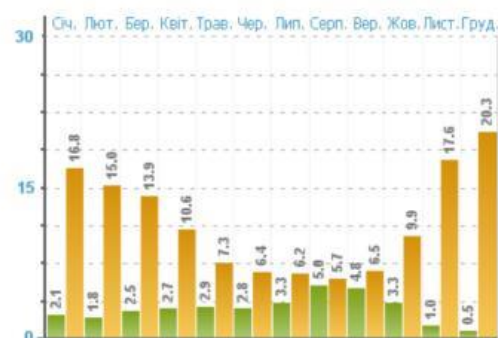


Рис. 5.1.5 Число ясних і похмурих

Сонячна радіація:

- * пряма - 6410 Вт/м^2 (загальна за добу);
- * розсіяна - 1502 Вт/м^2 (загальна за добу);
- * радіаційний баланс - 40 ккал/см^2 .

Ділянка приурочена до зсувонебезпечного району. Територія не затоплюється повинню 1% забезпеченості. Територія частково підтоплюється ґрунтовими

водами. Ґрунтові води знаходяться на глибинах вище 2,5 м. Детальна будова ґрунтів і рівень ґрунтових вод на ділянці будуть визначені на подальших етапах проектування під час геодезичних досліджень.

В межах детального плану території є три технічні водойми на території Міністерства оборони України (військова база), що використовуються для власних потреб.

Ділянку для проектування оточують спорткомплекс, будівлі обслуговування, промислові зони, складські території, 5ти поверхові житлові будинки та прилеглі до житлових будинків території.

5.2. Характеристика об'єкту проектування

Парковий простір займає площу 14,8 Га. Парк має комплекс озер, які складають центральну композицію площею 0,13 Га. Через цю водну зону проходить головний хрестоподібний транзитний шлях, який з'єднує чотири головних входи. На проєктованій ділянці розроблений поліфункціональний простір, який має такі зони: вхідних груп, господарча, площадок активного відпочинку, дитяча, спортивна, зона фудкорту, тихого відпочинку, зелені буферні зони та зони персональних рекреаційних просторів.

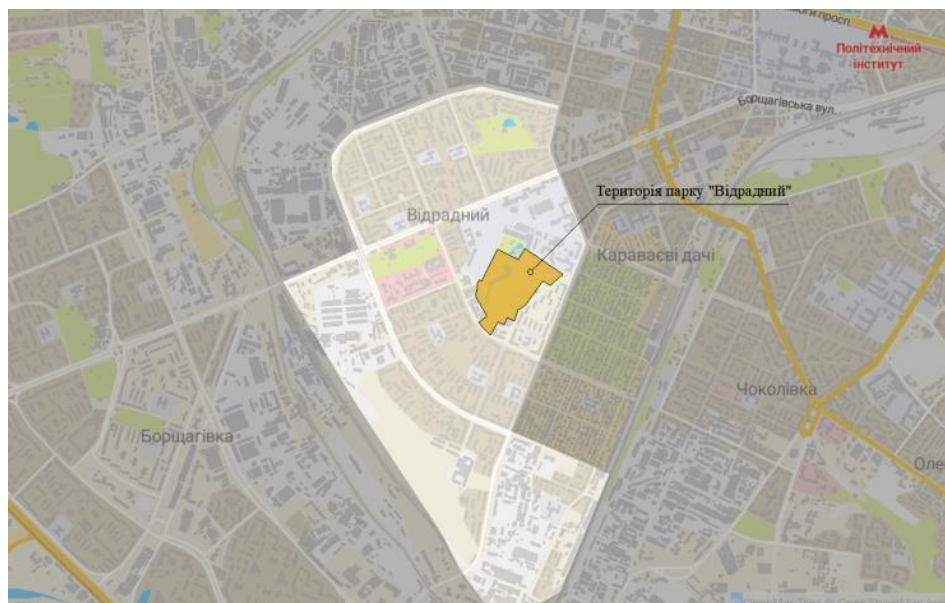


Рис. 5.2.1. Схема розташування території ділянки парку «Відрадний» у планувальній структурі району Відрадний м.Київ

Кількість людей на території одночасно: 5000 чоловік.

Часи роботи: з 10.00 до 20.00

Аналіз потенційно небезпечних об'єктів в районі проектування

- 1) БЗК «Вог Рітейл» ТОВ «Гільдія Нерухомості», вул. Народного Ополчення, 11, просп. Відрадний, 105: вибухо-пожежонебезпечні об'єкти нафтохімічної промисловості. Відстань від потенційно небезпечного об'єкту до території проектування складає 3 км та 2 км відповідно (рис. 5.2.2).

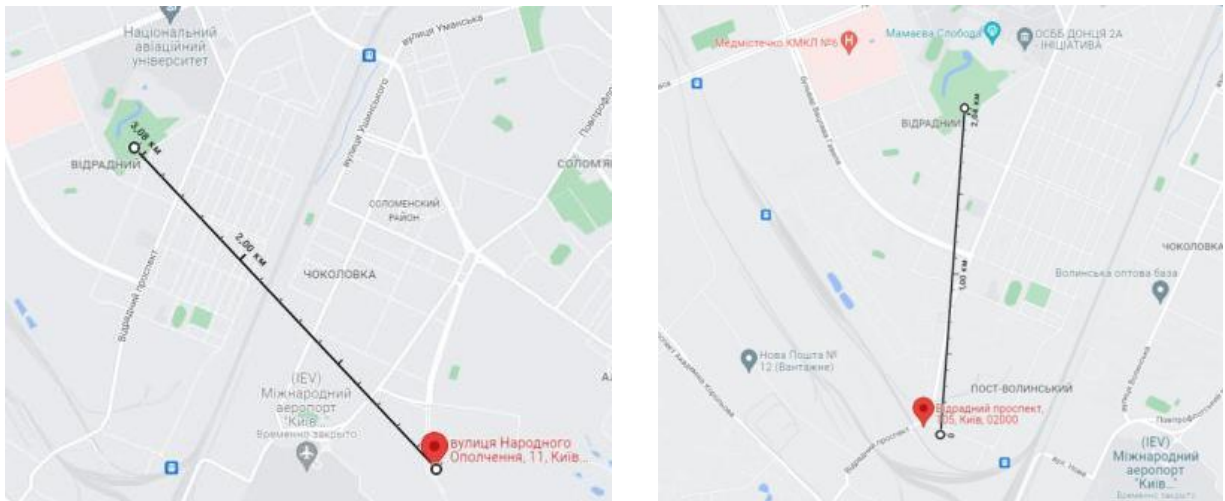


Рис. 5.2.2 Ліворуч – відстань від БЗК «Вог Рітейл» по вул. Народного Ополчення до об'єкту проектування; праворуч – відстань від БЗК «Вог Рітейл» по просп. Відрадний до об'єкту проектування

- 2) КП «Міжнародний аеропорт «Київ» (Жуляни), ТОВ «Майстер-Авіа» пр-т Повітрофлотський, 79: пожежонебезпечний дорожньо-транспортний комплекс, воєнна стратегічна ціль. Відстань від аеропорту до ділянки проектування 2,5 км (рис. 5.2.3).

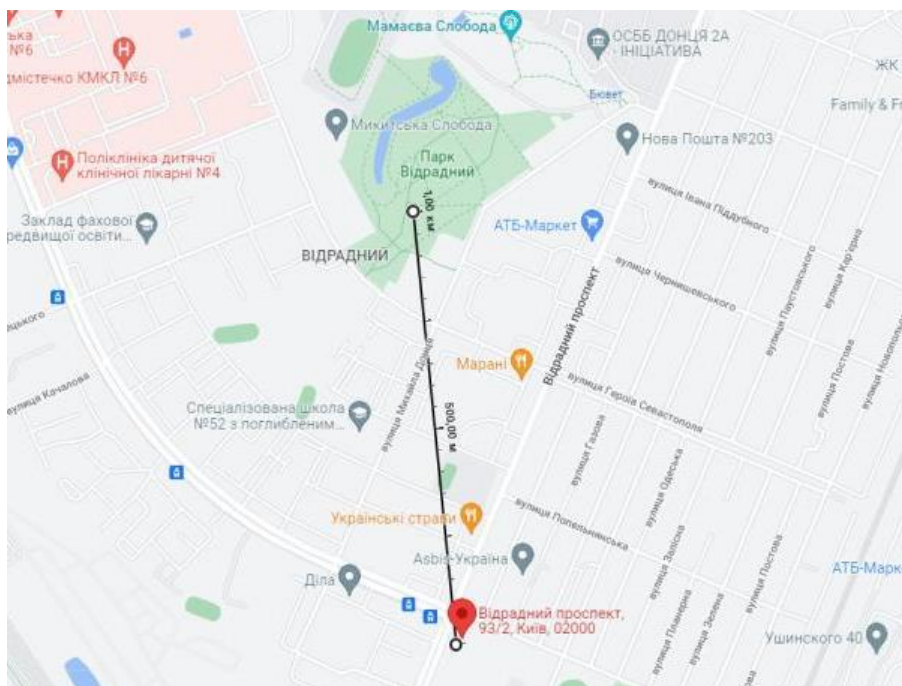


Рис. 5.2.4 Відстань від ПАТ «Кисневий завод» до об'єкту проектування

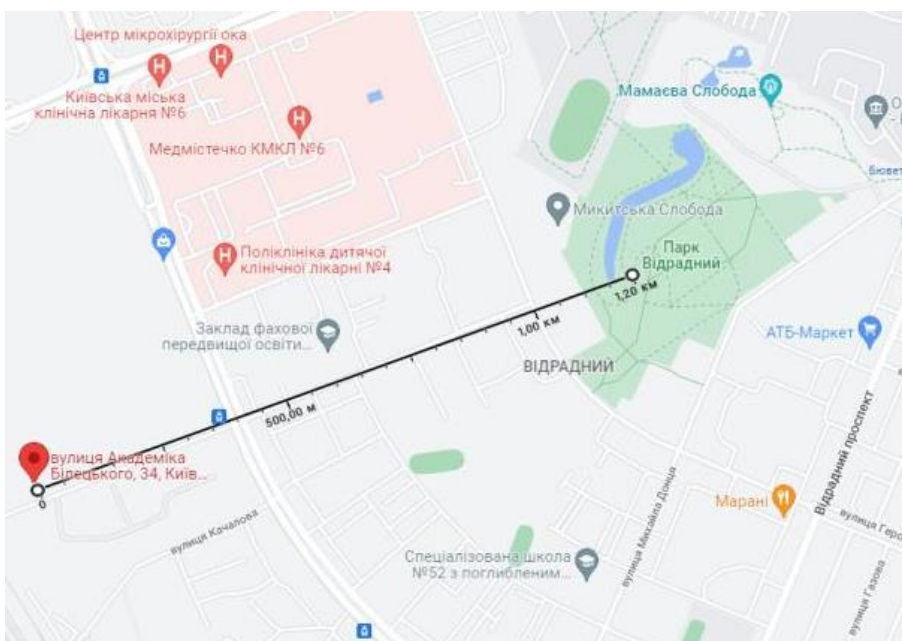


Рис. 5.2.5 Відстань від холодокомбінату до об'єкту проектування

Висновки до пункту 5.2

Кодекс Цивільного захисту України регулює відносини, пов'язані із захистом населення, територій, навколишнього природного середовища та майна від надзвичайних ситуацій, реагування на них, функціонуванням єдиної державної системи цивільного захисту, та визначає повноваження органів державної влади, органів місцевого самоврядування, права та обов'язки громадян України,

підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності при виникненні надзвичайних ситуацій і проведенні відповідних заходів щодо їх ліквідації.

За вимогами Кодексу цивільного захисту України потрібно забезпечити та впровадити шляхи захисту відвідувачів і працівників громадського паркового комплексу поруч з міжнародним аеропортом «Київ» (Жуляни), об'єкту ПАТ «Кисневий завод», філією «Холодокомбінат № 4».

5.3 Розрахунок заходів Цивільного захисту

За видами аварій, що можуть статися виходячи з властивостей небезпечних речовин, та за впливом уражаючих факторів цих аварій, категорії небезпечних речовин об'єднуються у три групи:

група 1 (вибух) - горючі (займисті) гази, легкозаймисті рідини, горючі рідини, перегріті під тиском, ініціюючі (первинні), бризантні (вторинні) та піротехнічні вибухові речовини, речовини-окисники, речовини, які вступають у бурхливу реакцію з водою з виділенням горючих та/або вибухонебезпечних чи токсичних газів [77];

група 2 (пожежа) - горючі (займисті) гази, горючі рідини, легкозаймисті рідини, горючі рідини, перегріті під тиском, речовини-окисники, а також речовини, які вступають у бурхливу реакцію з водою з виділенням горючих та/або вибухонебезпечних чи токсичних газів [77];

група 3 (шкідливі для людей і довкілля) – високотоксичні речовини, токсичні речовини, речовини, які становлять небезпеку для довкілля (високотоксичні для водних організмів), речовини, які становлять небезпеку для довкілля (токсичні для водних організмів) та/або можуть здійснювати довгостроковий негативний вплив на водне середовище, а також речовини, які вступають у бурхливу реакцію з водою з виділенням горючих та/або вибухонебезпечних чи токсичних газів [77].

Евакуація – це упорядковане виведення чи вивезення людей з об'єктів і населених пунктів, перебування в яких стає небезпечним для життя. Основна мета евакуації – забезпечення безпеки кожної людини і всіх. Евакуації

підлягають цінності, документація та архівна матеріали. Масштаби евакуації залежать від величини поширення ураження чи загрози надзвичайної ситуації. Успішність проведення евакуації залежить від підготовленості керівництва об'єктів, населених пунктів, адміністративних територій, керівників держави, населення, сил і засобів.

В обстановці загрози населенню особливого значення набуває термін евакуації людей за межі небезпечних зон. За таких умов у мінімальний термін евакуації людей за межі небезпечних зон. За таких умов у мінімальний термін евакуацію можна провести комбінованим способом, який полягає у тому, що масове виведення населення із небезпечної зони пішки поєднується з виведенням деяких категорій населення всіма видами наявного транспорту.

Шлях евакуації — це ділянка руху людей до виходу з приміщення чи будівлі (проходи, коридори, драбини, дороги).

Евакуаційними приміщеннями є виходи чи шляхи, що ведуть на територію комплексу.

Висновки до розділу 5

Щоб організовано провести евакуацію, не допустити паніки і загибелі людей необхідно: завчасно планувати евакуацію населення; визначити райони, придатні для розміщення евакуйованих з небезпечних зон; організувати управління евакуацією. Для забезпечення евакуації з ділянки проектування передбачений план евакуації з території парку, який має чотири головних евакуаційних виходи та п'ять запасних у разі неможливості доступу.

Запропоновані заходи захисту населення забезпечують збереження життя та здоров'я відвідувачів і працівників громадського паркового комплексу поруч з міжнародним аеропортом «Київ» (Жуляни), об'єктом ПАТ «Кисневий завод», філією «Холодокомбінат № 4», що відповідає вимогам Кодексу цивільного захисту України.

ВИСНОВКИ

1. На основі аналізу існуючих вітчизняних та закордонних теоретичних досліджень авторкою запропоновано введення нового терміну «персонального рекреаційного простору». Окремо розглянуто та виділено аспекти, які треба враховувати при проектуванні приватних рекреаційних просторів (композиційні, архітектурно-просторові, архітектурно-планувальні, ергономічні, психофізіологічні, ландшафтні, екологічні чинники, сприйняття середовища через метод експериментальної психології, системні принципи формування цілісних ландшафтно-рекреаційних об'єктів).
2. Виокремлено прийоми підвищення якості паркового рекреаційного простору: змінення балансу природних і штучних компонентів середовища на користь природних, впровадження безпечного повернення людей до активного стану життя в умовах пандемії, поліпшення соціального та психологічного рівня людини під час перебування у просторі реакреції та інш.
3. Виділені фактори (психофізичні, антропометричні, соціальні, психічні) та умови (створення зелених куточків, поліфункціональність парку, розмежування тихих та активних функціональних зон, створення активних точок візуального споглядання для спонукання людини до руху тощо) створення рекреаційних персональних просторів.
4. Сформовано головні принципи ландшафтно-планувальної організації персональних рекреаційних просторів в парковому середовищі такі як: принцип розподілу рекреаційних потоків, принцип активізації рекреаційної діяльності, принцип планувальної узгодженості, принцип функціональної цілісності в зонуванні простору, принцип соціального взаємозв'язку, принцип екологічності.
5. Розроблено методи створення персонального рекреаційного простору: встановлено його типологію за доступом пішохідного потоку, за розташуванням відносно громадського типу простору різного

- призначення. Впроваджено так звані «бар'єри», що забезпечать розмежування загального та персонального доступу й які пропонуються для впровадження в ландшафтній організації паркових територій.
6. Розроблені вимоги до проектування персональних рекреаційних просторів в парковому середовищі, ключові серед яких є: впровадження безпечного повернення людей до активного стану життя в умовах пандемії, змінення балансу природних і штучних компонентів середовища на користь природних, поліпшення соціального та психологічного рівня людини під час перебування у просторі рекреації, створення інклюзивного середовища.
 7. Досліджено основні характеристики ділянки проектування, а саме, її розміщення в структурі міста, існуючий стан містобудівної ситуації та озеленення території, схему планувальних обмежень та функціонального зонування території. Розроблений аналіз пішохідно-транспортних шляхів, композиційний та еволюційно-генетичний аналіз паркового середовища.
 8. Функціонально-планувальне рішення парку «Відрадний» формує набір рекреаційної діяльності таким чином, що враховується специфіка перебування в парку окремих вікових та гендерних груп населення. Розвинена зона активного відпочинку формує міцний кластер і планувально розмежується із зонами тихої рекреації. Приблизно 25% території насичена персональними рекреаційними просторами.
 9. Запропоновано ряд заходів з благоустрою та озеленення ділянки проектування. Сформовано ідею створення «зелених куліс, виділено три типи персональних рекреаційних просторів. Запроваджене покращення видового складу озеленення, збільшення дендрорізноманіття за рахунок висадження дерев першої величини.
 10. За художню концепцію паркового простору було обрано тема поглиблення в історичне минуле ділянки та поширення культурної спадщини засобами художньої виразності та ландшафтно-планувальними прийомами. В парку

«Відрадний» бере початок гирло річки Либідь, тому за основу взято образний ряд на основі термінів «джерело», «струмок», «Либідь».

11. Заходи цивільного захисту забезпечують безпеку людей у випадку надзвичайної ситуації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- 1) Архитектурная композиция садов и парков / под общ.ред. Вергунова А.П. – М.: Стройиздат, 1980. 254с.
- 2) Безпека життєдіяльності. О.І. Запорожец, Б.Д. Халмурадов, В.І. Примаченко та ін. - К.: Центр учбової літератури, 2013. - 448 с.
- 3) *Бейдик О.О.* Словник-довідник з географії туризму, рекреації та рекреаційної географії. К.: “Палітра”, 1997. 130 с.
- 4) *Беляева Е.Л.* Архитектурно-пространственная среда города как объект зрительного восприятия / Е.Л.Беляева. – М.: Стройиздат, 1977. – 127 с
- 5) *Беляева Е.Л.* Движение и время в восприятии городской среды / Е. Беляева // Город и время: сб. тр. М.: Стройиздат, 1973. Беляева, Е. Движение и время в восприятии городской среды / Е. Беляева // Город и время: сб. тр. М.: Стройиздат, 1973.
- 6) Боговая И.О., Фурсова Л.М. Ландшафтное искусство. Учебник для вузов. — М.: Агропромиздат, 1988. — 223 с.
- 7) *Василенко Н.А.* Системные принципы формирования ландшафтно-рекреационной среды крупного города. : автореф. дис... канд. архітектури: 18.00.01. - Москва, 2009
- 8) *Вергунов А.П.* Озеленение центров крупных городов. Обзор. – М., ЦНТИ по гражд. стр-ву и архитектуре, 1976. - 42 с.
- 9) *Вергунов А.П.* Архитектурно-ландшафтная организация крупного города, Л.: Стройиздат, Ленингр. отд-ние, 1982.-134 с.
- 10) *Вергунов А. П.* Ландшафтное проектирование: Учеб. пособие для ВУЗов... спец. "Архитектура" / *А.П.Вергунов, М.Ф.Денисов, С.С.Ожегов.* - М.: Высш. шк., 1991. - 240 с.
- 11) *Войко Н. Ю., Каранда А. О.* Вплив природних та штучних чинників на психоемоційний стан людини. Містобудування та територіальне планування. 2019. – №69. С. 45-56.
- 12) *Гарнизоненко Т.С.* Справочник современного ландшафтного дизайнера. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2005. – 314с.

- 13) *Гостев В.Ф., Юскевич Н.Н.* Проектирование садов и парков: Учеб. для техникумов. - М.: Стройиздат, 1991. - 340 с.
- 14) *Горохов В.А.* Городское зеленое строительство: Учебное пособие для архит. и строит, спец. вузов. - М.: Стройиздат, 1991. - 410 с.
- 15) *Горохов В.А.* Зеленая природа города: Учеб. пособие для ВУЗов / *В.А.Горохов*, изд. 2-е, доп. и перераб. - М.: Архитектура-С, 2005. - 528 с.
- 16) *Горохов В.А.* Парки мира / *В.А.Горохов, Л.Б.Луниц.* - М.: Стройиздат, 1985. - 328 с.
- 17) ДБН В. 1.1. - 7:2016. Пожежна безпека об'єктів будівництва. Загальні вимоги.
- 18) ДБН 97 Державні будівельні норми України Київ, Держ. Стандарт 1999.
- 19) ДБН А.3.1 - 9 - 2000. Прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом захисних споруд цивільної оборони та їх утримання, управління, організація і технологія. Київ.: НДІБВ - 2000.
- 20) *Демиденко Г.П.* Безпека життєдіяльності: Навчальний посібник. - Київ:НТУУ КПІ, 2008. - 300 с.
- 21) Державні будівельні норми України. Містобудування. Планування і забудова міських та сільських поселень. - ДБН 360-92** -142с.
- 22) *Дормидонтова В.В.* История садово-парковых стилей. - М.: Архитектура-С. 2003. – 207 с.
- 23) ДСТУ БА. 2.2.-7:2010. Проектування. Розділ інженерно технічних заходів цивільного захисту (цивільної оборони) у складі проектної документації об'єктів. Київ - Мінрегіонбуд. Україна, - 2010.
- 24) *Ефимов А.В.* Дизайн архитектурной среды: Учеб. для вузов / *Г.Б.Минервин, А.П.Ермолаев, В.Т.Шимко, Н.К.Кудряшов* и др. – М.: Архитектура-С, 2006. - 504 с.
- 25) *Жирнов А.Д.* Искусство паркостроения. - Львов: Вища школа, 1977. - 208 с.
- 26) *Забелина Е.В.* Поиск новых форм в ландшафтной архитектуре: Учеб. пособие для ВУЗов. - М.: Архитектура-С, 2005. - 160 с.

- 27) Закон України від 19.11.1992 року № 2801 - ХІІ, Основи законодавства України про охорону здоров'я.
- 28) *Залеская Л.С., Микулина Е.М.* Ландшафтная архитектура: Учебник для ВУЗов. – М.: Стройиздат, 1979. – 238с.
- 29) Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій. Посібник/О.М Євдін та ін. - Т.1. Техногенна та природна небезпека, Т.3. Інженерно-технічні заходи цивільного захисту (цивільної оборони) та містобудування - К.: КІМ, 2007, 2008 - 636 с., 152 с.
- 30) *Каранда А. О.* Ідейно-тематична відповідність та стильова єдність, як основна складова принципу формування художньообразного середовища спеціалізованих культурнопізнавальних парків / А. О. Каранда // Сучасні проблеми архітектури та містобудування: наук.-техн. зб. / Київ. нац. ун-т буд-ва і архіт. ; відп. ред. М. М. Дьомін. - Київ : КНУБА, 2020. - Вип. 56. - С. 234 - 246.
- 31) *Каранда А. О.* .Історичний досвід формування садів і парків філософської та психоемоційної спрямованості / А. О. Каранда // Сучасні проблеми архітектури та містобудування : наук.-техн. зб. / Київ. нац. ун-т буд-ва і архіт. ; відп. ред. М. М. Дьомін. - Київ : КНУБА, 2020. - Вип. 53. - С. 188 - 197.
- 32) Кодекс цивільного захисту України – К., від 02.10 2012 року, № 5403 - VI.
- 33) Конституція України. Основний закон. - К., 1996.
- 34) *Крижановская Н.Я.* Основы ландшафтного дизайна. - Ростов н/Д: Феникс, 2005. - 204 с.
- 35) *Курбатов В.Я.* Всеобщая история ландшафтного искусства. Сады и парки мира. - М.: Эксмо, 2007. - 736 с.
- 36) *Колесников А.И.* Декоративная дендрология / Изд. 2-е, испр. и доп. – М.: Лесная промышленность, 1974. - 704 с.
- 37) Ландшафтное проектирование : учебное пособие /Н. В. Бауэр. – Тюмень : ТюмГНГУ, 2011. – 240 с.

- 38) *Лихачев Д.С.* Поэзия садов: к семантике садово-парковых стилей. Сад как текст. - М.: Согласие, Новости, 1998. - 470 с.
- 39) *Немова Е.М.* Дизайн садового участка. Научно-популярная литература. - М.: ЗАО "Фитон+", 2000. - 192 с.
- 40) *Немова Е.М.* Стилистика сада. Научно-популярная литература. – М.: ЗАО "Фитон+", 2001. - 160 с.
- 41) *Нефедов В.А.* Ландшафтный дизайн и устойчивость среды. - СПб, "Полиграфист", 2002. - 295 с.
- 42) *Нехуженко Н.А.* Основы ландшафтного проектирования и ландшафтной архитектуры: Учеб. пособие. - СПб.: Изд. дом «Нева», 2004. - 190 с.
- 43) *Николаевская З.А.* Садово-парковый ландшафт: Учебник для ВУЗов. - М.: Стройиздат, 1989. - 339 с.
- 44) *Ожегов С.С.* История ландшафтной архитектуры: Учеб.для вузов: спец. «Архитектура». – М.: Архитектура-С, 2004. 230с.
- 45) *Павленко Л.Г.* Ландшафтное проектирование. Дизайн сада / Серия «Строительство и дизайн». – Ростов н/Д: Феникс, 2005. – 192 с.
- 46) *Палентреер С.Н.* Садово-парковое и ландшафтное искусство. - М.: Изд-во МГУ Леса. - 2004.
- 47) *Панкратов В.П.* Ландшафтный дизайн малых пространств. - М.: Изд-во МГУ Леса, 2004.
- 48) Парк и отдых. Современный парк в системе организации досуга: Сб. науч. ст. / Под ред. *Е.М.Петояна.* - М.: НИИК, 1989. - 189с.
- 49) *Покладок О.В.* Архітектурно-планувальна трансформація рекреаційних систем приміських зон великих міст (на прикладі міста Львова): автореф. дис... канд. архітектури: 18.00.01 / Національний університет «Львівська політехніка». Львів, 2021. – 239 с.
- 50) Про мораторій на видалення зелених насаджень на окремих об'єктах благоустрою зеленого господарства м. Києва: Закон України від 02.12.2010 р. №2739-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2739-17>

- 51) Про єдину державну систему запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру: постанова Кабінету Міністрів України . - Київ, 03.08.1998. - №1198.
- 52) *Регель А.* Изящное садоводство и художественные сады: (Извлечение). - М.: Сов. Россия, 1990. - 146 с.
- 53) *Реймерс Н.Ф.* Охрана природы и окружающей человека среды: слов-справ. / Н.Ф. Реймерс. -М.: Просвещение, 1992.- 320 с.
- 54) *Родичкин И.Д. и др.* Ландшафтная архитектура: Краткий справочник архитектора / Под ред. И.Д. Родичкина. – К., Будівельник, 1990. – 336 с.
- 55) *Рудэнко И.Н. и др.* Руководство по проектированию парков / БелНИИП градостроительства. - Мн.: Полымя, 1980.- 140 с.
- 56) *Саймондс Дж.О.* Ландшафт и архітектура / Дж.О.Саймондс; сокр. пер. с англ. *А.И.Маньинавина*; науч. ред. *Л.С.Залесская*. - М.: Стройиздат, 1965. - 194 с.
- 57) *Смадич І.П.* Архітектурна організація об'єктів сучасної рекреації у Карпатському регіоні України – Рукопис. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата архітектури за фахом 18.00.01 - Теорія архітектури, реставрація пам'ятників архітектури. – Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу. – Львів, 2016
- 58) *Сокольская О.Б.* История садово-паркового искусства: Учебник для ВУЗов. - М.: ИНФРА-М, 2004. - 350 с.
- 59) *Сокольская О.Б.* Ландшафтная архитектура: Специализированные объекты: учеб. пособие для студ. ВУЗов / *О.Б.Сокольская, В.С. Теодоронский, А.П.Вергунов*. – М.: Изд. центр «Академия», 2007. – 219с.
- 60) *Соснова Н.С.* Теоретико-методологічні основи формування громадських просторів міст України: автореф. дис... канд. архітектури: 18.00.01 / Національний університет «Львівська політехніка». Львів, 2021. - 432 с
- 61) *Сычева А.В.* Ландшафтная архитектура: Учеб. пособие для ВУЗов / *А.В.Сычева*; 4-е изд., испр. - М.: Оникс, 2007. - 87 с.

- 62) Сычева А.В., Титова Н.П. Ландшафтный дизайн. Эстетика деталей городской среды. – Мн.: Высшая школа. 1984. – 125с.
- 63) Теодоронский В.С. и др. Ландшафтная архитектура: специализированные объекты: Учеб. пособие для ВУЗов / В.С.Теодоронский, А.П.Вергунов, О.Б.Сокольская. - М.: Академия, 2008.
- 64) Теодоронский В.С., Степанов Б.В. Ландшафтная архитектура и садово-парковое строительство. - М.: Изд-во МГУ Леса, 2004.
- 65) Усачова О.Ю. Удосконалення композиційних прийомів формування рекреаційного середовища для дітей в сучасному місті (на прикладі м. Харкова) : автореф. дис... канд. архітектури: 18.00.01 / Усачова Олена Юріївна ; Харківський держ. технічний ун-т будівництва та архітектури. - Х., 2009. - 20 с
- 66) Шилин В.В. Архитектура и психология. Краткий конспект лекций. – Н.Новгород: Нижегород. гос. архит.-строит. ун-т, 2011. – 66 с.
- 67) Шимко В.Т. Архитектурно-дизайнерское проектирование городской среды: Учебник / В.Т.Шимко. – М.: «Архитектура-С», 2006. - 384 с.
- 68) Энциклопедический справочник «Киев» / под ред. А. В. Кудрицкого. — К.: Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 1985. — С. 794
- 69) Ящук В.І. Методичні підходи до оцінювання рекреаційного потенціалу регіонів України / В.І. Ящук // Вісник Львівського торговельно-економічного університету. – Львів : Видавництво Львівського торговельно-економічного університету, 2020. – Вип. 23. – 216 с
- 70) Hall, Edward T. A System for the Notation of Proxemic Behavior, 1963
- 71) Hall, Edward T. The hidden dimension. Doubleday, 1969 , ISBN 978-0-385-08476-5.
- 72) Modern landscape architecture: a critical review / Editor: M. Treib. - The MIT Press, 1993. - 294 p.
- 73) Sommer, Robert. Personal Space: The Behavioral Basis of Design. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hal, 1969. – 177 p.

- 74) Moore. Nina-Jo Nonverbal Communication: Studies and Applications. - New York: Oxford University Press, 2013.- 544 p
- 75) Tulainova O., Sedak A. The concept of personal space in landscape architecture: methods of landscape-planning organization // Multidisciplinary academic notes. Science research and practices. Proceedings of the XV International Scientific and Practical Conference. Madrid, Spain. 2022. Pp. 44-53.
- Інтернет-ресурс:
- 76) Вікіпедія - вільна енциклопедія: Відрадний [Електрон. ресурс]. - Режим доступу URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%92%D1%96%D0%B4%D1%80%D0%B0%D0%B4%D0%BD%D0%B8%D0%B9>
- 77) Державна служба України з питань праці (Держпраці) [Електрон. ресурс]. - Режим доступу URL: <https://dsp.gov.ua/faq/za-iakymy-katehoriiamy-tahrupamy-nebezpechnykh-rechovyn-provodytsia-identyfikatsiia-ob-iektiv-pidvyshchenoi-nebezpeky/>
- 78) Закон України про благоустрій [Електрон. ресурс]. - Режим доступу URL: http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=50294
- 79) Заряддя (парк) [Електрон. ресурс]. - Режим доступу URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%97%D0%B0%D1%80%D1%8F%D0%B4%D0%B4%D1%8F_\(%D0%BF%D0%B0%D1%80%D0%BA\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%97%D0%B0%D1%80%D1%8F%D0%B4%D0%B4%D1%8F_(%D0%BF%D0%B0%D1%80%D0%BA))
- 80) Історія київської річки Либідь. Інформаційно-аналітичний, культурно-просвітницький портал [Електрон. ресурс]. - Режим доступу URL: <https://spadok.org.ua/krayeznavstvo/istoriya-kyyivskoyi-richky-lybid>
- 81) Исторические карты Киева с X века до наших дней [Електрон. ресурс]. - Режим доступу URL: <http://toursdekiev.com.ua/ru/map>
- 82) Киев.Сегодня: Прогулка по парку "Отрадний" в Киеве [Електрон. ресурс]. - Режим доступу URL: <https://kiev.segodnya.ua/kiev/kwheretogo/progulka-po-parku-otradnyy-v-kieve-most-vlyublennyh-i-plavayushchiy-domik-dlya-cherepah-1042276.html>

- 83) Киев тут. Парк Отрадный в Киеве [Электрон. ресурс]. - Режим доступа URL: https://tut-kiev.com/ru/park-otradnyj_2410.html
- 84) Комунальна організація «Київгенплан» [Электрон. ресурс]. - Режим доступа URL: <http://kyivgenplan.grad.gov.ua/>
- 85) Любимська Д. Гомогенные поля спальных районов разрушают психику горожан. [Электрон. ресурс]. URL: <https://1qip1.com/womens/1277-gomogennye-polya-spalnyh-rayonov-razrushayut-psihiku-gorozhan.html>
- 86) МІАС ЗМД МІСТОБУДІВНИЙ КАДАСТР КИЄВА [Электрон. ресурс]. - Режим доступа URL: <https://mkk.kga.gov.ua/map/>
- 87) Парк Hyperlane Linear Sky / АСПЕКТ Studios [Электрон. ресурс]. - Режим доступа URL: https://www.archdaily.com/944000/hyperlane-aspect-studios?ad_source=search&ad_medium=search_result_projects
- 88) "Проксемика". Proxemics: definition and meaning [Электрон. ресурс]. - Режим доступа URL: <https://www.dictionary.com/browse/proxemics>
- 89) Рекреаційний час І ПРОСТІР ТА ЇХ СПІВВІДНОШЕННЯ [Электрон. ресурс]. - Режим доступа URL: <http://um.co.ua/4/4-5/4-58001.html>
- 90) Тойо Ито. Стандартные люди в стандартных домах [Электрон. ресурс]. - Режим доступа URL: <http://www.lookatme.ru/mag/people/experience/194185-toyo-ito>
- 91) Шанхайский парк Хоутан: пейзаж как живая система [Электрон. ресурс]. - Режим доступа URL: <https://www.asla.org/2010awards/006.html#:~:text=Award%20of%20Excellence,Shanghai%20Houtan%20Park%3A%20Landscape%20as,Living%20System&text=The%20terraced%20wetland%20is%20accessible,Expo%20without%20sacrificing%20sensational%20experience.>
- 92) Alan Rapp. Design Observer: Personal Space [Электрон. ресурс]. - Режим доступа URL: <https://designobserver.com/feature/personal-space/8597>
- 93) Archdaily. Come on, Calm on / Shma [Электрон. ресурс]. - Режим доступа URL: <https://www.archdaily.com/968159/come-on-calm-on-shma>

- 94) Archdaily. Shanghai Houtan Park / Turenscape [Электрон. ресурс]. - Режим доступа URL: <https://www.archdaily.com/131747/shanghai-houtan-park-turenscape>
- 95) ASPECT Landscape Architecture [Электрон. ресурс]. - Режим доступа URL: <http://www.aspect.net.au/>
- 96) BRUNS Pflanzen [Электрон. ресурс]. - Режим доступа URL: <https://www.bruns.de/ru/home-ru/>
- 97) Domino Park вводит круги социального дистанцирования, чтобы адаптироваться к кризису COVID-19 [Электрон. ресурс]. - Режим доступа URL: https://www.archdaily.com/940244/domino-park-introduces-social-distancing-circles-to-adapt-to-the-covid-19crisis?ad_source=search&ad_medium=search_result_articles
- 98) Domino Park / James Corner Field Operationshttps [Электрон. ресурс]. - Режим доступа URL: <https://www.archdaily.com/914548/domino-park-james-corner-field-operations>
- 99) EBVEN [Электрон. ресурс]. - Режим доступа URL: <https://www.ebben.nl/ru/treeebb/acpdrumm-acer-platanoides-drummondii/>
- 100) EMBT Arquitectes Associats. [Электрон. ресурс]. - Режим доступа URL: <http://www.mirallestagliabue.com/>
- 101) Fizo. У Рівному створюють новий парк зі скейт-парком та скеледромом [Электрон. ресурс]. - Режим доступа URL: <https://fizo.in.ua/news/202106/u-rivnomu-stvoryat-novij-park-zi-skejt-parkom-ta-skeledromom.html>
- 102) Flatfy. Святошинский Отрядный [Электрон. ресурс]. - Режим доступа URL: <https://flatfy.ua/%D0%BC%D0%B8%D0%BA%D1%80%D0%BE%D1%80%D0%B0%D0%B9%D0%BE%D0%BD%D1%8B-%D0%BA%D0%B8%D0%B5%D0%B2%D0%B0/%D0%BE%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%B4%D0%BD%D1%8B%D0%B9>
- 103) Foreign Office Architects. [Электрон. ресурс]. - Режим доступа URL: <http://www.f-o-a.net/>

- 104) Google: Просмотр улиц [Электрон. ресурс]. - Режим доступа URL:
<https://www.google.com/maps/@50.4309595,30.4245021,3a,75y,234.55h,89.26t/data=!3m8!1e1!3m6!1sAF1QipO1OajUtRGrRzjHwcrAtRMQe1ghX-Iot4OqKBe !2e10!3e11!6shttps:%2F%2Flh5.googleusercontent.com%2Fp%2FAF1QipO1OajUtRGrRzjHwcrAtRMQe1ghX-Iot4OqKBe %3Dw203-h100-k-no-pi-0-ya72.16692-ro-0-fo100!7i10240!8i5120>
- 105) Google фото [Электрон. ресурс]. - Режим доступа URL:
https://www.google.com/maps/place/%D0%BF%D0%B0%D1%80%D0%BA+%D0%92%D1%96%D0%B4%D1%80%D0%B0%D0%B4%D0%BD%D0%B8%D0%B9/@50.4307428,30.4243313,3a,75y,90t/data=!3m8!1e2!3m6!1sAF1QipMyEAcuaOmrRZu3_dyc1f5DxwmIxAJQR9Sp8n9a!2e10!3e12!6shttps:%2F%2Flh5.googleusercontent.com%2Fp%2FAF1QipMyEAcuaOmrRZu3_dyc1f5DxwmIxAJQR9Sp8n9a%3Dw203-h135-k-no!7i1613!8i1080!4m7!3m6!1s0x40d4cc04cbc3eb13:0xb35c62c866be9548!8m2!3d50.4330733!4d30.426563!14m1!1BCgIgAQ
- 106) GROSS.MAX. [Электрон. ресурс]. - Режим доступа URL:
<http://www.grossmax.com/>
- 107) Gustafson Guthrie Nichol Ltd. [Электрон. ресурс]. - Режим доступа URL:
<http://www.ggnltd.com/>
- 108) Jiangmen dragon creek park renovación | Biennal [Электрон. ресурс]. - Режим доступа URL:
<https://landscape.coac.net/jiangmen-dragon-creek-park-renovacion>
- 109) Kengo Kuma & Associates. [Электрон. ресурс]. - Режим доступа URL:
<http://www.kkaa.co.jp/>
- 110) LAND-I. [Электрон. ресурс]. - Режим доступа URL:
<http://www.archiculture.com/>
- 111) Martha Schwartz Partners. [Электрон. ресурс]. - Режим доступа URL:
<http://www.marthaschwartz.com/>
- 112) NIP pay sage. [Электрон. ресурс]. - Режим доступа URL:
<http://www.nippaysage.ca/>

- 113) Oslund.and.assoc. [Электрон. ресурс]. - Режим доступа URL: <http://www.oaala.com/>
- 114) Peter Walker and Partners. [Электрон. ресурс]. - Режим доступа URL: <http://www.PWPLA.com>
- 115) Pinterest [Электрон. ресурс]. - Режим доступа URL: : <https://www.pinterest.ru/>
- 116) Sasaki Associates. [Электрон. ресурс]. - Режим доступа URL: <http://www.sasaki.com/>
- 117) Turenscape. [Электрон. ресурс]. - Режим доступа URL: <http://www.turenscape.com/English/>
- 118) Wikipedia, the free encyclopedia. Proxemics [Электрон. ресурс]. - Режим доступа URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Proxemics#cite_ref-Hall2_4-0

ЗАВДАННЯ
на виконання дипломного проекту зі
спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» освітньо-
кваліфікаційного рівня «Магістр» по кафедрі «Містобудування»

Назва вищого навчального закладу КНУБА

Кафедра Містобудування

Спеціальність 191 «Архітектура та містобудування»

Спеціалізація «Містобудування. Архітектурно-ландшафтне проектування»

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
 на засіданні кафедри
 містобудування
 зав. каф. професор, д. арх.
 Шебек Н. М. _____

Студентка Тулаїнова Олена Олександрівна

Група МБ 61-Б

Керівник канд. архіт., проф. Сєдак Олександр Ігоревич

1. Тема диплома

Методи ландшафтно-планувальної організації персональних рекреаційних просторів в парковому середовищі (на прикладі парку Відрадний у м. Києві)

2. Вихідні матеріали (проектні та інші, що мають бути використані)

- МІАС ЗМД МІСТОБУДІВНИЙ КАДАСТР КИЄВА
- Топографічний план м. Київ

3. Характеристика земельної ділянки:

3.1. Адміністративні характеристики: ділянка знаходиться у м. Київ, розташований на південь від проспекту Любомира Гузара;

3.2. Планувальні характеристики: житловий масив Відрадний;

3.3. Історико-культурна цінність: парку «Відрадний» надане значення об'єкту природно-заповідного фонду та відмічена на місцевості пам'ятка природи «Виток р.Либідь»;

3.4. Функціональні характеристики: відповідно до генерального плану функціональне призначення – територія існуючих зелених насаджень загального користування;

3.5. Обмеження: прибережно-захисна смуга озера, вимоги щодо охорони прибережних територій; правові та інші

3.6. Площа земельної ділянки: 14,8 га;

3.7. Інженерне забезпечення: водопостачання, каналізація, зв'язок газопостачання, тепlopостачання, електрозабезпечення;

3.8. Технічний стан: часткове оновлення та реконструкція території;

4. Характеристика забудови на ділянці проектування

4.1. Місце знаходження будівлі (споруди): забудова відсутня;

- 4.2. Дата створення та переобладнання будівлі (споруди): -;
 - 4.3. Історико-культурна цінність: об'єкт ПЗФ, охоронний статусу не має;
 - 4.4. Функціональні характеристики: функціональне призначення – зона існуючих зелених насаджень; функціональне використання – загального використання;
 - 4.5. Капітальність: -.
5. Вимоги до об'єкта проектування / реорганізації:

5.1. Містобудівні

Ділянка повинна мати зручне транспортне сполучення з магістраллю загальноміського значення а також зв'язок з історичною частиною дендропарку.

5.2. Природно-кліматичні

Клімат в місті Київ близький до помірно-холодного клімату. Київ місто зі значною кількістю опадів. Середньорічна температура повітря в Києві становить $+8,4^{\circ}\text{C}$, середня в липні: $+20,5^{\circ}\text{C}$, середня в січні: $-3,7^{\circ}\text{C}$;

5.3. Екологічні

У рейтингу забруднених міст світу Київ посідає 29-ту позицію. Столиця України має проблеми з повітрям і водою, негативний вплив має промисловість і побутові відходи, існує загроза знищення представників флори і фауни. Оцінка забруднення повітря Києва – вище середнього.

Погана екологічна ситуація у Києві призводить до потепління у столиці, що спричиняє масову загибель сосни, масиви якої створюють зелену буферну зону навколо міста. А зі зменшенням кількості дерев екологічна ситуація лише продовжує погіршуватися.

Екологічна ситуація масиву Відрадиний ставить питання забруднення атмосферного повітря одними з найважливіших. Район міста Києва має потужний промисловий комплекс різноманітних підприємств, розгалужений транспортний комплекс. Промислова зона району складається з підприємств машинобудування та металообробки, підприємств легкої, хімічної та медичної промисловості, виробництва будівельних матеріалів, поліграфії, автотранспортних та енергетичних підприємств. Загальний фон забруднення атмосферного повітря формується за рахунок стаціонарних і пересувних джерел.

5.4. Соціально-економічні

Рациональна ландшафтно-планувальна організація території з метою створення персонального рекреаційного простору. Основним завданням організації території буде надання людям додаткових рекреаційних територій, а саме:

- туристичного обслуговування;
- культурно-інтерактивного обслуговування;
- громадського харчування (зона торгівлі);
- зони активного та пасивного відпочинку.

5.5. Естетичні:

Надати образотворче рішення простору з огляду на національно-історичні особливості і створити цілісне високоякісне середовища, яке поєднує вимоги функції й естетики. Засоби виразності мають виражати загальну концепцію містобудівного об'єкту: створення зеленого оазису відпочинку задля зняття

накопиченого стресу в умовах підвищеної напруги міського темпу життя.

5.6. Архітектурно-планувальне рішення ландшафтної організації рекреаційної зони повинно впровадити якісну реорганізацію простору, рекультивацію рослинного складу території, створити персональні рекреаційні простори, розширити функціональне середовище, створити доцільну організацію пішохідно-транспортного руху.

6. Розрахунок основних параметрів містобудівного об'єкта.

Загальна площа ділянки: 14,8га.

Територія озеленення: 10,8 Га

Площа водоймища: 0,12 Га

Площа проїздів, тротуарів, майданчиків: 0,2 Га

7. Охорона навколишнього середовища.

Під час виконання підготовчих і будівельних робіт із спорудження об'єкта мають бути здійснені заходи щодо захисту навколишнього середовища під час будівництва, а також дотриманням вимог чинного законодавства щодо охорони та збереження навколишнього природного середовища, забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення та безпеки прилеглих об'єктів техногенного середовища, згідно з ДБН А.3.1-5-2009. Організація будівельного виробництва, охорона навколишнього середовища в процесі будівництва.

Санітарно-гігієнічні характеристики повітря робочої зони мають відповідати ГОСТ 12.1.005.

8. Склад проектних матеріалів:

- Схема розташування проектованої території у планувальній структурі міста М 1:5000/ М 1:10000;
- Опорний план (план існуючого використання території) М 1:2000/ М 1:5000;
- Проектний план (генеральний план) М 1:2000;
- Схема функціонального зонування М 1:2000;
- Схема організації руху відвідувачів парку та спецтранспорту по території;
- Схема озеленення і благоустрою проектованої території М 1:2000;
- Фрагмент проектного плану з детальною розробкою озеленення і благоустрою території М 1:500;
- Креслення поперечних профілів алей та прогулянкових доріжок
- Фрагменти побудови просторово-планувальних композицій в структурі парку
- Техніко-економічні показники (за укрупненими показниками)
- Перспективні зображення фрагментів парку
- Макет
- Пояснювальна записка.

9. Список використаних джерел.

10. Основні контрольні терміни виконання проекту:

- видача завдання _____;
- клаузура _____;
- затвердження ескізу та експозиції графічних матеріалів _____;
- допуск до захисту _____.

Студент _____

Керівники проекту:

Консультанти:

Ілюстрації до пункту 1.1

ДОСВІД ЛАНДАФТНО-ПЛАНУВАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ПЕРСОНАЛЬНИХ РЕКРЕАЦІЙНИХ ПРОСТОРІВ

ІІ Теоретичні передумови організації персональних рекреаційних просторів

Роль корисних систем ландшафтної рекреації в середньому місті

Фактори, що впливають на екологічний стан людини

Система ґрунтових факторів за походженням впливом на покращувальний стан людини

Система ґрунтових факторів за походженням впливом на покращувальний стан людини

Система ґрунтових факторів за походженням впливом на покращувальний стан людини

Система ґрунтових факторів за походженням впливом на покращувальний стан людини

Система ґрунтових факторів за походженням впливом на покращувальний стан людини

Система ґрунтових факторів за походженням впливом на покращувальний стан людини

Система ґрунтових факторів за походженням впливом на покращувальний стан людини

Система ґрунтових факторів за походженням впливом на покращувальний стан людини

Система ґрунтових факторів за походженням впливом на покращувальний стан людини

Система ґрунтових факторів за походженням впливом на покращувальний стан людини

Значення місця для людини

Система ґрунтових факторів за походженням впливом на покращувальний стан людини

Система ґрунтових факторів за походженням впливом на покращувальний стан людини

Система ґрунтових факторів за походженням впливом на покращувальний стан людини

Система ґрунтових факторів за походженням впливом на покращувальний стан людини

Система ґрунтових факторів за походженням впливом на покращувальний стан людини

Система ґрунтових факторів за походженням впливом на покращувальний стан людини

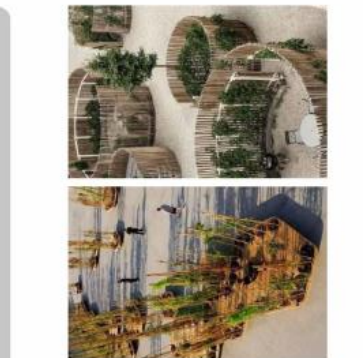
Система ґрунтових факторів за походженням впливом на покращувальний стан людини

Система ґрунтових факторів за походженням впливом на покращувальний стан людини

Значення місця для людини

Система ґрунтових факторів за походженням впливом на покращувальний стан людини

Система ґрунтових факторів за походженням впливом на покращувальний стан людини

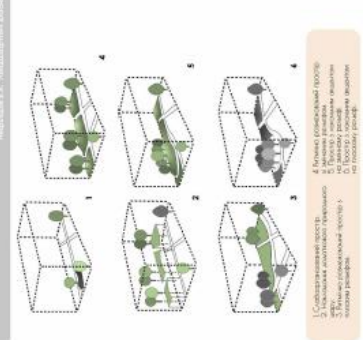
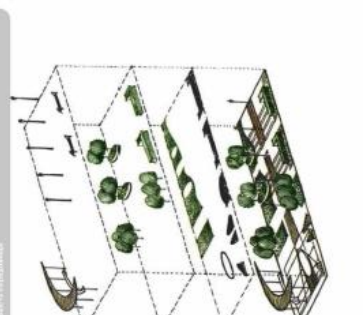


Таблиця перелікових рекреаційних просторів

Автори проекту	1. С. Савченко, 2. О. Савченко	Період запису	1. Савченко, 2. Савченко	Тип простору	1. Савченко, 2. Савченко
Місце	1. Савченко, 2. Савченко	Місце	1. Савченко, 2. Савченко	Місце	1. Савченко, 2. Савченко
Місце	1. Савченко, 2. Савченко	Місце	1. Савченко, 2. Савченко	Місце	1. Савченко, 2. Савченко

Таблиця перелікових рекреаційних просторів

Автори проекту	1. С. Савченко, 2. О. Савченко	Період запису	1. Савченко, 2. Савченко	Тип простору	1. Савченко, 2. Савченко
Місце	1. Савченко, 2. Савченко	Місце	1. Савченко, 2. Савченко	Місце	1. Савченко, 2. Савченко
Місце	1. Савченко, 2. Савченко	Місце	1. Савченко, 2. Савченко	Місце	1. Савченко, 2. Савченко



Ілюстрації до пункту 1.2

1.2 Досвід проектування паркових рекреаційних просторів

Денно парк, Буїнон, США
Архітектори: Джей Селвіс, Рікк Сурейвент, 2018

Підприємство інтегрує парк довжиною 22 миль.

Шанхайський парк Нунан, Китай
Архітектори: Річардсон, 2016

Проект паркового простору включає:

- збалансовану місцевість парків та систематизовану територіальну структуру;
- проект великої спортивної парковки, мостик над каналом і великий канал довжиною 2,5 км;
- збалансовану місцевість парків;
- створення 700 парків, інтеграція парків з територією парків, інтеграція парків з територією парків, інтеграція парків з територією парків.

Парк Курейлоане Шейар Шу в Ченку, Китай
Архітектори: АРСД, 2020

Генеральна старова казку навідувати на колірний трансформації (симетричної інфраструктури)

привабливий розважальний простір

Рекреаційний парк Драгон-Крік Цзіаньчжень

Парк Курейлоане Шейар Шу в Ченку, Китай

SMALL SCALE THERAPEUTIC GARDEN

THERAPEUTIC GARDEN

- ЗОНА СПОКОЮ
- ЗОНА АКТИВНОСТІ
- ЗОНА СПІЛНОТНОЇ РАБОТИ
- ЗОНА СПІЛНОТНОЇ РАБОТИ
- ЗОНА СПІЛНОТНОЇ РАБОТИ

PLANTS LIST

- ЗОНА СПОКОЮ
- ЗОНА АКТИВНОСТІ
- ЗОНА СПІЛНОТНОЇ РАБОТИ
- ЗОНА СПІЛНОТНОЇ РАБОТИ
- ЗОНА СПІЛНОТНОЇ РАБОТИ

Парк Зарядьє, Москва, Росія
Архітектори: Олена Соловйова + Меліс, Надіяєва, Александрова

Концепція елітромена, Паркуч, Рівне, Україна
Універсальний Парк, 2021

Ілюстрації до пункту 2.1

ТЕНДЕНЦІЯ ФОРМУВАННЯ ПЕРСОНАЛЬНИХ РЕКРЕАЦІЙНИХ ПРОСТОРІВ У ПАРКОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ

2.1. Принципи ландшафтно-планувальної організації персональних рекреаційних просторів в парковому середовищі

ЮЗДАМ
2

Принцип розподілу рекреаційних потоків

ОГАНІЗАЦІЯ ТА РОЗТРАМ ВІДПОЧИНКУ

ЗА ПЕРВАКОЮ ПЕРВІАНЦІ

ЗА НАПРЯМКОМ ДО МІСЦЯ ВІДПОЧИНКУ



Принцип активізації рекреаційної діяльності

РОЗВИТОК ПОЛІПШЕННЯ РЕКРЕАЦІЙНОЇ ПІВВАТІ

ВІКОНСТАННІ КОНСТРУКТИВНЕ КОМП'ЮТІВНЕ ПІВВАТІ



Принцип узгодженості

ЛАНДАШФІВНО-ПРОСТОРОВА ОРГАНІЗАЦІЯ

ЕСТІТІВНА ЦІЛІСНІСТЬ

ВІКОНСТАННІ ВІКОНСТРУКТИВНЕ ПІВВАТІ



Принцип соціального взаємодія

РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНО-ПІВВАТІВНОГО ВІКОНСТАННІ ВІКОНСТРУКТИВНЕ ПІВВАТІ

ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОГО ОРГАНІЗАЦІВНОГО ПІВВАТІ ВІКОНСТАННІ ВІКОНСТРУКТИВНЕ ПІВВАТІ



Принцип функціональної цінності

ПІВВАТІВНО-ПРОСТОРОВА ОРГАНІЗАЦІЯ

ВІКОНСТАННІ ВІКОНСТРУКТИВНЕ ПІВВАТІ



Принцип екологічності

ВІКОНСТАННІ ВІКОНСТРУКТИВНЕ ПІВВАТІ

ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОГО ОРГАНІЗАЦІВНОГО ПІВВАТІ ВІКОНСТАННІ ВІКОНСТРУКТИВНЕ ПІВВАТІ



Ілюстрації до пункту 2.3

2.3. Вимоги до проектування персональних рекреаційних просторів у парковому середовищі

<p>СТВОРЕННЯ ІНКЛУЗИВНОГО СЕРЕДОВИЩА</p> <p>ІНТЕГРАЦІЯ ПЕРСОНАЛЬНИХ ІНТЕР'ЄСІВ</p> <p>ЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ</p>	<p>ЗМІНЕННЯ БАЛАНСУ ПРИРОДАМИ І ПЕРСОНАЛЬНИХ ІНТЕР'ЄСІВ СЕРЕДОВИЩА НА КОРІСТЬ ПРИРОДИ</p> <p>ІНТЕГРУВАННЯ</p> <p>БІОДИВЕРСИФІКАЦІЯ</p> <p>СТОРЖЕННЯ ЖИВЦІВ</p>	<p>ПРОЄКТУВАННЯ ЕСТЕТИЧНОГО ПОВЕДІННЯ ЛЮДИ ДО АКТИВНОГО СПАНУ ЖИТТЯ У ПАРКОВИХ ПАРКАХ</p> <p>ОБ'ЄКТИВНОСТІ ПЕРСОНАЛЬНИХ ІНТЕР'ЄСІВ І СОЦІАЛЬНО-ІНТЕГРАЦІЙНИХ</p> <p>ВІСЬОКІ АКТІВНОСТІ ДОСЛІДЖЕННЯ</p>	<p>СТВОРЕННЯ УМОВ ДЛЯ ШКОЛИВНОСТІ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ІЗ СПОСТЕРІЖАННЯМИ ЗАСОВІВ ЛАНДШАФТНОЇ АРХІТЕКТУРИ</p>
<p>ФУНКЦІОНАЛЬНО-ПРОСТОРОВИЙ РОЗМІТОК ТЕРИТОРІЇ</p> <p>ГОРЯЧИЙ ПУНКТ</p> <p>АДАПТУВАННЯ ПОВЕДІНКИ</p>	<p>ПІДВИЩЕННЯ ДОСТУПНОСТІ</p>	<p>ОМЕЖЕННЯ ПРИРОДНОГО ТА АНТРОПІЧНОГО ХАРАКТЕРУ</p>	<p>ПОКАРЖЕННЯ ЕСТЕТИЧНОГО ЗМІСТУ ЛІСКОСУ</p>
<p>ПОМІЩЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО ТА ПСИХОЛОГІЧНОГО ІВІНІ ЛЮДИНИ ПІД ЧАС ПЕРВІВАННЯ У ПРОСТОРІ РЕАГІАЛІ</p>	<p>РОЗМІТОК ПРОСТОРОВОЇ ОБГАНІВАННЯ ФІЗИЧНОЇ АКТИВНОСТІ</p>	<p>СТВОРЕННЯ КОМУНІКАЦІЙНИХ ВЗАЄМ АБО ЦЕНТРІВ СУСПІЛЬНОГО ВЗАЄМОДІЯННЯ ТА СОЦІАЛЬНОЇ ВІСЬОДІ</p>	<p>МОДЕРНІЗАЦІЯ ТА КОСМІСОС АРХІТЕКТУРНО-ПЛАНИМАЦІЙНИХ РІШЕНЬ</p>

Ілюстрації до пункту 3.3





Довідка

Anti-Plagiarism v-15.257

Максимальное совпадение с одним документом 4,0%
 Словари проверки: en_US, ru_RU, ua_UA. Ошибок в документах: 14%

ID: 103718 Название: Методи ландшафтно-планувальної організації персональних рекреаційних просторів в парковому середовищі (на прикладі парку «Відродний», м. Кієві) Додано в БД: 2022-05-20 Автор: Пушанова Олена Олександрівна Рубрикатори: Слук О.І. Консультанти: Опоненти:	Документ		Суммарное совпадение по Базе Данных	
	Символы	Лексемы	Символы	Лексемы
	124293	1742	13566 (11%)	198 (11%)
Источники плагиата				
ID	Описание			Наличие плагиата в документе
				Символы
				Лексемы